

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati felhívás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az általa kezelt következő földmivesséskolai alapítványi helyekre hirdet pályázatot:

1. A *Batthyány herceg* alapítványára, elsősorban vas megyei illetőségű egyén részére; évi ösztöndíj 120 frt.

2. Bakó-féle alapítványra, elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén részére; évi ösztöndíj 120 frt.

Pályázhatnak ezen ösztöndíjakra oly magyar honpolgárok fiai, kik 16-ik életévüket betöltötték, a mi keresztlevéllel igazolandó; továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni. Hogy a pályázó hibátlan testalkatu, azt legalább a községi előjáróság által kell igazolni. Pályázhatnak továbbá magyarországi földmivesséskolába már felvett tanulók is, ha ezt az illető földmivesséskola igazgatója által bizonyítják. Kellő okmányokkal felszerelt bélyegtelen kérvények folyó évi november hó 1-éig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához, Budapest (Köztelek) nyújtandók be. *Forster Géza* igazgató.

1896. évi szeptember hóban befizetett alapítv. kamatok és évdíjak nyilvános nyugtázása.

I. Alapítv. kamatozat fizettek 1896-ra: Hideghéty Imre 2 frt, Kecskeméti vid. g. e. 10 frt.
II. Évdíj 1896-re: Fischer Antal, Purgly János 10-10 frt.
III. Évdíj 1896-ra: báró Baratta Alajos, Berger Emil, Brüll Mór, Dóry József, Dubraviczky Elek,

Frankl Ede, Fáy József, Grundt József, Gyapay Pál, Horváth Bertalan, Hajdu Aladár, Hornyánszky Pál, Ivánka Oszkár, báró Kemény Kálmán, Kastal Ferencz, Kölber László, Matyasovszky Oszkár, Mándy Lajos, N. Naláczy Géza, Olbricht Ottó, Ostffy Miklós, Póznér Gábor, Plank Ferencz, Purgly János, Szentmihályi Sándor, dr. Szentkirályi Akos, Schlesinger és Polakovits czég, Schuster Gyula, Sümegehy Ferencz, Szereday Aladár, Sommer Ignác, Suly László, Torontál m. gazd. egyesület, Truka József, Tamásy József, Ujhelyi Jakab, Weisz Adolf, Vutskits Béla, Zwerina István 10-10 frt, Kovács Ödön, Tusák Sándor 5-5 frt.

IV. 1897-re: Balás László, Baross Miklós, Szakáll Mihály 10-10 frt, Kovács Ödön 5 frt.

A „Bereczki-émlékre“ ez év szeptember havában következő adományok folytak be az OMGE. pénztárához.

Miskolczi Munkácsy József ur gyűjtőívén 1 forint.

A ménesi vincelleriskola gyűjtőívén: Mayer Henrik, Agoston Miklós, Csizsár Zeigmond 1-1 frtot, Hodák Vince, Balassa Dániel, Ditrich Ferencz 50-50 kr, összesen 450 frt.

A szentimrei m. k. földmivesséskola gyűjtőívén: Hauer Géza 2 frtot, Uitz István, Ludmann Béla, Czeglédy Tivadar, Nitsmann Jenő 1-1 frtot, Geöri F. 30 kr, Gulyás Gy. 20 kr, Dobos B., Takács Gy., Boda J., Káplár J., Kertész A., Német J., Farkas J., Kömives J., Könyves Gy., Baacsák Z., Lengyel J., Kovács S., Bertalan J., Molnár J., ifj. Tamás 10-10 frt, Ernyei J., Molnár S., Varga Imre 5-5 kr. Összesen 815 frt.

Szeptember havában begyűlt 1365 frt.

A gyűjtés eredménye szept. 30-án 627-67 frt.

Kőbánya redivivus.

A kőbányai sertéskereskedelmi csarnok 1895/96. évi jelentése ismét Kőbánya, illetve ezzel kapcsolatban hazai sertéskereskedelmünk mai helyzetére irányítja az érdekeltek figyelmét. Immár két esztendő óta huzódik ez ügy, anélkül, hogy teljesen megakadt sertéskereskedelmünk rendezése érdekében számot tevő intézkedések történtek volna s ma úgy állunk,

hogy azon tenyésztőink, kiknek állományát a vész megkímélte s a kiknek értékesítésre váró anyaguk van, azt eladni nem képesek, mert a forgalom még most is szünetel. A kormány ugyan még ez év elején kilátásba helyezte a gyors segítségét, s oly intézkedések életbeléptetését ígérte, melyek úgy a tenyésztők, mint a kereskedők igényeit egyaránt kielégíteni lettek volna hivatva, sajnos azonban, hogy ez ígéretek realizálását még ma is nélkülözni vagyunk kénytelenek.

Éppen nem csodálható ezért, hogy a sertéskereskedelmi csarnok évi jelentésében nagy keserűséggel mutat reá az e téren tapasztalható bajokra és sürgeti azok orvoslását, de teszi ezt oly módon, hogy mindenütt az ő saját szűkebb körülményeit tolja előtérbe s Kőbánya reaktíválásában látja a bajok megszüntetésére vezető egyedüli utat. Igyekszik ezt elhárítani a kevésbé tájékozottakkal oly módon, hogy hivatkozik a kormány azon kijelentésére, a melynek értelmében ez utóbbi, annak daczára, hogy elismeri, miként a sertéseknek oly nagy számban való összpontosítása mint az Kőbányán történik, állategészségügyi és kereskedelmi tekintetnél fogva egyaránt veszélyes, mégis a kőbányai piacz decentralizálását nem akarja, már csak azért sem, mert ez nem áll hatalmában. Szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy a kormány ezen kijelentése még *Festetics* minisztersége alatt történt s hogy azóta e kérdésben a kormány más álláspontot foglal el. E ténnyel azért emeljük ki, mert a dologba kevésbé beavatottak legujabb keletűnek tekintik a kormány akkori kijelentését s a napi sajtó egy része is ily szempontból fog-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Ajánlunk:

ŐSZI VETÉSRE

legkitünőbb minőségű luczernát, lóherét, biborherét, őszi-borsót, téli-bükkönyt, homok-bükkönyt, Szent-János-rozsot, káposzta-repczét.

Alapszabályt, tiszleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 21 oldal.

lalkozik e dologgal s a decentralizáció eszméjét végleg elejtettnek mondja, holott ezt elejtenünk nem szabad s a kormány sem akarja azt elejteni.

E mellett azonban a jelentés leplezetlen őszinteséggel elmondja, hogy még a piac ideiglenes rendezése most sincs végrehajtván s hogy a piac ezen égető bajának orvoslása céljából tanácskozásokon és határozathozatalokon kívül egyéb nem történt; a piac csatornázása pedig a jelentés szerint még ma is olyan hiányos, mint volt évekkal ezelőtt. Mi természetesebb, hogy ily körülmények között Kőbánya éppenséggel nem képes azon biztosítékot nyújtani állategészségügyi és egyéb tekintetéből, mint a milyeneket egy kiviteli piacczal szemben jogosan megkövetelhetünk, miért is óhajtandó, hogy a kormány, dacára a kőbányaiak erőszakosságának, megmaradjon azon terve mellett, a melynek alapján sertés-kereskedelmünket rendezni akarja, de hangsúlyoznunk kell, hogy végrehalására itt volna az ideje annak, hogy ez a végtelenségbe húzódó ügy a megoldás felé tereltesse.

Hogy milyen legyen a megoldás, a felett ma már szükségtelen a vitakozás, miután *Darányi* földmivelésügyi miniszter a célhoz vezető utat egy, f. évi márczius hó elején a főváros tanácsához intézett leiratában az érdekelt körök teljes meglegedésére már kijelölte.

A kormány álláspontja az, hogy Kőbánya mint kiviteli piac fentartandó, de e mellett a fővárosban a sokszor emlegetett konzumpiacz létesítését is sürgősen kívánja, a hova majd Kőbányát fokozatosan kitelepíteni óhajtja s egyes vidéki

gócponatokon önálló piacok szervezését is multhatatlanul szükségessé jelzi.

A fővárosi konzumpiacz nélkülözhetlenségére már gyakran reámutattunk; szükség van arra egyrészt a főváros élelmezésének szempontjából, másrészt azért, hogy Kőbánya monopoliuma ellensúlyozható legyen s a tenyésztők ne legyenek kitéve az ottani szállástulajdonosok kényekedvények, hanem a szállásokkal felszerelendő konzumpiaczon értékesíthessék, esetleg az értékesíthetőség elhelyezhessék állataikat.

E konzumpiacz szervezését mint ismeretes, a főváros vállalta magára s annak elhelyezésére nézve már meg is történt a végleges megállapodás, sőt a belügyminiszter a főváros határozatát az ellenzék (értsd kőbányaiak) fellebbezése dacára jóvá is hagyta, de azért ma még mindig csak ott vagyunk, a hol hónapokkal ezelőtt voltunk. A nagy lelkesedéssel felkarolt eszmét a főváros intéző körei úgy látszik ráérnek megvalósítani, ellenben a gazdaközönség s a főváros lakossága erőlyesen kell hogy sürgesse a konzumpiacz végleges szervezését, mert a halogatás igen fontos érdekeit sérti. Mi sem áll utjában ma már a fővárosnak, hogy e rég sürgetett intézményt megvalósítsa, sőt a kormány is sürgeti a terv realizálását s ezért reméljük, hogy az intéző körök nem fogják tovább is halogatni a konzumpiacz építési munkálatainak megkezdését.

Azonban sem a kormány, sem a gazdaközvélemény nem tartja elegendőnek sertéskereskedelmünk egészséges alapokra fektetése céljából csupán a fővárosi konzumpiacz létesítését, a mely

nagy szolgáltatásokat lehet ugyan, de mindamellett forgalma aránylag mégis csekély, s ha Németország egyedüli kiviteli piaczunktól elzárkózik, a mitől Kőbánya rendezetlensége miatt elég okunk van tartani, az esetben a forgalom ismét a minimumra csökkenhet s a sertés értékesítés ismét lehetetlenné van téve a jövőben is.

Ennek elkerülése végett lesz szükségünk a decentralizációra, melyet a kormány kilátásba helyezett, de a melynek megvalósítása érdekében még jóformán semmit sem tett s ezért annak mielőbbi kezdeményezését sürgetnünk kell. Vannak már eddig is nagyon számottevő piacaink, pl. Győr, Szabadka, Barcs stb. s a földmivelésügyi miniszter ugy költségvetésének indokolásában, mint a gazdaságkongresszuson mondott beszéde alkalmával is hangsúlyozta, hogy az állategészségügy államosítása küszöbön áll s az erre vonatkozó törvényjavaslatot még a jövő év elején fogja a Háznak benyújtani, tehát egyik legfőbb faktora a kellően felszerelt piaczoknak, a szigorú állategészségügyi ellenőrzés legközelebb meg lesz. A munkálatokhoz azonban nézetünk szerint már most kellene hozzáfogni, mert a piaczok kellő berendezése s a modern követelményeknek megfelelő szervezése sok időt igényel, úgy, hogy az állategészségügyi szolgálat államosításának hatályba léptével e piaczok is át legyenek adhatók a forgalomnak.

Jól tudjuk, hogy a fővárosi konzumpiacz és vidéki piaczok létesítése esetén, Kőbányára, mint kiviteli piaczra még sok ideig szükség lesz s azt mint illet, egyelőre fentartani szükségesnek tartjuk. De viszont

TÁRCZA.

Móva.

Irta: Móra István.

Le a szegedi alsó-résztől, ameddig én otthonos vagyok: Zentáig, — de úgy hiszem azon túl is, míg magyar a többség, tehát a csatornáig — minden kis pástorgyerek el tudja magyarázni, hogy mi az a móva. Más szót nem tud helyette mondani, hanem illusztrál: példákat találván föl.

S én se tudok másként tenni. És mert a móva sokféle: rajzok én is valahány képet, de mindjárt elüljárójába följegyzem, hogy a móvának az a fundamentuma mindég, hogy sok ember, egy akarattal tesz-vesz más ember javára: de kölesönbe. Meg hogy a móva magyar tempó.

Teszem: Faragó Eram elád jó hatvan mázsa búzát. Egy lélekzettel annyit be nem tud szállítani. Már pedig úgy tetszik, hogy az idő elpusztul, esősre válik. Mért is estendén a tanyaház minden magabiró eselédje, ki hány: annyiféle megyen kérőbe, hogy:

Eljöhete-e kendtek? — búzát adtunk el — azt bevinnénk Széntába, míg szivelhetős az ut.

A kinek aztán halottja nines, vagy törvénybe nem hivatalos Szabadkára, az el nem marad, hanem azon van, hogy ő legyen az első a rakodásnál. Még ha valami összekülönbözés volna is köztük másképp. Ugy, hogy apróra kell szabni a terhet amiatt,

hogy minden kocsira jusson belőle. Csunya kiesufolás volna az, ha valakinek a kocsiját üresen hazaküldenék.

Azzal megindul a karaván. Elül mén a tulajdonos, gazda, kocsija. Ha az megáll, megáll a többi is. És ha kocsmá esik az utba, — úgy hozza a becsület, hogy ott meg is köll állni. Éram bácsi az egyedül való, a ki leszáll, megönteti az anyányi kulacsot, sorra itat minden segítséget s ha az utósó is hagyott benn valamit, azzal megkinálja az olyant, a kiről mindenki bizonyos: hogy az ital a lelke. Nem haragszik föl azon senkise.

Mikor pedig odabent lepakoltak, még a mázsánál odasug a gazda minden résztvevő felebarátjának:

Aztán, hé, odatarts mifelénk, vagy az asszony szeme elé ne kerülj többet.

De meg az is annak a rendje, hogy ha már emberségből segített valaki: tartsuk is jó emberséggel, lakassuk jól tyukkal, kalácsesal. Maga se, lova se kerüljön haza éhen. (Mert megszorulunk ám még más-kor is!)

Tehát ez az a móva.

Kerül-fordul az idő, akkor meg Faragó Eram kap illetén üzenetet:

— Tiszteli édes apám Eram bácsit, eladtuk a szénát a szabadkai liferántosnak, holnap vinnénk, ha kend is segítene.

— Nono öcsém, hiszen éppen Tapolczára akartunk menni kukoriczával, hanem ilyenformán ott leszünk nálatok minden bizonynyal, — mond meg apádnak.

A mi igaz is, meg a szíveség is nagyobbak tetszik ilyenformán.

De az a legszebb mikor valaki hogy-hogy se; — (akarva biztosan nem) — elkésik a számítással. Fene sanyaru szél fúj pedig már, a varnyuk bucsut járnak egész nap. Aligha hó nem lesz.

— Nézd, ez a János hogy elkészt...
— Ejnye ez a szegény János!
— Hova lesz az Istenadta?
— Látja kendtek, kukoriczaszedés óta két gyereket temette el...

— Alljunk neki bátya, szántuk el a szükségít móvára. Mit szólnak kendtek?

Azt, hogy: álljunk bele holnap...
És mikor készen vannak, egy se akar étel-italra bemenni:

— Hadd el hé, mit törekedtek, ugyis eleget meglátogattok az Isten...

Mikor meg a külső munkának teljes vége szakad, mikor szent Örsébet ráteríti fehér kötőjét az egész kívül való mindenségre akkor az asszonyok csapnak móvát. Mert most már az esték hosszúak, az emberféle kipihente az őszi fáradságot: itt a fonás ideje. Minálunk pedig mindenki fon. Az asszony nép a szösz: vászonnak, — az emberek a kőcot kallantyuval: zsáknak, ponyvának, kötöző madzagnak, minek.

Csak az a hiba, hogy a kender még azon mód van, ahogy nagyjából kitiltották. Az apraja pozdorja benne van mind, biz azt törni kell fonás előtt. Arravaló a kender-törő-móva. Ilyenkor a lányok hívogatnak lányokat. S csakugyan a lánypajtások ugy csapatoznak estefelé a móvás tanya iránt, mint a vadlud. Ki is öltözködtek egész takarosán, mert a kender-törés jobban multság, mint dolog. A vége meg éppen táncz, igazi kis bál.

nem tarthat rovasára a a sertéskeresék a mult. A dolog terlalás a vidé közlekedési den kellék többnek az csupán a sertések hoz időre, a me ményünk al bányai száll niök kell; i kormány i helyzettessék rint építend mai teljeset gyobb költ modern kor megfelelő s csak némile nyújtó telep hogy a k akarja, ne birnia arra, helyett az piaczot, k kintetben te mielőbb m péseket.

De mé azt, hogy k ben mielőb mert valóba önkénykedé szemben el a legkisebb használja

Ilyen a a pajtát. A oszlopot, az mellé egy-eg Arra támasz ki-ki a lába kenderbábu vezér: az annak több mind friseb gyömörük-g lábak a tör sest is eltap semmi pozó

Azonk gyülekezne metlenkedne szony az ut a pajtából vakablakjáb a tamburávk kezdődik a telme...

Es ma pöröghet a

Az az hogy nem maga sose Csonka Igr ugy odaad Lédeczi Já lene a v csak azon rég ideje, eMst ugy ember: ma ezek közt

nem tarthatjuk helyesnek, hogy a vidék rovására a fővárosban központosítsanak a sertéskereskedelem és a jövőre is kitévésék a mult évihez hasonló veszélyeknek. A dolog természeténél fogva a sertéshizlalás a vidékre való, a hol a már fejlett közlekedési eszközök mellett erre minden kellék megvan; ezért legcélszerűbbnek azt tartjuk, hogy Kőbányára csupán a németországi kivitelre szánt sertések hozassanak fel, de csakis annyi időre, a mennyit állategészségügyi egyezményünk alapján a sertéseknek a kőbányai szállásokban feltétlenül vesztegelniök kell; idővel pedig — a mint azt a kormány is kontemplálja — Kőbánya helyettesék ki a pavillonrendszer szerint építendő konzumpiacz telepére, mert mai teljesen inficiált helyén, a legnagyobb költséggel sem alakítható át a modern kor követelményeinek teljesen megfelelő állategészségügyi tekintetből csak némileg is elfogadható garanciákat nyújtó teleppé. Nem kételkedhetünk azon, hogy a kormánynak, ha azt igazán akarja, ne sikerülne Németországot rábírnia arra, hogy ismerje el Kőbánya helyett az ujonnan létesítendő fővárosi piacot, kiviteli piac gyanánt. E tekintetben tehát kívánjuk, hogy a kormány mielőbb megtegye a kezdeményező lépéseket.

De még sürgősebbnek tartjuk ennél azt, hogy kormányunk Ausztriával szemben mielőbb rendezze állatforgalmunkat, mert valóban nem tűrhető tovább az az önkénykedés, amelyet Ausztria velünk szemben elkövet; mindenki tudja, hogy a legkisebb község inficiált voltát ürügyül használja fel Ausztria arra, hogy egész

vármegyék elől elzárolja magát s beszüntesse az állatforgalmat. Ez önkényeskedésből tenyésztóinkre a legnagyobb kár hárul, miután Ausztria tetszése szerint korlátozhatja, illetve megbéníthatja állatforgalmunkat. Hiába decentralizáljuk sertéspiaczainkat, ha meg nem szerezük azon biztosítékot, mely e piacok forgalmát Ausztria önkénykedésétől függetleníti. Ezért a kormánynak mulaszthatatlan kötelessége a kiegyezés alkalmával Ausztriával olyképen szerződnie, hogy lajthántuli szomszédjaink ismerjék el a magyar kormány intézkedéseit a ragályos területek ellenőrzését s elzárását illetőleg és ne legyen ezentul joguk egyes községek ragályozott volta miatt a különben teljesen vészmentes vármegyék egész területéről beszűntetni az állatkivitel. Ha ezt sikerülni fog kormányunknak keresztül vinnie, a minthogy ennek feltétlenül sikerülni kell, — hivatkozván állategészségügyünk államosítására a mely a legmesszebb menő biztosítékot nyújtja e tekintetben Ausztriának, — az esetben reményünk lehet arra, hogy jelenlegi zürzavaros helyzetünkől végre — valahára kibontakozhatunk.

J. P.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

A berkshirei és yorkshirei sertés.

(Együttal felelet egy ily tárgyú kérdésre.)

A két sertésfajta akármelyikét tekintjük is, avval jóelőre tisztában kell lennünk, hogy azok nagyban, nyájban való tenyésztésre távolról sem oly alkalmasak, mint a magyar mangaliczák s hogy a mig pl. a yorkshirei

a legelőt egyáltalán rosszul bírja, addig a berkshirei e tekintetben nem sokat enged a nemesebb mangaliczának.

Intenzíve gazdálkodó ember, különösen ha elegendő tejhulladékkal is rendelkezik, a yorkshireivel is boldogulhat; extenzív viszonyok között azonban evvel megpróbálkozni nagy rizikóval jár, ajánlatosabb hát ily esetben a berkshirei.

A tenyészállatok beszerzése meglehetősen nehéz, mert itthon a választék kétségbeesés nélkül eljárn, és pedig annál inkább, mert gyakran fél- vagy háromnegyedvérű állatokat is drága telivér gyanánt sóznak ránt, különösen külföldön. Minthogy pedig törzskönyvi adatokra ritkán támaszkodhatunk, vagy a miatt, mert megbízhatlanok, vagy mert törzskönyv egyáltalán nem vezetnek, legindokoltabb még külföldön, pl. Csehországban megejtendő vásárlásoknál is jónevű importőrre bízni a dolgot, mert ő jóval tájékozottabb ott — de máshol is — mint mi s hirneve miatt érdekében áll a lehető legjobb anyagnak behozatala, mely anyagnak forrásai éppen előtte a legismeretesebbek.

Itthon, mint előbb is érintettem, vajmi szorványosan találkoznak biztos forrásnak nevezhető yorkshirei vagy berkshirei tenyészestekkel, azonban yorkshireit tenyésztenek a sárzéri, herceglaki, tarnóczai és lábodi uradalmokban, berkshireit pedig Kapuváron az „Agrikola” társaságnál, Döry Vilmosnál Barscon, a kishéri ménésuradalomban, a gazdasági tanintézetnél Kassán, a gazdasági akadémián M.-Óvárott.

A m.-óvári gazd. akadémiái berkshirei sertés tenyésztéséről a következő adatokat közölhetjük.

A koczák évenként kétszer fiadzanak, és pedig december—januárban, és juni—juliában. A szaporulat 7 év alatt a következő volt

Ilyen alkalomra kiürítik a fészert vagy a pajtát. A négy sarokba leásnak négy faoszlopot, azokhoz kötnek vízszint a falak mellé egy-egy vendégoldalt derékmagosságra. Arra támaszkodnak az eladók. De elsőbb ki a lába alá vesz egy-egy kétrét hajtott kenderbábút, — mindig van azok közt vezér: az rákezd egy lassus nótát, ahogy annak több-több verse sorra kerül, annak mind frisebb lesz a tempója, s a szerint gyömörök-gyurják a szabadon fejlett, formás lábak a törekes kendert. Mire az igazi frissest is eltapodják rajta, nem marad abban semmi pozdorja se aztán.

Azonközben a legények az istállóban gyülekeznek, évdnek, kötözködnék, türelmetlenkednek, — mikor aztán a gazdaaszszony az utolsó kendernyalábot is kihozza a pajtából selyempuhára tapodva, a pajta vakablakjába föl húzakszik a kanászgyerek a tamburával, arra beözönlik a legénység és kezdődik a bál: a kender-móvának az értelme.

Es másnap este már ebben a tanyában pöröghet a rokka, kattyoghat a kallantyu.

Az aztán véghetetlen szép a móvában, hogy nem húzódozik az elül az se, aki maga sose szorulna a más segítségére. Csonka Ignác, aki két helyes ember, csak egy odaad egy szerszámot, ha az egyfertályos Lédeczi János hozzáfordul, mintha neki költsene a vissza-segítség leghamarább. Már csak azon a réven is, hogy Lédeczi János rég ideje, minden bajában ideszoritkozik. eMst ugy áll a dolog, hogy öt-hat, tíz-tizenöt ember: más-más móva-komániát teszen. S ezek közt nem tesz aztán különbséget (ugy

értem) a vagyonbeli tehetség más-más felesége. Az egy komániába való tartozandóság után öröklődik firól-fira, ha új atyafiság, szomszédtság, osztóper mi egyéb közben részben meg nem változtatja.

Teszem az öreg Faragó Éramnak a Sándor fia, hogy az apjától elválkozott, egyes-egyedül az apja *móvásait* hitta segítségül. Az apját, persze nem.

Ugy esett a sor tudniillik, hogy az öreg Éram oda volt Magyar-Kanizsán az angyaloki bucsuvásáron, Sándor meg hat-hetes feleségivel a tanyai tánczhelyen. S az öregek hamarabb hazajöttek, mint a fiatalok. Abból aztán pörpatvar támadt.

Es ez a Sándor, — pedig annakelőtte olyan engedelmes fiu volt, mint a bárány — most, tán a felesége iránt való tekintetből nem engedett. Hogy ő ide-oda: ember, hogy ő nem szolgált rá senki piszkolására. De meg kapatos is volt mindakettő. Elég az hozzá, hogy Faragó Éram megütötte a fiát. Mire visszaüthette volna: egyik kezét az anyja fogta, másikat a felesége, szeliden, csitítva.

Az öreg azt mondta:

— Te kutya.

A fiu az anyjához fordult:

— Hagy legyek én kutya, nem eszem a kendtek kenyerüket tovább, édes szülém.

Azzal az öreg asszony az urához húzódott, azt esigatta, mig betudta vonszolni a házba, a fiatal hasonlóképp a maga urának oltogatta a tüzet s nagy nehezen lefektette a szénatartóba.

Hanem az elválkozás ki volt mondva. Igaz, hogy az öreg is megbocsátott volna,

ha a fiu megkísérleli, emez is maradt volna: ha az öreg marasztalja: de egyik se tudott első lenni. Így aztán elválakoztak.

Volt a gyerekek két kerületi láncz ugarja a felesége után, meg egy kis pénze. Annyi éppen, hogy egy kis szegényes hajlékot húzhasson belőle. Mikor a vályogot, nádat, hozzávaló fa-egymást megvette, sorra járta az apja *móvásait*:

— Segítsen kendtek, majd engem is megsegít az Isten, hogy visszaszolgáljam.

Osszetámogatott gyékényellenző alatt háltak addig, azon az éjszakán is. Az asszony ébredt föl elsőbb:

— Hallja hé, kocszi jön... a móvások. Faragó Sándor kitörülte szeméből az álmat.

— Nem az lesz a, lelkem, hamar van még.

Az volt pedig; oda állt egyenest a gunyhóhoz.

— Dicsértessék. Adjon az isten jó reggelt.

— Mindörökké; fogadj Isten.

Sötét volt még, esőre hajló, fekete őrszi hajnal. Csak a szaváról ismerte meg Faragó Sándor az édes apját, aki avval fogadta:

Igyekeztem, nézd, hogy első legyek.

Ugy illik, tudod, hogy a gazda kocsija menjen elül a móván. Hát elhajtánám a kocsidat. Ezt a két lovat szeretted legjobban, a Szellőt meg a Madarat, hát legyen a tied. En meg visszamék, mig valaki itt nem ér.

... Csakhogy a két kezét a fia, menyefogták már akkor, esőkolva, sirva.

Dehogy is eresztették el, dehogy is!

Millenniumi nagy éremet kaptak: báró Weisz Pál, ifj. báró Wodiáner Albert, gróf Pálffy József, özv. gróf Ziehy Rezsóné, báró Butler Ervin, dr. Ofner Oszkár, Beer Henrik, Harsányi József, Berg Gusztáv, Tomsich Andor, Herezeg Ypsilanti örökösai, Kegyesrendiek uradalma, Tallián Gyula.

Kiállítás éremet kaptak: Czocher testvérek, gróf Erdődy Imre, Vincze Károly, gróf Batthyány József, gróf Eszterházy Mihály, Esztergomi főkapitány, Asbóth János, Kubinyi

nak a következő sorok, melyekre nem azért hívom fel a tisztelt olvasó figyelmét, mintha azt hinném, hogy a kérdést megoldották volna, hanem inkább azért, mert azt hiszem, hogy a módszer, melyet a tőzegfekáltrágya értékmeghatározásánál követtem, a gyakorlatban használható.

Majd akkor, mikor a folyamatban levő trágyázási kísérletek számszerű eredményeivel rendelkezem, visszatérek a tárgyra. Nézzük először azt, hogy a nyers tőzeg-

A fekáltrágya ára Losonczen	40	frt
Vasuti szállítás	50	"
Kihordás	6	"
Eltéregtetés	2	"
Összesen	98	"

A trágya tehát az említett helyen alkalmazva kerekaszámában 100 frtba kerülhet waggononként.

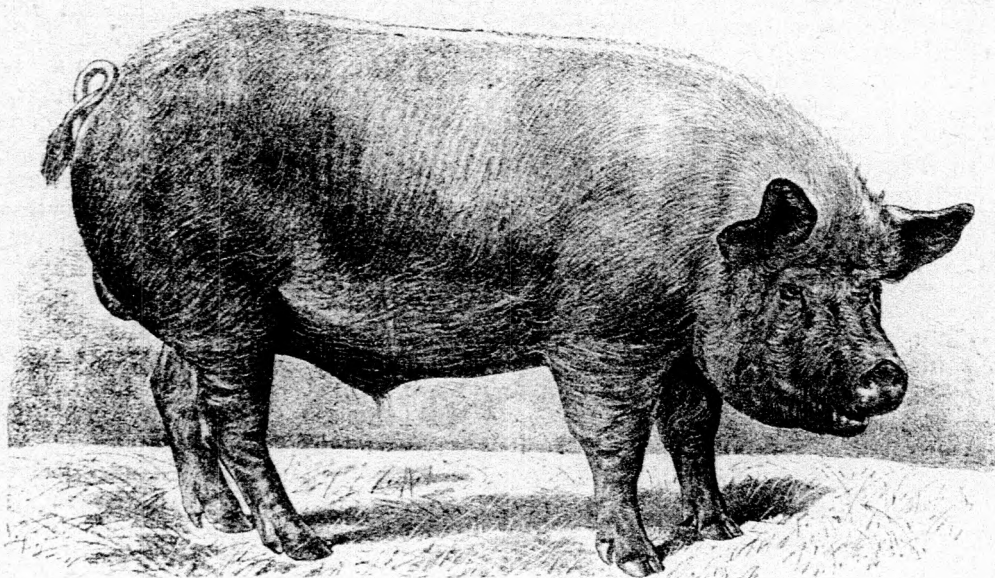
Már most mibe kerülne a nitrogén, foszforsav és káli, ha azt p. o. chilisalétróm szuperfoszfát és stassfurti só alakjában alkalmaznám?

1 kgr. nitrogén ára chilisalétróm alakjában	83	kr.
1 kgr. vízben oldható foszforsav	22	"
1 " káli	6	"
tehát 2:1 kgr nitrogén =	174	frt
1:91 " foszforsav =	0.42	"
1:17 " káli =	0.07	"
Összesen	2.23	"

Ennélfogva ugyanazon mennyiség nitrogén, foszforsav és káli, mely a tőzeg-fekáltrágyában 40 krba kerül, a fenti műtrágyakeverékben 2.23 frtba kerülne. Feltéve már most, hogy ezen műtrágya-keverékben a növényi tápanyagok még egyszer oly nagy hatást gyakorolnak, mint a tőzeg-fekáltrágyában (a mi azonban, különösen kiemelem, nem felel meg a valóságnak, mert a tőzeg-fekáltrágyában a nitrogénnek több mint fele ammoniak alakjában van jelen, a foszforsav pedig teljesen citrát-oldható, minélfogva ezen alkotórészek hatása jóval nagyobb lesz, mint hogy azt itt a számításunknál felvettük), hogy tehát nem 40 krára tőzeg-fekáltrágya, hanem 80 krára volna egyenértékű a 2 frt 23 krért vásárolt műtrágyával, kitűnik, hogy a műtrágya még mindig majdnem 3-szor annyiba kerül, mint a tőzegfekáltrágya.

De láttuk, hogy Sopronmegyében szállítva, ott helyben a tőzeg-fekáltrágya már nem 40, hanem majdnem 100 frtba kerül waggonrakományonként, holott annak a néhány m.-mázsa műtrágyának szállítási költsége oly csekély, hogy számításán kívül maradhat.

Miképpen alakul tehát a végleges számítás, a mikor a tőzeg-fekáltrágyának olyan nagy távolságra való szállításáról van szó? Egyszerűen úgy, hogy olyan esetben a mű-

206. ábra. Berkshirei sertés tenyészkonkúcióban.

Márton, Bartakovics Ágoston, Gedeon Jenő, gróf Hadik János, Wider Lajos, Hanák Kolos, Hecht J. és Beer H., Dénes István, Hoffmann Gyula, gróf Németújváry Batthány József, gróf Apponyi Sándor, Bosnyák Géza, Tallián Gyula, Kazai József, Láng György, Gratner Mihály, Wigleitner Márton, Reichwarter György, Sailer Mihály, Haider Lénárd, Tschida Simon Gruber Antal, Tschida József, Göszl József, Mann János, Gartner Pál, Opitz József, Koppi Antal, Opitz György, Gangel Lőrincz, Fleischhacker Antal, Rodiczky Otília, Waradiai Baich Iván, Paikert Henrik, gróf Dessewffy Aurél, Haller János, Kun Kocsárd Székely földmivessiskola.

Közreműködési éremet kaptak: Cserháti Sándor, a magyar-óvári növénykísérleti állomás vezetője, Wueskics János uradalmi felügyelő, Bertalan Lajos a Magyar kegyes tanítórend jószágkormányzója, a bábolnai m. kir. ménésbirtok igazgatósága, a kisbéri m. kir. ménésbirtok igazgatósága, a gödöllői m. kir. korona-uradalom, Somogyi Sándor tisztartó, az adai földmivessiskola igazgatója, a lugosi földmivessiskola, a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatósága, a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága, Wertner Armin, a leszámítoló és pénzváltóbank áruosztályvezetője, a Magyar Gazdák Szövetkezete.

GAZDASÁGI VEGETAN.

Rovatvezető: **Dr. Liebermann Leo.**

Mit ér a tőzeg-fekáltrágya és hol alkalmazható?

Rupprecht Olivér ur, sajtos-káli (sopronmegyei) birtokos, a „Köztelek” f. é. 73. számában közölt cikkemre reflektálva, azon nagyon is indokolt kérdést intézte a szerkesztőséghez, vajjon a mostani műtrágya-árak mellett célszerű volna-e tőzegfekáltrágyát alkalmazni (Sopronmegyében), mely trágyának ára loco Losonc waggononként 40 frt, szállítási költsége pedig Hegyfalu vasuti állomásra 50 frt.

Ezen nehéz, több oldalról is megvilágítandó kérdés némi tisztázására szolgálja-

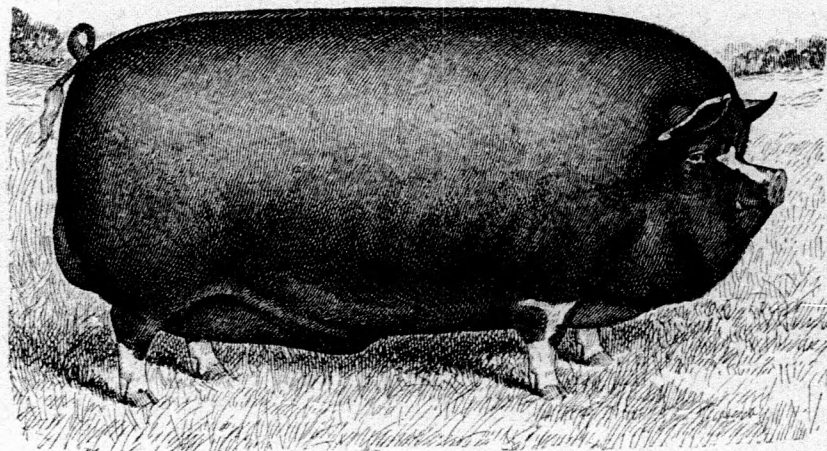
tekáltrágya a növényi tápanyagokból mennyit tartalmaz és ezeknek a fekáltrágyában mi az értékük.

A budapesti központi vegyikísérleti állomáson végzett elemzés szerint van egy métermázsában:

2:10 kg. nitrogén	= 73.5	kr (1 kg. 35 kr)
1:91 " foszforsav	= 19.1	" (1 " 10 ")
1:17 " káli	= 7.0	" (1 " 6 ")

Erne tehát ilyen alacsony számítás mellett 1 mm. 996 krt, 100 mm., azaz egy waggonrakomány pedig kerekaszámában 100 forintot.

Ezen árszámításnál nem a koncentrált (mű-) trágyák árát vettem alapul, mely

207. ábra. Yorkshirei sertés hizott állapotban.

sokkal magasabb, hanem igen alacsony számokat, sokkal alacsonyabbakat, mint a minőket most tényleg fizetünk.

Ha tehát egy waggon tőzegfekáltrágya Losonczen 40 frtba kerül, ez — a mint látható — igen olcsó, mert tényleges értékének, még alacsony számítás mellett is, ez csak 40%-a, vagyis lenne 1 kg. nitrogén ára 14 kr, 1 kg. foszforsav 4 kr és 1 kg. káli 2.4 kr.

A jelen esetben arról van szó, hogy Sopronmegye nyugoti részébe érdemes-e még a tőzeg-fekáltrágyát Losoncra szállítani?

trágya és fekáltrágya ára között, feltéve, hogy a fekáltrágya hatóképességét csak félannyinak vesszük, mint a műtrágyáét, (a mi azonban, a mint már fent mondtam, a fekáltrágya hátrányára a számítás, óvatossága érdekében elkövetett túlzás,) valami jelentékeny különbség nincs, mert ugyanazon mennyiség hatóanyag, mely a fekáltrágyában 2 frtba kerül, a műtrágyában 2 frt, 23 krért vásárolható.

Mit válasszunk tehát, műtrágyát-e vagy tőzeg-fekáltrágyát?

Azt a 23 krt, melylyel a fenti számítás szerint a tőzeg-fekáltrágya olcsóbb, nem

veszem figyelembe, hanem igenis figyelembe veszem azt, hogy az a fekátrágya a fontos növényi tápanyagokon kívül még sok mindent tartalmaz, a mit ugyan trágyaérték megállapításánál nem szokás számításba venni, a mi azonban mégis nélkülözhetetlen, ha a talajt jó karban, termőerőben akarjuk tartani. Ilyen alkatrészek a humuszképző anyagok, közöttük a direkt hozzákevert tőzegpurha, mely nagy víztartó képességénél fogva a kiszáradást is megakadályozza bizonyos fokig, továbbá baktériumok, melyek a talajban nagy szerepet játszanak, és végre bizonyos sók mész- és magneziumvegyületek, melyeknek pótlására ugyan ritkábban van szükség, de melyek mégis nélkülözhetetlenek.

Meg lehetünk arról győződve, hogy az ásványtrágyafélék sohasem képesek a szerves állati trágyát teljesen pótolni, hogy ez nem is rendeltetésük, hanem csak arra valók, hogy jó erőben lévő, humuszban elég gazdag talajra egyes kisebb mennyiségekben található alkatrészeket pótoljanak úgy, hogy az egész tápanyag-készlet jobban felhasználathassék a növényzet által.

Az értelmes gazda sohasem fogja elhinni, hogy elegendő volna a talajt folytonosan csak műtrágyával *megszórni*, humuszról pedig sohasem gondoskodni, ha bár akadnak és akadnak most is olyan tulzó theoretikusok, a kiknek ez a hitvallásuk.

En tehát a fenti áralakulások mellett inkább a tőzeg-fekáltrágyát választanám, mint az ugyanolyan tápanyagtartalmu műtrágyakeveréket; választanám pedig azon esetre is, ha a tőzeg-fekáltrágyának utóhatása nem volna, pedig bizonyos hogy van, még pedig jelentékenyebb, mint a fenti műtrágyáké, és választanám végre azért is, mert meggyőződtem, hogy a szerves trágya hatása biztosabb, kevésbé függ a kedvezőtlen időjárástól.

Természetesen nagy mértékben változik a kérdés képe, még pedig a tőzeg-fekáltrágya előnyére, ha nem azokat az alacsony egység-árakat vesszük számítás alapol, melyeket én használtam ezen cikk bevezetésében s melyek ahhoz alkalmazkodtak, hogy Németországban mennyire becsülik p. o. az istállótrágyában az egyes ható alkatrészeket.

Ha a könnyen asszimilálható nitrogénért és citrát-oldható foszforsavért nálunk fizetett egység-árakat vennék alapol, akkor egy vagon tőzeg-fekáltrágya nem 100, hanem 170—180 frtot érne.

A fentiekben, azt hiszem, elég bőven tárgyaltam a tőzegfekáltrágya pénzértékének megállapítási módját.

Van azonban a kérdésnek még egy másik oldala is, a mely különösen érdekli a gazdát, t. i. az, hogy tekintettel a gazdasági termények mostani alacsony áaira, egyáltalában kifizeti-e magát a trágyázás vásárolt trágyával, ebben az esetben a szóban forgó tőzegfekáltrágyával? Itt, a mint látni fogjuk, nagy szerepet játszik az, hogy milyen távolságra kell szállítani. Ha az egyik helyen 50 frtot, a másikon pedig csak 15-öt fizetünk egy vagon tőzegfekáltrágya szállításáért, a számítás nagyon lényegesen megváltozik.

Tegyük fel, hogy a termés kukoriczában magyar holdankint trágyázatlan földön 10, trágyázotton pedig 15 mm.; tegyük fel továbbá, hogy egy magyar holdat 25 mm. tőzegfekáltrágyával láttunk el, a mit megfelelő mennyiségnek lehet mondani. Ha a kukorica ára 3 frt 50 kr, akkor azért az 5 mázsáért, a melylyel a trágyázott földön több termett, beveszünk 17 frt 50 krt, ha a száraz értékét is hozzászámítjuk és ezeket 2 frtra becsüljük, akkor az összes bevétel-szaporulat 19 frt 50 kr. Ezzel szemben áll:

kiadás 25 mm. trágyáért = 25 frt, 5 mm. kukorica morzsolásáért és szállításáért (egy vasuti állomásig) 1 frt 25 kr, összesen 26 frt 25 kr kiadás.

Világos tehát, hogy ilyen körülmények között a tőzegfekáltrágya alkalmazása vesztéssel járna, sőt még akkor sem fizetné ki magát, ha a termésszaporulat még jóval nagyobb pl. 7 mm. volna.

Megjegyzem, hogy a trágya utóhatását a következő években nem veszem számításba, mert az eshetőség, melynek a gazda ki van téve, hogy t. i. egyik-másik esztendőben elemi csapások tönkreteszik termését, szintén nem vehető számításba.

Megváltozik azonban a dolog, ha a tőzeg-fekáltrágya szállítása nem kerül többbe, mint teszem 15 frtba; akkor egy vagon ilyen trágya 56 frtba kerülne, illetőleg egyéb költségekkel együtt 60 frtba. Ilyen esetben az előbbi példában felvett viszonyok között 19 frt 50 kr. bevétellel szemben állana 16 frt 25 kr. kiadás.

Ne felejtjük el különben, hogy ez csak egy számítási példa s hogy ilyen általosságban tett számításnak a konkrét esetekben csak igen kevés értéke lehet.

Nagy különbség az, hogy teljesen kiélt, elhanyagolt területet trágyázunk-e, vagy pedig még meglehetősen jól karban levőt. Az első esetben tetemes pénzbeli haszon is mutatkozhat, míg a másik esetben csak a talaj termőképességének megtartásában nyilvánul az eredmény.

Minden gazdának magának kell kísérletet tenni, hogy megtudja azt, hogy a trágya neki mit ér.

Pontos számadatokkal arra nézve, hogy a tőzeg-fekáltrágya mennyivel képes növelni a termést, még eddigelé nem szolgálhatok, de arról már most is meg vagyok győződve, hogy hatása nagyon jelentékeny s hogy alkalmazása, ha nem kell nagyon messze szállítani, jó lelkiismerettel ajánlható, még a mestani rossz terményárak mellett is.

Ezen nézetemmel nem állok magamban, figyelmeztetve lettem *Szegedi György*, kecskeméti gazdasági tanácsnoknak, a „Kecskeméti Lapok“-ban (1896. 37. sz.) megjelent cikkére, melyben a losonezi kísérleti telepen látottakról így nyilatkozik:

„— bemutatta (t. i. a tőzeg-ipartársaság) hogy mily páratlan terméseredményeket lehet elérni a legrosszabb fajta, évek óta elhanyagolt, soha sem trágyázott, teljesen kiélt földeken. Minderről alkalmam volt saját szememmel meggyőződni akkor, midőn Losonezon a tőzeg-árnyékszékek kezelésének tanulmányozása céljából a városi hatóság által küldve megfordultam.“

A mi a tőzeg-fekáltrágya eloszthatóságát illeti, ugy az hiszem nehézség nem merülhet fel, mert az meglehetősen száraz anyag, melyet lapáttal könnyen lehet szórni.

Dr. Liebermann Leo.

IRODALOM.

Szimmentha'i szarvasmarhák országos törzskönyve.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottság a múlt évi október hóban adta ki a magyar fajta és borzderes szarvasmarhák orsz. törzskönyvét, melyeket most a szimmentha'liak könyve követett. A szimmentha'li azon nyugoti importált szarvasmarhafajta, melynek tenyésztését Magyarországon ezidőszerint leginkább felkarolták. Évről-évre nagy pénzüsszegek mennek ki Svájcba és Délnémetországba az onnan behozott tenyészmahákért. Remélhető azonban, hogy e tekintetben néhány év alatt nagy változás fog beállani, mert a megkezdett uton tovább haladva, alapos kilátásunk van arra, hogy a külföld-

ról való importra csak ritkább esetekben, a vérfelfrissítésre való bikák beszerzésénél fogunk néha szorulni, mert már ma is több szakértelemmel és szorgalommal kezelt oly kiváló tenyészetünk van, melyek produktumai a legjobb eredeti svájci anyaggal is bátran kiállják a versenyt. A megkivántató minőség tehát már részben meg van, csak mennyiség tekintetében nem vagyunk még képesek szükségletünket a honi tenyésztés által fedezni, különösen ami az anyaállatokat illeti. De előreláthatólag már csak néhány év választ el azon időponttól, midőn nemcsak a saját szükségletünket fogjuk kielégíthetni, de a hírnévre kapott raczionális tenyésztés a külföldön is fog termékei számára fogyasztót találni, megindul az export és valószínű, hogy ez hosszú időre terjedőleg igen élénk lesz, mivel a nyugoti kultúra előnyomulásával a keleten a gazdálkodási viszonyok is gyökeres változást fognak szenvedni, és a kelet nemesebb fajállatok iránti igényeit első sorban is mi vagyunk hivatva kielégíteni. Lássunk hozzá tehát, hogy leendő kivitelünknek az utját már most is egyengessük! Ennek egyik használható eszköze az Országos Törzskönyv, melynek kiadványai a földmívelési miniszter intézkedése folytán a külföldi konzulátusok útján az érdeklődők közt szétszórtnak s így a külföldi tenyésztők körében nemes fajtenyésztéseinket ismertetik.

Az Orsz. Törzskönyvelő Bizottság szóban forgó kiadványa huszonöt vármegye területén létesített 123 törzskönyvezett szimmentha'li tenyészetet sorol fel és közli az ezekről bejelentett adatokat, valamint az ezen tenyészetekhez tartozó közel 2500 tenyészállat leírását és nagyszámu ivadékait. A tenyésztők névsorán végig futva, látjuk, hogy alig van az országban hirnevesebb szimmentha'li tenyészet, mely az Orsz. Törzskönyvbe bejelentve ne volna. E névsor — a megszünt és törölt tenyészetek kihagyásával — a következő:

Akadémia, m. k. gazdasági M.-Óvár, gróf Andrassy Aladár, gróf Andrassy Géza, gróf Apponyi Géza (Högyész), gróf Apponyi Géza (Pálfa), gróf Apponyi Sándor, Bauer Antal, gróf Benyovszky Rezső, Berger Mór, Bernrieder József, Bezerédj Pál, lovag Biedermann Rezső, Biró Albert, Boda Sándor, Bolgár János, dr. Borsody Géza, Chernel Antal, gróf Chorinsky Igó, gróf Chotek Rezső, Csapó Vilmos, Csiky Sándor, gróf Degenfeld Lajos, gróf Dessewffy Miklós, Dobó Ödön, Döry Andor, Döry Dénes, Döry Jenő, Döry Stefánie, Döry Vilmos, özv. Döry Zsigmondné, báró Drasche Richárd, gróf Draskovich József, Ebenspanger Lipót, Engel Hermann, Fáy István, Fáy Zoltán, özv. gróf Forgách Sándorné, Forster Géza, lovag Freystadtler Jenő, Gajzágó Samyl, Geisz László, herényi Gothardt Sándor, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Honig Albert, Honig Dávid, Huszár Béla, Ivánka László, Ivánka Ödön, Jeszenszky Andor, dr. br. Jeszenszky Béla, özv. br. Jeszenszky Jánosné, báró Jeszenszky László, József főherczeg aleuthi urad., Kelecsényi Ambró, Kollmann Gyula, Kováts Gyula, Kövér Miklós, dr. Králik Lajos, Kubinyi Géza, Lozert Kálmán, ifj. Luczenbacher Pál, Lyka István, Madách testvérek, gróf Nádasdy Ferencz (Nád-Ladány), gr. Nádasdy Ferencz (Agárd), Ordódy Pál, Otócska Géza, Paál József, Patay András, Perczel Dezső, Perczel József, Perczel Lajos, Plachy Gyula, Radó Kálmán, Reiszig Alajos, Rimaszombati földmívelőiskola, Ruszinkó Antal, Salamon-Forgách Margit grófné, Schleier János, Schröder Ernő, Semsey László, Steinfeld Mihály, Streisinger Albert, báró Stummer Sándor, Szájbély Gyula, Szeniczey Akos, Szécsényvidéki gazdasági egyesület, Széll Kálmán, Szévald Mór, Sztankoványzky János, Tahy István, Uzovics Pál (Könyök), Uzovics Pál (Pethőfalva), Uzo-

vics Pál (Adolf, W. Zathureczky egyesület,

A m előbbi kiadásos jeztörzskönyvben megjelent tenyészetekről szóló állatállományi könyvben folyó szám 1530 tehén

A 24 korona. Mivel Bizot az Egget (Budapest,

Állat A földmiv megbizásá kezdtette a démiai tar

Az az idén k az előző mes minté számol b állategész

A b akadémia tanrendje, zik a mű részben v lyamról, a ban tartó gödöllői ségekről t elé azon lyeket a tanévben fejezésül dulasok é kassága y lázatos ki lasok hel

A m teti az a sorban az vosok lét féle illetr számos ta tüntetve. latorvosol sertésvés található tüntetve, folyamán melyek 10,376 d tett 18,0 365,444

Érd Magyaro más orsz terménye forgalmá térsorbán tositott a mutató részét e ségügyre teket tar

Mi ségügyü ményeintézmé mü áttaról b6 a

esetekben, a szerzésnél forma is több kezelt oly produktumai zgal is bátran ántató minő n, csak meny- nk még képe- nyésztés által állatokat illeti. ehány év vá- nemcsak a kielégíthetni, is tenyésztés mára fogyaszt- és valószínű, g igen élénk előnyomulása- viszonyok is envedni, és a ánti igényeit atva kielégi- gyengessük! őze az Orszá- rányai a föld- folytán a kül- leklődők közt i tenyésztők et ismertetik. Bizottság szó- vármegye te- nyvezett sim- el és közli az valamint az zel 2500 te- nu ivadékait. utva, látjuk, hirnevesebb z Orsz. Törzs- E névsor — tek kihagyá-

ági M.-Óvár, ndrassy Géza, gróf Apponyi andor, Bauer Berger Mór, ál, lovag Bie- Boda Sándor, éza, Chernel gróf Chotek Sándor, gróf wffy Miklós, Dénes, Döry nos, özv. Döry richárd, gróf r Lipót, En- Zoltán, özv. Géza, lovag amy, Geisz dor, gróf Hal- bert, Honig ászló, Ivánka r. Jeszenszky né, báró Je- zeg aicsuthi mann Gyula, dr. Králik Kálmán, ifj. án, Madách ez (Nád.-La- zárd), Ordódy f, Patay An- zsef, Perczel mán, Reiszig esiskola, Ru- margit grófnő, nő, Semsey inger Albert, Gyula, Sze- zdasági egye- óriecz, Sztan- Uzovics Pál (falva), Uzo-

vics Pál (Spácza), Vanesó Béla, Weltmann Adolf, Willinger Márton, Wolf testvérek, Zathureczky Géza, Závodi állattenyésztési egyesület, gróf Zichy Béla.

A mű beosztása ugyanaz, mint az előbbi kiadványoké, elől a tenyészetek be- tősoros jegyzéke, utána a tenyészetek vár- megyénként csoportosítva, erre következik a tenyészetek általános leírása a hozzájuk tar- tozó állatok lajstromával, végül az új törzs- könyvbe bejegyzett tenyészállatok leírása folyó számaik sorrendjében (204 bika és 1530 tehén.)

A 24 nyomtatott ivnyi könyv ára 5 korona. Megrendelhető az Orsz. Törzskönyv- velő Bizottságnál (Budapest „Köztelek”) és az Eggenberger-féle könyvkereskedésben (Budapest, I. Ferenciek-tere.) N.

Állategészségügyi évkönyv 1895-ik évre. A földművelésügyi magyar kir. miniszterium megbízásából hivatalos adatok alapján szer- kesztette dr. Hutya Ferenc állatorvosi aka- démiai tanár.

Az állategészségügyi évkönyv, mely az idén kilencedik évfolyamát érte el, mint az előző években, ugy az idén is, terjedel- mes mintegy 300 oldalra terjedő kötetben számol be nagy szakavatottsággal hazai állategészségügyi viszonyainkról.

A budapesti magy. kir. állatorvosi akadémia leírása, annak története, működése, tanrendje, berendezésének ismertetése képe- zik a mű első részét s ugyancsak az első részben van említés téve a patkolási tanfo- lyamról, a gödöllői m. kir. koronauradalom- ban tartott gyakorlati tanfolyamról stb. A gödöllői koronauradalomban kezelt beteg- ségekről táblázatos kimutatás tárja az olvasó elé azon különféle betegségek neveit, me- lyeket a nevezett uradalomban az 1895/96-iki tanévben gyógykezeltettek. Az első rész be- fejezéséül az állategészségrendészeti kirán- dulások és a tanítószemélyzet irodalmi mun- kássága van feltüntetve; az előbbi egy táb- lázatos kimutatásban mutatja be a kirándu- lások helyét és célját.

A mű második része behatóan ismer- teti az állategészségügyi rendszetet, első sorban az állatorvosi szolgálatot, az állator- vosok létszámát, tisztí vizsgálatait és külön- féle illetményeit. A háziállatok betegségei számos táblázatos kimutatásban vannak fel- tüntetve. Az adatokat a kerületi állami ál- latorvosok évi jelentéseik szolgáltatták. A sertésvész pusztításáról igen érdekes adatok találhatóak, a műben többek közt fel van tüntetve, hogy az országban az 1895. év folyamán 413,562 db sertés betegedett meg, melyek közül elhullott 337,018 db, leöletett 10,376 db, a betegség gyanuja miatt leöle- tett 18,050 db; az összes veszteség tehát 365,444 dbot tett ki.

Érdekesen tünteti fel továbbá a mű Magyarország állatforgalmát Ausztriával és más országokkal, az állatok és állati nyers- termények be- és kivitelét, Kőbánya sertés- forgalmát az 1895-ik évben. A lépfene, ser- tésorbáncz és a szerzegő üszök ellen fogana- totított a védőojsások szintén táblázatos ki- mutatásokban szemlélhetőek. A mű befejező részét egy függelék képezi, mely az egész- ségügyre vonatkozó törvényeket és rende- leteket tartalmazza.

Mindazoknak, a kik hazai állategész- ségügyünk, állatforgalmunk, állati nyers- terményeinek értékesítése és a hazai állatorvosi intézmények iránt érdeklődnek, ajánljuk a mű áttanulmányozását, a mely a felsoroltak- ról bő adatokat tartalmaz. S. V.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

297. sz. kérdés. Szimmenthali és bony- hádi tehenekből álló tehenészetemben az üszöket, ha üzekednek is, $\frac{7}{4}$ éves koruk előtt bika alá nem bocsájtom. Többször megtörténik aztán, hogy üszök, melyek öt- negyed, másfél éves korukban többször üze- kedtek, két éves korukig sőt háromig sem indulnak meg többé s kimustrálandók.

Van-e ezen két körülmény között ösz- szefüggés? A másfél éves többször üződő üszöt bika alá bocsássam-e?

Van-e olyan szer, melyet üzekedni nem akaró kifejlett üszönél az üzekedés előmoz- dítására kár nélkül alkalmazhatnék?

Budapest.

I. B.

298. sz. kérdés. Kérek szives felvilágo- sítást az iránt, hogy a gabonaszizsik ellen a forgatás és rostáláson kívül lehet-e még valami hatásos irtási módot alkalmazni? Szaporodik-e télen is a gabonában? Igaz-e az, hogy ha a zsiszikes gabona közé sőt hintünk, a zsiszik kipusztul?

Kaszaper pusztja.

J. A.

299. sz. kérdés. Születéskor átlagban 30 kilós tiszta magyar fajú borjak, melyek anyjuktól tetszés szerinti tejet szopnak 1, 2, 3, 4, 5-30-ik napos korukban minő testsúlyuk kell, hogy legyenek normalis fejlődés mellett.

Drassó.

T. A.

300. számú kérdés. Gazdatársaim közül próbált-e már valaki takarmányrépát besa- vanyítani levelével együtt, és ha igen, mily eredménnyel?

Nyárasd.

Sch. M.

301. számú kérdés. Nagyobb mennyiségű üszögös buzám van, melyet gőzmalomban megkoptattam, s egészen fekete lett; elvet- hetem-e ezen buzát, ha a Kühn-féle módszer szerint bepáczolom? csiraképessége jó; a mennyiben cserépből elvettem 50 szemet (nem válogatva), s ebből kikelt 48 szem. Nem lesz-e buzám üszögös?

K. L.

302. számú kérdés. Bérlőm 40 hold ló- herést tartozott vetni a bérleti év utolsó tavaszán s azt október havában a szerződés értelmében a tulajdonosnak köteles rendelkezésre bocsájtani. A vetőmagot én, a tulaj- donos adtam. A lóherés igen szépen állott be s az idei kedvező időjárás folytán olyan nagy, hogy már az idén is lehet kaszálni. Most, mikor bérlőmnek elrendeltem, hogy kaszáltassa le a herét az én részemre papszá- mosokkal, a bérlő kijelentette, hogy ez az övé, s hogy majd ő kaszáltatja le s ha aka- rom, ugy mint száraz takarmányt vegyem át métermázsánként.

Megjegyzem még, hogy a bérlet decz. 31-én jár le, s akkor a szénát és sarjut át kell a bérlőtől vennem. — Kérem tehát, vajjon az a lóheré, melybe én adtam a magot, s mely földről ő az idén árpát már aratott, nem-e jogosan engem illet, s szabad-e azt bérlőnek lekaszáltatnia?

Bérlőm még azt is mondja, hogyha el- lenzem, miként szárazon eltegye a lóherét, ugy októberig zölden megeteti az ökreivel.

H. O.

303. sz. kérdés. Egy falka disznót aka- rok makkra hajtani. E téren csekély tapasztalatom levén, kérek a dolog egész menetére nézve szives felvilágosítást.

Sümegh.

Zs. J.

304. sz. kérdés. Öt tehenem rászokott a rongy-evésre. Ha a gulyás a tanya kör-

nyékre hajt be, ugy az állatok összekeresik a szövet, szőr, bőr és más ilyen anyagokat, mint a kutya a esontot s ha találják, meg- eszik azokat s megesik, hogy evés után két napig is betegek. Mi ennek az oka s hogy lehet a bajon segíteni.

Megjegyzem, hogy a gulya-állás kőso nélkül soha sincs.

Kaszaper.

J. A.

Feleletek.

Tök feltakarmányozása.

Felelet a 285. sz. kérdésre. A tök össze- tételére nézve igen közel áll a takarmány- répához s így azt lehet mondani, hogy oly értékkel bír, mint a répa. Ez azonban csak abban az esetben áll, ha magvastul lesz etetve, mert a magvak tartalmaznak sok fe- hérjét és ezek teszik táplálóvá. Ha nem ete- tik a magvakkal együtt, ugy kevesebbet ér, mint a répa. Hogy termelése nincs elter- jedve, ennek oka az, hogy nem tartós, el- tartása sok költséget okozna s így már ösz- szel kell feletetni.

Különböben épp ugy és épp oly adagban etethető a különböző állatokkal, mint a répa. Legelőnyösebb magvastul sertésekkel érté- kesíteni.

Schön Aladár.

Vetésforgó helyesbítése.

Felelet a 294. sz. kérdésre. A kérdéses vetésforgó a maga nemében nem rossz, mert nem egyéb, mint az ismeretes *norfolki négyes*, melyben a répát a tengeri és az árpát a zab helyettesíti.

Hanem a javasolt alakban semmi esetre sem ajánlhatom, mivel a vörös here négy- évenként visszakerül helyére, a mi köztudo- más szerint rövid idő alatt a *lóhereuntság*ot vonja maga után.

A tervezett vetésforgón tehát okvetet- lenül változtatni kell, de hogy ez a változ- tatás miben álljon, ez első sorban a gazdaság helyi viszonyaitól függ, melyek ismerete nélkül a kérdéshez érdemlegesen hozzá szólni nem lehet.

A fent említett bajon legegyszerűbben ugy lehetne segíteni, ha a zab után követ- kező lóher nem az egész táblát, hanem csak annak felét foglalná el, a másik fele pedig zabos bükkönnyel, esetleg magbükkönnyel vettetnék el és a négy év leforgása után a lóhere mindég abba a részbe vettetnék, melyben 4 évvel ezelőtt zabos, illetve mag- bükköny volt.

Ebben az esetben bátran használható ugyan a lóher maglóhernek is, esakhogy az első évbeli lóher nem szokott megfelelő magtermést szolgáltatni; némely vidéken az első évbeli lóhernek második kaszálása után is jó magtermést nyernek, esakhogy ennek az eljárásnak megint az a bökkenője, hogy a maglóher után nem sikerül a földet a következő buza alá ugy előkészíteni, a mint ez kívánatos s azért szokás a 2-ik év- beli lóhernek első kaszálását magnak hagyni.

Mint hogy a kérdéses gazdaság elegendő legelővel és kaszálóval rendelkezik s ezért a lóher termelésének két évre való kiterjesz- tése nem lenne helyén való, annál kevésbbé, minthogy a lóhermagnak az ára az utolsó években nagyon leszállt, véleményem oda terjed, hogy a beküldött vetőterv a fentem- litett módosítással elfogadtassék, mindég föltéve, hogy a tervezet szerint vetendő növé- nyek aránya a gazdaság termelési viszonyainak és trágya erejének megfelel.

Különböben nincs kizárva, hogy a buza esetleg rozsszal, a tengeri répával, a zab árpával helyettesíttessék, ha ezt a piaci konjunkturák vagy a gazdaság szükséglete kívánatossá teszik.

Végül megjegyzendő, hogy a vetésforgó magában véve még korántsem *üzemterv*, mert a rendszeres üzemtervben nemesak a növénytermelés, hanem az *állattartás* arányait is kell megállapítani, valamint az üzemvezetéshez szükséges kellékeket, erre pedig csak az vállalkozhatik, a ki a gazdaság természeti és közgazdasági viszonyait ismeri, különben nagyon szép üzemtervet dolgozhatna ki a szerkesztőség, mely azonban a jövedelmező gazdálkodás feltételeinek még sem felelne meg.

Ha részletes üzemtervet óhajt, tessék e tekintetben bármely gazd. tanintézet (Magyar-Óvár, Keszthely, Kolozsmonostor, Debreczen, Kassa) *gazd. tanácsadó bizottságához* fordulni, a bizottság kiküldi arra hivatott tagját és ez *díjmentesen* elkészíti az üzemtervet. *Hensch Árpád.*

A kvóta-kérdés.

A magyar kvóta-bizottság szeptember hó 18-én foglalkozott utoljára az osztrák kvótabizottság második üzenetével, melyre válaszáat a napokban tette közzé.

A magyar kvóta-bizottságnak ezen üzenetével a két kvóta-bizottság működése megszűnt s a kérdés eldöntése már most a kvóta-bizottságok szóbeli tárgyalása után a parlamentek és a kormányok hatáskörébe jut. A magyar kvóta-bizottság alapos munkálatait végzett. Pontrólpontra megczáfóhatatlan érvekkel bizonyítja be az osztrák kvóta-bizottság tartáhatatlan álláspontját és a kvótának Magyarország terhére való felemelése érdekében kifejtett túlzott követeléseit valódi értékükre redukálja.

Reméljük, hogy parlamentünk és kormányunk szilárd állást foglal a magyar kvóta-bizottságnak oly tekintélyes és nyomatékos, a magyar érdekeknek egyedül megfelelő álláspontja mellett.

A t. osztrák bizottság első üzenetének végén javaslatait négy pontban foglalta össze, melyek közül a magyar bizottság kettőt fogadott el. Elfogadta azt, hogy az új kvóta-egyezmény 10 évi tartamra köttessék, továbbá azt, hogy mindaddig, a míg a monarchia mindkét állama közt a vámterület közössége fennáll, a vámjövédék tiszta jövedelme a vámkezelési átalányok levonása után a közügyi kiadások fedezésére fordítandó. A t. osztrák bizottság e két pont elfogadásának vajmi csekély jelentőséget tulajdonít, azt mintegy magától érthetőnek tekintti.

Magyarországra nézve a vámjövédelm közösségének tekintetében sem létezik kötelezettség, sőt ellenkezőleg, Magyarországnak szilárdul kell ragaszkodni azon elvhez, hogy minden, bármi néven nevezendő jövedelmi forrásai és így a vámjövédelm fölött is ő egymaga feltétlenül rendelkezik. Elvi különbséget e tekintetben a kiegyezési törvény sem tesz, a melynek 64. §-a bizonyosan nem szándék nélkül mondta ki, mint a kiegyezés egyik pontját, azt, hogy Magyarországnak a vámokból befolyó jövedelmei mindenkor és minden körülmények közt a közös költségek fedezésére fordítandók és hogy ezen jövedelmi összeg tehát mindenekelőtt a közös költségek összegéből levonandó, hanem az erre vonatkozó megállapodást egyenesen a vám- és kereskedelmi szerződésről szóló egyezménybe utasítja, tehát oly egyezménybe, a mely a törvény világos szavai szerint csak bizonyos időre köttetik, a mely időnek leteltével mindegyik fél a szerződés által érintett minden tárgyra és

igya a vámterület közösségére, valamint a vámjövédelmre nézve is visszanyeri feltétlen rendelkezési szabadságát. Minthogy ezenkívül a kiegyezési törvény szerint a közügyi költségeknek a delegációk által megszavazott összege sem az egyik, sem a másik parlament által meg nem változtatható ugyan, de ezen költségeknek miképpen fedezésére nézve mindegyik állam törvényhozása önállóan intézkedik és így jogában áll, ha a vámterület közössége megszűnnék, a közügyi kiadásoknak addig a vámjövédelm által fedezette részét azontul más jövedelmi forrásból is fedezni, a tárgyalások további menetere nézve talán még sem egészen értéktelen az, hogy a magyar bizottság az osztrák bizottságnak azon javaslatához is hozzájárult, miszerint a vámjövédelm ezentul is és mindaddig a míg a vámterület közössége tart, közös legyen és a közügyi költségek fedezésére fordíttassék.

A magyar bizottság válaszában többi részéről a t. osztrák bizottságnak azt méltóztatott mondani, hogy az az ő kebelében egyenesen „ámulatást” kellett. Bármennyire sajnálja is a magyar bizottság ezen általa valóban nem szándékolt benyomást, mégis könnyen magyarázhatóan találja azt azon, nemesak a magyar bizottság nézete, hanem a kiegyezési törvény szerint sem helyeseltető álláspontból, a melyet a t. osztrák bizottság kezdettől fogva elfoglalt. Míg u. i. a törvény értelmében a két kvóta-bizottságnak, mint teljesen egyenjogú tényezőnek feladata: „kölesönös alku által meghatározni azon arányt, a mely szerint a magyar korona országai a pragmatika szankezó folytán közöseknek elismert ügyek terheit és költségeit viselendik”, addig a t. osztrák bizottság úgy látszik fölfogni a dolgot, mintha a törvény neki a követelő, a magyar bizottságnak pedig csak a védekező szerepét szánta volna.

Ezen fölfogás végig vonul a t. osztrák bizottság egész üzenetén. Mindjárt a bevezető sorokban „ámulatának” okául azt jelöli meg, hogy a magyar bizottság „a magyar korona országainak tetemesen javult pénzügyi helyzetét” még nem tartja elégséges indoknak a magyar kvóta felemelésére.

A magyar országos bizottságnak határozottan tiltakoznia kell azon fölfogás ellen, mely szerint a kvóta megállapításánál csak az egyik félnek — Magyarországnak — viszonyai jönnének tekintet alá, a másik félnek — Ausztriának — pedig joga volna a viszonyoknak általa egyoldaluan történt megbirálása alapján Magyarország irányában bármely követeléssel föllépni. A t. osztrák bizottság itt teljesen ignorálja azt, hogy a magyar kvóta felemelése az osztrák kvóta leszállítását jelenti, hogy tehát az érvelés csak akkor volna teljes, ha nemesak Magyarországnak javult viszonyai vétetnének figyelembe s ebből a magyar kvóta felemelésének indokoltága magyarázhatnék, hanem ha egyszer mind ki volna mutatva, hogy ugyanezen idő alatt Ausztria anyagi viszonyai vagy éppenséggel nem, vagy legalább nem ugyanazon arányban javultak, mint a magyarországiak, csak is ez lehetvén ok arra, hogy a magyar kvóta fölemeltessék, az osztrák pedig leszállíttassék. Mert ha a kedvező fejlődés mind a két oldalon ugyanazon arányban történt — és örömmel konstatáljuk, hogy ez így van — akkor mindegyiknek jóléte abszolúte magasabb lehet, mint harmincz évvel ezelőtt, de egymáshoz hasonlítva, a két fél teherviselési képességének aránya nem változott, pedig a kvóta a törvény értelmében csakis az utóbbinak kifejezését képezi.

A helyett, hogy ezzel, mint az egyedül irányadó kérdéssel foglalkoznék, a t. osztrák bizottság kiszámítja, miként aránylik a két állam mindegyikének a közügyi kiadásokhoz való hozzájárulása ugyanazon állam ösz-

szes bevételeihez és kiadásaihoz és úgy találja, hogy tíz évről tíz évre az arányszám Magyarországra nézve mindig kisebb lett annál, mely ugyanezen számítás szerint Ausztriára esik. A magyar bizottság nem képes kitalálni, mi akar ezzel bizonyítani és milyen összeköttetésben áll ezen számítás a kvóta kérdésével? Mert midőn a t. osztrák bizottság első üzenetében arra utalt, mily nagy mértékben emeltettek az utolsó harmincz év alatt azon összegek, melyeket Magyarország belszükségleteinek kielégítésére fordított, a magyar bizottság kimutatta, hogy sem a bevételek, sem a kiadások összege a kvótának meghatározásánál döntő súlylyal nem bírhat. *A bevételeké azért nem, mert ezeknek emelkedésénél meg kellene különböztetni azon összegeket, melyek az ország anyagi jólétének természetszerű fejlődéséből erednek, azoktól az összegektől, melyek vagy hitelműveletekből, új adónemek behozatalából, vagy a főállóknak fokozásából erednek: a kiadásoké pedig azért nem, mert ezek általában nem a jólét fokozását tükrözik vissza, sőt gyakran vannak olyan nagyobb kiadások is, melyek annak ellenkezőjét jelentik.* A mi pedig különösen Magyarországot illeti, a magyar országos bizottság — úgy hiszszük, kellő gyöngédséggel — rámutatott azon történelmi tényre, hogy Szent-István koronájának országaival szemben századokon át gyakorolt gyarmati politika és ez országok közgazdasági fejlődését mesterségesen, sőt néha erőszakosan feltartóztató intézkedések, főként pedig az 1849-től 1867-ig folytatott rendszer ez országok anyagi jólétének oly hátramaradását eredményezték, hogy midőn Magyarország 1867-ben visszanyerte állami önállóságát, rendkívüli erőmegfeszítésekre volt szükség, hogy a nem az ő hibáján által történt mulasztások, habár csak részben és így is csak lassan, pótolhatók legyenek.

A mi a tisztelt osztrák bizottságnak föntemlített számításait, tudniillik az összes bevételeknek és kiadásoknak a közügyi járulékkal való összehasonlítását illeti, ez összehasonlítás értékének illusztrálásául álljon itt csak egyetlen példa a tisztelt osztrák bizottság saját számításaiából. Eszerint Magyarország kiadásai 1868-tól 130 millióról 245 millióra, tehát 87%-al emelkedtek. Itt mindenekelőtt megjegyzendő az, hogy — ami nyilván elkerülte a tisztelt osztrák bizottság figyelmét — Magyarország 1868. évi állami költségvetése még netto-budget volt és csak azután történt — még pedig nem egyszerre, hanem csak lassankint és fokozatosan — a brutto-budgetre való átmenetel, a mi már magában véve is sok millióra menő különbséget tesz. De még akkor is, ha elfogadtatnék a tisztelt osztrák bizottság azon, amint az imént ki lett mutatva helytelen számítása, mely szerint Magyarország kiadásai 1868-tól 1877-ig 87%-kal emelkedtek volna, vajjon van-e komolyan gondolkozó ember, ki ennek alapján azt állíthatná, hogy tehát ezen tíz év alatt, azaz oly időben, amidőn Magyarország még az alkotmányellenes törekvéseknek utórezgése alatt állott, amidőn modern értelemben vett közlekedés az országban alig létezett, amidőn egy rendszeres vasúthálózatnak csakis legelső szálait kezdte megalkotni, amidőn az ez által szükségesekké vált áldozatok alatt nyögött ezen töké szegény, az európai pénzpiacokon akkorában még alig ismert és így csak drága hitelre számítható állam, amidőn annak kereskedelme még alig kezdett kibontakozni azon primitív állapotból, amelybe évtizedeken át mesterségesen süllyesztették volt, ipara pedig talán az egy malomipart kivéve, egyáltalában nem volt: képzelhető-e, kérdjük, hogy ilyen tíz év alatt Magyarország vagyonszáma és lakosságának teherviselési képessége 87%-kal fokozódott, tehát majdnem megkétszerezedett volna? És vajjon mi értékkel bírhat oly számítás, amelynek kiindulási

pontját az
ható lehet
Hane
de meg ne
értékkel bi
két állam
az illető áll
saihoz áll,
feltételt ké
szamadásai
alapját képe
vétetnek,
és a tételek
Ez pedig a
állam zárs
szernek me
az osztrák
pedig kor
ettől a ren
Es ké
nem enged
lyesbitett s
1868—1893
Magyarorsz
ez csak új
előbb hang
gyarországn
kosan is el
szükséglete
önállóságá
irányban n
kosabb növ
ezen szük
265%-kal f
gendők, iga
ország álla
években e
állapított
nökkell
ugyanazon
hiány merü
összes bevé
szágnak kö
kot mutató
mellett abb
nünk mag
is lettek be
példát emlí
méri jöve
adásoknál a
mi Ausztriá
hozzjárulá
a magyar l
nézete sze
nyitó és se
bíró százalé
gadhatalan
adósságok a
hogy az áll
évet véve
kiadásokna
pedig azokr
Attérv
ság nagyb
még pedig
praecipuum
őszintén be
volna képes
10 év előtt
el nem mor
bizottság ké
Az egy
előtte, miké
ság, hogy a
teljes terje
amelyet az
évi április 2
a mostani ma
lőzte azt, mis
részéről törv
kivántatott
elejtése álta
selt királysá
legközelebbi
nagyobb ter
nyilatkozat,

pontját az ilyen és ehhez hasonló kézzelfogható lehetetlenségek képzik-e?

Hanem még akkor is, ha — föltéve, de meg nem engedve — valami gyakorlati értékkel bírhatna azon arány, amelyben a két állam mindegyikének közösi járuléka az illető állam összes bevételeihez és kiadásaihoz áll, még akkor is, mellőzhetetlen előfeltételt képezne az, hogy a két állam zárszámadásai, amelyekből az összehasonlítás alapját képező bevételi és kiadási összegek vétetnek, egyformán lennének berendezve és a tételek teljes egyöntetűséggel elszámolva. Ez pedig egyáltalában nem áll. A magyar állam zárszámadásai ugyanis a bruttorendszernek megfelelően vannak berendezve, míg az osztrák zárszámadás legalább egyes, még pedig korántsem jelentéktelen tételekben ettől a rendszertől eltér.

És két rövid megjegyzést a bizottság nem engedhet el magának. Ha még a helyesbített számitás szerint is áll az, hogy 1868—1893-ig Ausztria bevétele csak 89%-al, Magyarország pedig 275%-kal növekedett, ez csak újabb megerősítése annak a már előbb hangoztatott körülménynek, hogy Magyarországnak fejletlen, néha-néha szándékosan is elhanyagolt állapotánál fogva azon szükségletek, melyek e királyság törvényes önállóságának helyreállása után minden irányban nyilvánultak, a jövedelmek erőszakosabb növelését is követelték; hogy pedig ezen szükségletek kielégítésére még a 265%-kal felemelt bevételek sem voltak elegendők, igazolja azon tény, hogy Magyarország államháztartásában az 1868—1894. években együttvéve 691,950.000 frt hiány állapított meg, a mely összeget kölcsönökkel kellett fedezni, holott Ausztriában ugyanazon idő alatt csak 296,405.000 frt hiány merült föl. Általában pedig, ha az összes bevételekhez viszonyítva Magyarországnak közösi járuléka kisebb százalékot mutatott föl, mint Ausztriáé, az egyebek mellett abban is találja magyarázatát, hogy nálunk magasabbak az adók, sőt oly új adók is lettek behozva, mint hogy csak egy-két példát említsünk: a szállítási adó, az italmérsi jövedék és ezzel kapcsolatban a kiadásoknál a regálékártalanítási adósság, a mi Ausztriában elő sem fordul. De ha a mi hozzájárulási arányunk ekként kiszámított, a magyar bizottságnak ismételtén kifejezett nézete szerint azonban semmit sem bizonyító és semmi gyakorlati jelentőséggel nem bíró százaléka kisebb is Ausztriáénál, tagadhatatlan, hogy nálunk viszont az államadósságok aránylag sokkal nagyobbak, mint hogy az államadóssági szükséglet (az 1893. évet véve alapul) Ausztriában az összes kiadásoknak csak 24,5%-át, Magyarországon pedig azoknak 28,8%-át teszi át.

Attérve már most a t. osztrák bizottság nagybecsű válaszirátának részleteire, még pedig első sorban a határvidéki praecipuum kérdésére, a magyar bizottság szintén bevallja, hogy e tekintetben nem volna képes olyat mondani, ami már 20 és 10 év előtt és ezen bizottság első üzenetében el nem mondatott volna. Szorítkozik tehát a bizottság két megjegyzésre.

Az egyik az, hogy merőben érthetetlen előtte, miként állíthatja a t. osztrák bizottság, hogy a magyar bizottság nem idézte teljes terjedelmében azon nyilatkozatot, amelyet az osztrák kvóta-deputáció az 1887. évi április 20-iki közös ülésben tett és hogy a mostani magyar bizottság „hallgatással” mellőzte azt, miszerint az akkori osztrák bizottság részéről törvény alakjába öltött biztosíték kívántatott arra nézve, hogy a praecipuum elejtése által a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat nemcsak a legközelebbi 10 év alatt, hanem általában nagyobb terhelhetetés nem fogja érni. Ezen nyilatkozatot, melyet a t. osztrák bizottság

részünkről elhallgatottnak állít, szóról-szóra idézve van első üzenetünk első lapja 21—23 soraiban (a német fordítás első lapjának 40 és következő soraiban), sőt éppen ezen nyilatkozatra vonatkozólag ugyancsak abban az üzenetünkben részletesen ki van mutatva, hogy a törvény alakjában kívánt ama garancia a fennálló törvényben már is meg van adva azért, hogy a hozzájárulási arány, amelynek a praecipuum csak eltűnőleg esekély részét képezi, csakis mindkét állam közös megegyezésével állapítható meg és így a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok minden károsodás ellen teljesen meg vannak védve beleegyezésük megtagadása által, amely beleegyezés nélkül a kvóta a bizottságok által meg nem állapítható. Mindez benne van a magyar bizottságnak 1896. évi április hó 25-én kelt üzenetében és így előttünk meg nem fejthető talányt képez az a szemrehányás, hogy a magyar bizottság az 1887-iki osztrák bizottság nyilatkozatának ama részét hallgatással mellőzte volna. Egyébiránt ismétli a magyar bizottság, hogy a praecipuum elejtése és a magyar kvótával való egyesítése csakis egy anachronismus megszüntetése volna és mint ilyen, magyar szempontból erkölcsi értékkel bír ugyan, de Magyarországra nézve semmiféle anyagi előnyt nem eredményezne, valamint Ausztriára nézve semmiféle anyagi hátránnyal nem járhat, úgy, hogy Magyarország részéről ezen kívánság egyszerűen elejtetnék, mielőtt az osztrák deputáció azt kompenzácionális tárggyá akarná tenni, a melynek czímén Magyarország terhére bármely esekély anyagi áldozat kívántatnék.

Ugyancsak a határvidéki praecipuumra nézve ismételtén és legújában a magyar orsz. bizottság első üzenetében ki lett mutatva, hogy ezen praecipuum csak a magyar kvóta fölemelésének más formáját képezi, vagyis hogy ez a hozzájárulási arány azon „küigazítása”, a mely a katonai határvidék polgárosítása esetére már az első kvóta tárgyalása alkalmával kilátásba vétetett. Ki lett mutatva, hogy ezen 2%-os praecipuummal a magyar korona országai sokkal nagyobb terhet vállaltak, mint a milyen a kvótakules szerint megillette volna; hogy az ebbeli különbözet, a mely eleinte 1,3%-nál többet tett, még a legújabb időben is, dacára a volt határvidéki örvendetes fejlődésének, még mindig felülmulja a 0,6%-ot, úgy, hogy Magyarország az utolsó 9 év alatt a praecipuum alakjában körülbelül 9 $\frac{1}{2}$ millióval többet fizetett a közösi kiadások fedezésére, mint a mennyi öt kvótaszerűen megilletné.

Mindezen számszerű adatok helyességét a t. osztrák bizottság egyetlenegy szóval sem vonja kétségbe, csak hogy azon állítás, miszerint Magyarország a praecipuum elvállalása által kötelezettségén tulment, a t. osztrák bizottság szerint „helyreigazításra szorul”, a mely abban állana, hogy a kvótánál érvényes kules a határvidékre nem volt alkalmazható, mert, ugymond a t. osztrák bizottság: „oly kölcsönös egyezkedésnél, a milyen a katonai határvidék átadásánál (!) történt, fennálló kötelezettségről általában nem lehet szó, hanem a szerződéses felek (!) szabadon egyezkednek azon feltételek fölött, a melyek mellett magukat lekötni hajlandók”. Hát igenis ez áll, midőn valamely jószág eddigi tulajdonosa birtokából más valakinek tulajdonába megy át vagy ha olyan jószág, a mely eddig két egyenjogu tulajdonos közös birtokát képezte, ezek egyikének kizárólagos tulajdonává válik. Ily esetben a felek igenis szabadon állapíthatják meg a tulajdonjog átruházásának és a jószág átadásának föltételeit. De ha valaki saját birtokának oly részét, a mely mindenkor az ő kizárólagos tulajdonát képezte, csak hogy külön rendszer szerint

kezeltetett, a kezelési módra nézve is többi birtokával egyenlősíti, hogy azután az egészet egyforma módon kezelje, akkor ehhez senki másnak beleszólása nincs és legföljebb annyi követelhető, hogy a visszacsatolt rész vállalja el az egész terhelő kötelezettségekből az öt aránylag megillető részt. Ez áll a volt határvidékre nézve és ezen álláspontot magáévá tette annak idején maga az osztrák kormány is, miként ez a magyar kvóta-bizottság 1887. február 21-én kelt üzenetében részletesen és okmányilag be lett bizonyítva. Ezek után a t. osztrák bizottságnak ezen fölfogással merő ellentétben álló föntidézett u. n. „helyreigazítása” a magyar orsz. bizottságban valóban komoly kételyt kelt aziránt, vajjon a volt határvidék jogviszonyai és az azokra vonatkozó tények csakugyan oly általánosan ismertek-e, miként azt a t. bizottság állítja.

Igy pl. a kevésbbé ismert tények közé látszik tartozni — számtalan régebbi törvénytől eltekintve — az 1868. XXX. t.-c. létezése, a melynek 65. és 66. §-a egyenesen, még pedig oly időben, a midőn még a határvidék katonai közigazgatása fennállott és oly részletességgel, hogy még az egyes ezredek is elősoroltatnak, ki van mondva, hogy a határvidék ezen része „Horvát-Szlavon-Dalmátországi területhez tartozik”, Magyarország pedig egyszersmind ünnepélyes ígéretet tesz ezen területnek Horvát-Szlavonországokhoz való visszacsatolására nézve. Lehetetlen, hogy Magyarország, koronás királynak szentesítése mellett, ily ígéretet tehetett, ha a magyar korona országain kívül létezett volt még valamely „szerződéses fél”, a melynek ez ügybe jogos beleszólása volt. Szintugy az 1872. IV. t.-cikk e szavakkal kezdődik: „Miután a magyar korona országaihoz tartozó határvidék stb.” A midőn aztán az imént említett ígéret az egész határvidék polgárosítása által beváltott, az ebbeli területnek egyik része, mint közvetlenül a szorosabb értelemben vett Magyarországhoz tartozó, ehhez csatoltatott vissza közigazgatásilag is és hogy ezen terület után Magyarországot más, mint a kvótaszerű kötelezettség terhelhette volna, talán még a t. osztrák bizottság sem fog állhatni. A Horvát-Szlavonországokhoz visszacsatolt részre azonban természetesen ugyanazon szabályok voltak alkalmazandók, melyeket a törvény magukra Horvát-Szlavonországok nézve megállapít; ezekre nézve ugyancsak az 1868. XXX. t.-cikk 11—12. §-ai elrendelik, hogy „a közösi kiadásokhoz adóképeségük arányában kötelesek járulni” és hogy „az adóképeségi arány ugyanazon hivatalos adatok szerint meghatározandó, melyek alapján a magyar korona országainak a közösi kiadások költségeihez való hozzájárulási aránya ő felsége többi országaival szemben meghatározott”, az 1873. XXVIII. t.-cikk 4. §-a pedig expressis verbis kimondja, hogy „a magyar korona országainak közös törvényei (ezek közé tartozik a kvótára vonatkozó 1876. XIV. t.-cikk is) a polgárosított határvidéki részekre is kiterjesztetnek.” Tehát a volt határvidék Horvát-Szlavonországokhoz visszacsatolt részére is szintén csak a kvótaszerű járulékos esik és így teljes joggal mondhatta a magyar bizottság, hogy Magyarország, midőn ezen arányon túl a jóval magasabb 2 százalékos praecipuumot elvállalta, kötelezettségén tulment és ugyanezt teszi ma is, midőn kijelenti, hogy a praecipuum formáját megszüntetendőnek véli ugyan, de azért Magyarországnak e praecipuumon alapuló megterhelhetetésén könnyíteni egyáltalában nem kíván.

Egyébiránt talán nem esalódik a magyar országos bizottság, midőn azt hiszi, hogy a t. osztrák bizottság ellenállása a határvidéki praecipuum dolgában nem volna legyőzhetetlen, ha a magyar bizottság abban

a helyzetben volna, „hogy a kvótára nézve alkalmas és diskutiálható javaslatot tenne“, vagy magyarul mondva, ha a kvóta fölemelésére ráállana. Mert valódi oka azon kedvezőtlen fogadtatásnak, melyben a magyar bizottság első üzenete részesült, kétségtelesen abbéli kijelentésében keresendő, miszerint ő ilyen fölemelést indokoltnak nem talál és ebből folyó abbéli indítványában, hogy az összes magyarországi hozzájárulásra nézve a status kvó a legközelebbi tiz esztendőre is érvényben maradjon. Pedig a magyar bizottság, midőn ezen indítványát tette, nem hivatkozott a „közvéleményre“ és arra nem is hivatkozhatott volna, mert a mióta a kvóta-kérdés újból szőnyegre került Magyarországon minden számottevő politikai tényező, óvakodott hasonló hibába esni, amilyen fájdalom, nagyon is sűrűen követett el a Lajthán tul, ahol oly időben, amidőn a két kormány még hozzá sem fogott volt a kvóta számításánál figyelembe veendő adatok összegyűjtéséhez, amidőn tehát ezen adatokról még senkinek sem volt hiteles tudomása, tartományi gyűlések, keresk. kamarák, egyletek stb. máris hegyen-völgyön hangoztatták azt a jelszót, hogy Magyarországnak minden körülmények közt az eddiginél nagyobb arányban hozzá kell járulnia a közügyi költségekhez. A magyar országos bizottság teljes összhangban a magyar közvéleménnyel soha nem állította föl a priori és megdönthetetlen elv gyanánt azt, hogy Magyarországnak soha sem lehet a mostaninál nagyobb kvótát fizetnie, hanem teljes tárgyilagossággal megvizsgálta az előtte levő adatokat, melyek a monarchia mindkét államának anyagi viszonyaira vonatkoztak, kiszemelte azokat, melyek az összehasonlításnak és így a kvóta kiszámításának alapját képezhetik és midőn azt találta, hogy a két állam vagyonszáma viszonyainak aránya lényegesen nem változott, a kvótára nézve is a status kvó föntartását javasolta.

Ennek folytán a magyar országos bizottság azt várta és úgy hiszi, joga volt azt várni, hogy már most a t. osztrák bizottság két ut közül egyet fog választani, t. i. vagy elfogadja általánosságban a magyar bizottság részéről ajánlott alapot, azután bírálata alá veszi egyenként az ezen alapon megejtett számítás részeit, megjelölve azon tételeket, miket a kihagyandóknak, vagy olyanokat, melyeket még tekintetbeveendőnek tart és a magyar bizottság biztosíthatja a t. osztrák bizottságot, hogy ily eljárás mellett ő a maga részéről minden igazságos és méltányos kívánságot figyelembe venni hajlandó lett volna. Vagy pedig elvetvén a magyar bizottság által ajánlott alapot, a t. osztrák bizottság annak helyébe mást, aránylag jobbat hoz javaslatba és a fölött megindítja a vitát, mindaddig pedig, míg az általa javasolt alapra nézve a két bizottság közt az egyetértés helyre nem áll, tartózkodik attól, hogy egyoldaluan már előre is konkrét számot állítson fel, a mi vagy felesleges, ha az majdan a közösen elfogadott alaptól amugy is önként következnék, vagy elfogadhatatlan, ha nem felel meg a mindkét részről elfogadandó alapnak.

A t. osztrák bizottság azonban sem az egyiket, sem a másikat nem teszi. A magyar bizottság lényegében föntartandónak véli azon alapot, melyen a kvóta kiszámítása 1867-ben és azóta folyvást történt, természetesen mutatis mutandis et correctis corrigendis, tekintetbe véve az azóta szükségessé vált változásokat. Az 1867-ben az említett alapon megállapított hozzájárulási arányról a tisztelt osztrák bizottság maga mondja, hogy: „az a monarchia két állama pénzügyi helyzetének megfelelő“, megengedi tehát, hogy lehetséges ezen az alapon a hozzájárulási arányt helyesen megállapítani, hanem mégis mindjárt utána ugyanezen alapot a

t. bizottság nemcsak, amit a magyar bizottság is megengedett, nem véli föltétlenül megbízhatónak, hanem „egyáltalában megbízhatatlannak és tarthatatlannak“ mondja. Ily körülmények közt és már magának az elvi alapnak osztrák részről történt elvetésével szemben a magyar országos bizottság talán fölmentettnék érezhetné magát azon közeleztetés alól, hogy tüzetesen foglalkozzék azokkal az egyes kifogásokkal, melyek osztrák részről az ezen az alapon megejtett számítás egyik-másik részlete ellen tételnek. Mindazonáltal a magyar országos bizottság ezeknek is, habár rövid megvitatása elől sem szándékozik kitérni. Azon ellenvetésre, hogy nem volna szabad Magyarországot egy nes adóbevételeiből a 187 millió frtnyi földtehermentesítést levonni, maga a t. bizottság adja meg a czáfolatot, bevallva, hogy ehhez hasonló bevétel lajtántuli állam költségvetésében nem fordul elő, mert nálunk a földtehermentesítési pótlék az országos adókkal egyesítettvén, ennek az a része, mely a földtehermentesítési adósság kamataira, törlesztésére és kezelési költségeire igénybe nem vétetik — mint a tisztelt osztrák bizottság is helyesen jegyzi meg — az állami adók emelésének természetével bir, következésképp ez mint ilyen, csakugyan nem is tartoznának az állami költségvetésbe és ha Magyarország ebben a tekintetben követni akarná Ausztria példáját — ami utóvégre csak forma kérdése — a földtehermentesítési bevételeket nálunk is az állami zárszámadástól egészen elkülönítve, alapszerűleg lehetne kezelni, akkor pedig a t. osztrák bizottság imént említett kifogása egyszerűen tárgytalanná válnék.

A mi azon ellenvetést illeti, hogy a magyar általános jövedelmi pótdadót azért nem lehet a kvóta megállapításának alapjául szolgáló számadatoknál figyelmen kívül hagyni, mert 1868 óta Ausztriában is szedetik egy rendkívüli, a kvóta-számításoknál azonban le nem ütött pótlék, mely a kereseti és jövedelmi adónál 70—100% között mozog, a föld- és épület-adónál pedig az ordináriummal egyesítve van, először is meg kell jegyezni, hogy a magyar általános jövedelmi pótdadó (1875. XLVII. és 1883. XLVI. t.-cz.), habár az fönnálló egyenes adórendszerünknek csak kiegészítő része és nem önálló alapokon, hanem a törzsadókra nyugszik, mindamellett teljesen önálló adónemet képez, és mint ilyen, nem azonosítható az Ausztriában fönnálló országos adópótlékkal. A magyar általános jövedelmi pótdadó ugyanis nem egyenlő, hanem az adótárgyakhoz képest többféle kulcsesal dolgozik, és emellett az ingatlanokra bekebelezett adósságok kamatösszegének levonását megengedi, úgy, hogy a szubjektív adóztatásának némi ismérveit foglalja magában. Ezzel szemben az osztrák országos adópótlék a földadónál 1881-ben, a házádonál pedig 1882-ben a törzsadóval egyesítettvén, jelenleg csakis a kereseti és jövedelmi adó után szedetik és pedig 30 frt törzsadóig 70, azonfölül 100% erejéig. Minthogy az osztrák keresetadó és a vele kapcsolatos jövedelmi adónak együttes terhe csak 5%-os adókulcsot ad, a 70, illetve 100%-os adópótlék összesen 500 frtig mintegy 8½, azontul pedig 10%-os adókulcsot eredményez. Nálunk ellenben az ingó vagyonnál mindenütt 10%-os adókulcs nyer alkalmazást, és minthogy nálunk a kereseti adónál az 500 frtig terjedő egyénekenkinti jövedelmek vannak tulsúlyban, ennél fogva nálunk az adóteher az Ausztriával nemcsak egyenlő, hanem részben annál még nagyobb — nem is szólva egyéb különbségekről,

mint pl. arról, hogy Ausztriában az állandó illetményeknél 600 frt létminimum számítatik, a mi nálunk nincs meg.

Az imént elmondottakból kiviláglik, hogy nálunk az ingó vagyon törzsadóterhe jóval nagyobb annál a tehernél, melyet Ausztriában az ingóvagyonra nehezdedő törzsadó és rendkívüli országos pótlék együtt képvisel, ennél fogva kétségtelen, hogy ezt az amugy is létező teherfölleletet az általános jövedelmi pótdadó hozzászámítása által még inkább fokozni akkor sem lehetne, ha a 10%-os adókulcsból 3%-ot a földtehermentesítési járulékra le is számítunk, mert még ez esetben is csakis a tehernek körülbelül egyarányossága állana helyre.

A t. osztrák bizottság nagybecsű üzenetében a földadóra nézve felhozott számszerű adatok ellen a magyar bizottság nem tesz és nem is tehet kifogást, sőt készségesen elismeri azoknak helyességét, elismeri azt, hogy a földadókulcs nálunk alacsonyabb. De senki, ki a tényleges viszonyokat közelről ismeri és azokat elfogulatlanul megítéli kész, nem fogja magáéva tehetni a t. osztrák bizottság azon állítását, hogy Ausztriában a termelési viszonyok nem kedvezőbbek.

A ki pedig ezt tudja és elismeri, az át is fogja látni, hogy a szám szerint magasabb ottani adókulcs mégis aránylag kisebb terhet jelent, mint a mienk. A mellett tekintetbe kell venni, hogy nálunk a földbirtokot sokszor az állami adókat még meghaladó szabályozási járulékok is terhelik, valamint azt is, hogy az 1886. XII. t.-cz. 130. §-ából kifolyólag a földbirtok helyhatósági adóztatásnál is erősebb mértékben vétetik igénybe.

A magyar bizottság, nagy sajnálatára, a t. osztrák bizottságnak azon fölfogását sem oszthatja, hogy a házádon mindkét államban csakis akkor éri el az egyenlő magasságot, ha nálunk az általános jövedelmi pótdadót is hozzászámítjuk, mert házostályadónk tarifája sokkal magasabb az osztrákokénál; és csak az osztrák házbéradó kulcsa, ha nem is egészen, de némi tekintetben magasabb a mienknél. Utóbbira nézve figyelembe veendő azonban azon körülmény, hogy miként ez az 1882. évi osztrák házádon-novellából is kitűnik, ezen magasabb adóteher csak lassankint, évek során át állott elő, sőt még most sem állott be mindenütt. Minthogy pedig az osztrák törvény successivé történt végrehajtásának számbeli eredményét az összehasonlításnál kiszámítani nem lehet, minthogy továbbá viszont a mi házostályadónk terhe az osztrákokénál sokkal magasabb: majdnem bizossággal állíthatni, hogy mindkét részén a tiszta házádon terhe egymást kiegyenlíti. Végre pedig az általános jövedelmi pótdadónak kihagyását indokoltta teszi még az a körülmény is, hogy ennek az adónak az adóköteles házbérvédelemre átszámított kulcsa nálunk az általános házbéradó alá eső helyeken mintegy 6%. Ha tehát, miként azt a t. osztrák bizottság kívánja, a pótdadót is figyelembe akarnók venni, akkor nálunk az általános házbéradó alá tartozó legutolsó község is akkora terhet viselne, mint az osztrák tartományi fővárosok, míg ilyenmő eset magában Ausztriában sehol nem fordul elő.

A magyar bizottságnak azon különben csak nagyon mellékesen odavetett megjegyzésével szemben, hogy a közözügyi kiadásokra elköltött összeg legnagyobb része a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok lakosságához foly vissza, a t. osztrák bizottság arra figyelmeztet, hogy a házsereg élemezésére megkívántató ezeknek igen tetemes részben a magyar mezőgazdaság és marhatenyésztés terményeiből állnak és hogy a magyar-osztrák áruforgalomra vonatkozó adatokból maga a magyar statisztika azon következtetésre jut, hogy: „Magyarország most inkább, mint bármikor ez-

előtt Ausztriában az állandó illetményeknél 600 frt létminimum számítatik, a mi nálunk nincs meg. Ezen adóterhet jóval nagyobb annál a tehernél, melyet Ausztriában az ingóvagyonra nehezdedő törzsadó és rendkívüli országos pótlék együtt képvisel, ennél fogva kétségtelen, hogy ezt az amugy is létező teherfölleletet az általános jövedelmi pótdadó hozzászámítása által még inkább fokozni akkor sem lehetne, ha a 10%-os adókulcsból 3%-ot a földtehermentesítési járulékra le is számítunk, mert még ez esetben is csakis a tehernek körülbelül egyarányossága állana helyre. A t. osztrák bizottság nagybecsű üzenetében a földadóra nézve felhozott számszerű adatok ellen a magyar bizottság nem tesz és nem is tehet kifogást, sőt készségesen elismeri azoknak helyességét, elismeri azt, hogy a földadókulcs nálunk alacsonyabb. De senki, ki a tényleges viszonyokat közelről ismeri és azokat elfogulatlanul megítéli kész, nem fogja magáéva tehetni a t. osztrák bizottság azon állítását, hogy Ausztriában a termelési viszonyok nem kedvezőbbek. A ki pedig ezt tudja és elismeri, az át is fogja látni, hogy a szám szerint magasabb ottani adókulcs mégis aránylag kisebb terhet jelent, mint a mienk. A mellett tekintetbe kell venni, hogy nálunk a földbirtokot sokszor az állami adókat még meghaladó szabályozási járulékok is terhelik, valamint azt is, hogy az 1886. XII. t.-cz. 130. §-ából kifolyólag a földbirtok helyhatósági adóztatásnál is erősebb mértékben vétetik igénybe. A magyar bizottság, nagy sajnálatára, a t. osztrák bizottságnak azon fölfogását sem oszthatja, hogy a házádon mindkét államban csakis akkor éri el az egyenlő magasságot, ha nálunk az általános jövedelmi pótdadót is hozzászámítjuk, mert házostályadónk tarifája sokkal magasabb az osztrákokénál; és csak az osztrák házbéradó kulcsa, ha nem is egészen, de némi tekintetben magasabb a mienknél. Utóbbira nézve figyelembe veendő azonban azon körülmény, hogy miként ez az 1882. évi osztrák házádon-novellából is kitűnik, ezen magasabb adóteher csak lassankint, évek során át állott elő, sőt még most sem állott be mindenütt. Minthogy pedig az osztrák törvény successivé történt végrehajtásának számbeli eredményét az összehasonlításnál kiszámítani nem lehet, minthogy továbbá viszont a mi házostályadónk terhe az osztrákokénál sokkal magasabb: majdnem bizossággal állíthatni, hogy mindkét részén a tiszta házádon terhe egymást kiegyenlíti. Végre pedig az általános jövedelmi pótdadónak kihagyását indokoltta teszi még az a körülmény is, hogy ennek az adónak az adóköteles házbérvédelemre átszámított kulcsa nálunk az általános házbéradó alá eső helyeken mintegy 6%. Ha tehát, miként azt a t. osztrák bizottság kívánja, a pótdadót is figyelembe akarnók venni, akkor nálunk az általános házbéradó alá tartozó legutolsó község is akkora terhet viselne, mint az osztrák tartományi fővárosok, míg ilyenmő eset magában Ausztriában sehol nem fordul elő. A magyar bizottságnak azon különben csak nagyon mellékesen odavetett megjegyzésével szemben, hogy a közözügyi kiadásokra elköltött összeg legnagyobb része a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok lakosságához foly vissza, a t. osztrák bizottság arra figyelmeztet, hogy a házsereg élemezésére megkívántató ezeknek igen tetemes részben a magyar mezőgazdaság és marhatenyésztés terményeiből állnak és hogy a magyar-osztrák áruforgalomra vonatkozó adatokból maga a magyar statisztika azon következtetésre jut, hogy: „Magyarország most inkább, mint bármikor ez-

előtt Ausztriának kenyér- és husszállítója-ként szerepel, minthogy a gabona- és marhaheműek külföldről való bevitele a vámintézkedések következtében tetemesen megapadt. Ezen adatok a magyar országos bizottság előtt is ismeretesek; tudjuk, hogy ugyancsak a hivatalos statisztika szerint összes forgalmunk tulnyomó nagy része Ausztriára esik és pedig 1895-ben a mennyiségnek 67-87, illetve a darabszámnak 80-50, az értéknek pedig 79-30%-a; de azt is tudjuk, hogy Ausztria részesedése nagyobb a behozatalnál, mint a kivitelnél, a mennyiben az ő részét a behozatalnál az értéknek 84-21, a kivitelnél pedig csak 77-24% képezi. Tudjuk, hogy Ausztriából ugyancsak 1895-ben 441-8 millió értékű árut hoztunk be és csak 389-9 millió értékűt vittünk oda ki, a mi 52 millió fölösleget tesz Ausztria javára. A részletes kimutatásokból igen is kitűnik az, hogy Ausztriába tulnyomóan nyersterményeket viszünk ki és készségeken ismerik el éppen a magyar hivatalos kimutatások, hogy Ausztria a mi nyersterményeink és állataink legbiztosabb, mert semmiféle vámpolitikai, vagy tarifális intézkedések által el nem zárható piacza. Hanem viszont az is áll, hogy a vámkülföldi áru, melynek árát a gyakran magas várn szükségképpen megdrágítja, az osztrák iparos, vagy kereskedő hasonló minőségű árujával nálunk sohasem fog sikerrel versenyezhetni. Mindezt tudjuk, de hiszen éppen ez képezi a monarchia két állama közti vámközösség egyedüli létjogát és létokát és e közösség tarthatatlanná válnék abban a pillanatban, a midőn az már nem felel meg egyaránt mindkét fél érdekeinek, hanem egyoldalú előnyök akarna biztosítani akár az egyiknek, akár a másiknak, ha pl. egyedül Magyarország volna Ausztria „kenyér- és husszállítója” és ha nem léteznék még nagyobb mennyisége az oly cikkeknek, melyekre nézve Magyarországnak ismét Ausztria a szállítója. E kérdésnek tüzetesebb tárgyalása egyébiránt nem tartozik a kvóta-bizottságok ügykörébe, de minthogy a t. osztrák bizottság szíves volt a magyarországi áruforgalmi statisztikával foglalkozni, a magyar bizottság szabadságot vesz magának a t. osztrák bizottság becses figyelmébe ajánlani a hivatalos kimutatások oly oldalát, melyet a kvóta meghatározásánál talán még sem lehet egészen tekinteten kívül hagyni. Az utolsó 14 év alatt Magyarország összes forgalma a súlymennyiséget illetőleg 81-34, a darabszámnál 84-31%-kal emelkedett, míg az értékemelkedés csak 18-65%-ot tesz ki. Ezen kedvezőtlen arány majdnem egyedüli okát a kivitelünk fő tárgyát képező nyersterményeink árának óriási csökkenésében találja, úgy, hogy például az utóbbi években exportált gabona métermázsájáért átlag csak félakkora összeget kaptunk, mint a 80-as évek elején, midőn a buza ára métermázsánként 11-12 forint körül mozgott. Ezen óriási veszteségek majdnem kizárólag mezőgazdaságunkat sújtották, mely nálunk még mindig az összes közgazdaságban a vezérszerepet viszi és melynek veszteségeit az általános közjólét mérlegében másutt talán egy magas fokon álló ipar kedvező eredményei legalább részben ellensúlyozhatják, holott minálunk eme veszteségek teljes súlyukkal károsítják a nemzet vagyonát. Vajjon a vagyonosság döntő tényezőjének illetően helyzete mellett lehet-e komolyan szó Magyarország lakosságának és így első sorban az imént említett főfontosságú osztálynak, melynek sorsa a kivülről álló köröknek vagyonossági viszonyaira is mély hatást gyakorol, az eddiginél magasabb megtermeltetéséről, annak megítélését a t. osztrák bizottság belátására bizzuk.

Ha már most a t. osztrák bizottság teljesen megbízhatatlannak és fönn nem tarthatónak tekinti azon alapot, melyen a

kvóta harmincz év óta nyugszik és mely jelenben is 30-765 : 69-235 arányt eredményezne; ha a magyar bizottság által tett azon másik számítást sem fogadja el, mely összehasonlítván a két állam azon jövedelmeit, melyeken a közteherviselés jelenben nyugszik, majdnem ugyanezen arányhoz vezet (30-78 : 69-22); ha azon hosszú sorát a számbeli adatoknak, melyek a magyar bizottság részéről fölhozattak és melyek egytől-egyig Magyarországra nézve a mostani kvótán alul maradnak, minden tüzetesebb ezáfolat nélkül mintegy statarialiter kivégzi amolyan rövid, semmiképp nem indokolt általános ítéle ekkel, hogy a „magyar részről előtérbe állított adatok a felfogás elfogultlansága és a következtetések korrektsége tekintetében sok kívánni valót hagynak fönn”, vagy pedig hogy „minden oly kísérletnek, mely néhány összekapdosott adatokból következtetést akar vonni a vagyonossági viszonyokra, hajótörést kell szenvednie”, ha egyszerűen „minden alapot nélkülözönek” bélyegeztetik azon (általunk különben hiteles számokkal támogatott) állítás, „miszerint a monarchia két állama vagyonossági viszonyai megítélésnél az eredmény a mostani kvótán alul marad”: a t. osztrák bizottság illetén eljárása mellett a magyar bizottságnak talán joga volt azt várni, hogy az előbb említett két ut közül a második fog választatni, azaz, hogy nem a magyar bizottságtól fog most valami újabb javaslat kívántatni, hanem hogy a t. osztrák bizottság fog ilyenl előállani. Ez azonban nem történt. A t. bizottság visszatér — megengedjük, láthatóan megfogyott buzgalommal — első üzenetében foglalt azon indítványára, hogy a kvóta meghatározásánál a népesség száma vételessé alapul. A magyar bizottság már első üzenetében részletesen indokolta e javaslat visszautasítását, és éppen azon példákban, melyekre a t. osztrák bizottság akkorában hivatkozott, t. i. Svájc és Németország példájából kimutatott az osztrák részről proponált alap hasznavehetetlensége. A t. osztrák bizottság második üzenete most azon elégtételt szolgáltatja a magyar bizottságnak, hogy a Svájczra való hivatkozást teljesen elejti, Németországot illetőleg pedig most maga is bevallja azon lényeges különbséget, mely a német birodalom és monarchiának viszonyai közt fönnáll. De nem esekélyebb megelégedéssel vette a magyar bizottság annak elismerését, hogy ha a Lajthán tul egyes országok, a Lajthán innen egyes megyék a közterhekből kevesebbet viselnek, mint a mennyi őket a fejszám szerint megilletné, Ausztriában ez más országok, Magyarországon más megyék többszörösétől általánosan kiegyenlített, mert ezzel a t. osztrák bizottság, teljes összhangban a magyar bizottság részéről kifejezett nézetével, szintén bevallja, hogy a vagyonosság és teherviselési képesség a fejszámotól teljesen független, hogy a fejszám szerint kisebb népességnél a teherviselési képesség nagyobb lehet és megfordítva, hogy tehát ott, hol miként a kvótánál a vagyonosságnak, a teherviselési képességnek kell szolgálnia a kulesot, a népesség száma soha alapul nem szolgálhat.

Egyébiránt a t. osztrák bizottság, úgy látszik, maga sem igen bízik a népesség számaránya által szolgáltatott kulcs helyességében, mert nagybecsű üzenetének más helyén azt mondja ugyan, hogy „több állam adóerejének összehasonlítására nem bírnak más mértéket, mint a lakosság egy-egy fejére eső adóteljesítést”, néhány soralább pedig azt véli, hogy a kvóta-kiszámításnál a két állam összes brutto bevételei legyenek mérvadók, holott maga is bevallja, hogy ezen összes brutto bevételekben oly összegek is foglaltatnak, melyek nem adófizetésből származnak és melyek eszerint a fejenkinti adó-

összegekben nem jutnak kifejezésre. Azonkívül ez a fejenkinti adóösszeg mindig és mindenütt csak egy elméleti számítás eredménye, egy fikció, a mely véletlenül és csak igen ritka esetekben vág össze néhány állampolgár valóságos adófizetésével, a lakosság tulnyomó többsége azonban ama fejenkinti kiszámított adónál vagy többet, vagy kevesebbet fizet, sőt a tisztelt osztrák bizottság maga is koncedálja, hogy: „ha a lakosság egy-egy fejére bizonyos teljesítmény számíttatik, ezzel nem az állittatik, hogy tényleg minden egyes lakostól a kiszámított összeg szedetik be.” Ily körülmények közt pedig mi célja lehet annak, hogy először megállapítatik az összes adójövedelem, azután az osztatik a lakosság fejszámával és az így talált fejenkinti adó tétetik összehasonlítás tárgyává? Nem fognának-e a számítás és osztás tárgyát képező adójövedelem megállapításánál ugyanazon nézeteltérések előtérbe lépni, a melyek jelenleg is a legfőbb nehézséget képezik? Ha pedig e nézeteltérések kölcsönös egyetértéssel kiegyenlíthetők, ha meg tudnánk egyezni arra nézve, mily nemei az adójövedelemnek fölveendőek, mik nem, akkor mire való a fejenkinti kiszámítás? Hiszen akkor a lakosság számának minden tekintetbe vétele nélkül magukat a mindkét részről elfogadott adójövedelmi összegeket lehet az összehasonlítás tárgyává tenni és akkor a kérdés megvan oldva. Ez az, a mit a magyar bizottság proponál, hogy t. i. mindkét állam legalább megközelítőleg hasonló forrásokból származó közvetlen és közvetett adóbevételeinek brutto összegei közös egyetértéssel megállapítván, ezek összehasonlítása alapján számítassék ki mindegyik félnek a közösügyi költségekhez való hozzájárulási aránya.

Ugy az imént felhozott, mint a magyar bizottság első üzenetében foglalt érvek kétségtelenné teszik, hogy a kvótának a népesség számaránya szerint való megállapítása igazságtalan, gyakorlatilag kivihetetlen és a kiegyezési törvénynek úgy betűjével, mint szellemével ellenkező. Ami főleg az utóbbi állítást illeti és ami minden egyébnél hangsúlyosabban szól a népességi szám alapul vétele ellen, az azon tény, hogy ugyanazon törvényhozó testületek, amelyek a kiegyezést elfogadták, kevés hóval utána megszavazták a véderőről szóló törvényt, amelynek 13. §-a kimondja, hogy: „a magyar korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt országok közt a népesség számaránya szerint fölvezendő azon ujonezjutalék . . . stb.” Igen egyszerű és közelfekvő lett volna ugyanezt kimondani a közösügyi költségekhez való hozzájárulásra nézve is, és ha a törvényhozás azt még sem tette, ha a hozzájárulási arányra nézve ezen — ismételjük — egyszerű és közelfekvő intézkedést mellőzve, helyébe egészen különböző, amannál nehezebbet és komplikáltabbat léptetett, ez megdönthetetlen bizonyítéka annak, hogy a törvényhozás nem tartotta semigazságosnak, sem méltányosnak a kvóta meghatározására ugyanazt az alapot megjelölni, amelyet a véradóra nézve készségeen elfogadott és amelyet a t. osztrák bizottság jelenleg a kvótára nézve is javaslatba hoz. Joggal állithatta tehát a magyar bizottság, hogy ezen módozat a törvénynek úgy betűjével, mint szellemével ellentétben áll.

Nagybecsű átirata végén a t. osztrák bizottság emlékeztett arra, hogy „az osztrák tartományok az összmonarchia föntartásért mindenkor a legnagyobb áldozatokat hozták, melyek Magyarországnak is előnyére váltak” és — teszi hozzá — „ha Magyarország ma kétségtelenül jogosult büszkeséggel üli meg ezredéves állami fennállásának ünnepét, ehhez osztrák vagyon és vér nem csekély mértékben járult hozzá”. A magyar országos bizottság nem ismeri és nem is kutatja azon okokat, melyek szükségesnek, vagy

akáresak opportunusnak tüntették fel a t. osztrák bizottság előtt, a kvóta kérdését Magyarország millenniumával kapcsolatba hozza, hanem szorítkozik azon történelmi tény konstataására, hogy valahányszor a monarchia külellenség által megtámadtatott, az osztrák tartományok igenis annak védelmére keltek, hanem ugyanezt tette törvényben vállalt kötelessége szerint Magyarország is, melynek hozzájárulása nem egyszer döntő volt a monarchia sorsára nézve. De a mit Magyarország ez idő szerint a t. osztrák bizottság részéről is jogosultnak mondott büszkeséggel megünnepel, az nem egyedül és nem is első sorban azon tény, hogy az ország ma ezer év után még fennáll, hanem az, hogy nemcsak mint geográfiai fogalom vagy mint az osztrák monarchia provinciája áll fenn, hanem mint törvényes önállósággal bíró alkotmányosan szabad állam; ezt pedig egyesgyedül azon szívós kitartásnak és határt nem ismerő áldozatkészségnek köszönheti, melylyel a magyar nemzet törvényes önállóságát és alkotmányos szabadságát századokon át bárki ellenében is megvédte — megvédte nemcsak erkölcsi fegyverekkel, hanem nem egyszer hosszú és véres küzdelmekben is. Hogy pedig törvénytörő önállóságának és alkotmányos szabadságának megvédésére folytatott ezen küzdelmeiben, melyeknek eredményeit ma élvezzi és ünnepli, a magyar nemzet valamikor az osztrák kormányoknak akár csak erkölcsi támogatásával — anyagiról nem is szólva — dicsekedhetett volna, erre vajmi nehéz volna a történelemben akáresak egyetlen egy példát fölmutatni.

Mindezek után a magyar országos bizottság nem látván megrendítve, sem aránylag jobb által pótolva azon alapot, melyen a maga számításait tette, egyike sem lévén megegyezve azon érveknek és adatoknak, a miket a magyarországi kvóta fölemelése ellen fölhozott, a bizottságok közti tárgyalások eddigi eredményét a maga részéről csak abban foglalhatja össze, hogy a magyarországi kvóta fölemelését indokoltnak nem tartja és habár távol van attól, hogy Ausztriától az igazság mértékén tulmenő engedményt vagy áldozatot kívánjon, de nem talál okot arra, hogy első üzenetében elfoglalt álláspontjától és abból folyó indítványától eltérjen.

Ha mindamellet a t. osztrák bizottság úgy vélekednék, hogy a két bizottság közti szóbeli érintkezés után a főforgó nézeteltérés kiegyenlíthető és hogy ezen az uton a magyar részről is őszintén és melegen óhajtott cél, a két bizottság közti egyetértés helyreállítása elérhető vagy legalább megközelíthető volna, a magyar országos bizottság e tekintetben mindenkor a legnagyobb készséggel fog a t. osztrák bizottság rendelkezésére állani.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1423
Kőbánya redivivus.	1423
A kvóta-kérdés.	1430
Tarcsa. Móva. Móva István.	1424
Állattenyésztés.	
A berkshiri és yorkshiri sertés.	1425
Ezredéves kiállítás.	
Reflexiók az árpa- és komlókiállításról.	1426
Gazdasági vegytan.	
Mit ér a tőzeg-fekáltrágya és hol alkalmazható?	
Dr. Liebermann Leo.	1427
Irodalom.	1428
Levélzsekrény.	1429
Vegyesek.	1434
Kereskedelem, tőzsde.	1435
Szerkesztői üzenetek.	1436

Kinevezés. A földmivélségi miniszter Szakáll Gyulát, az állatorvosi akadémia bonczani tanszéke mellett levő I. tanárségét, ugyanezen tanszékhez további egy év tartamára nevezte ki.

Eljegyzés. Müller József, borotái földbirtokos, eljegyezte Tury Emmát, Tury Mátás ügyvéd és földbirtokos leányát, Baján.

Halálozás. Feisömérai id. Horváth József földbirtokos e hó 29-én 68 éves korában Abauj-Kenyhezen elhunyt.

Czimadományozás. Ő felsége a király Kiss Ferencz földbirtokosnak a közügyek terén szerzett érdemeinek elismeréséül a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozta.

A francia borvámkérdés megoldása. Ösmeretes azon konfliktus, mely Franciaország és Ausztria-Magyarország között hosszú ideig amiat folyt, hogy az Olaszországgal 1892-ben megkötött kereskedelmi szerződés záradékában Ausztria-Magyarország megengedte, hogy az olasz borok behozatali váma métermázsánként 3 ft 20 krra mérsékeltesék. E tényre támaszkodva Franciaország a vele kötött kereskedelmi szerződés alapján követelte, hogy a francia borok szintén ezen vám mellett bocsáttassanak be a monarchiába, e követelmény megtagadása esetén, az osztrák és magyar eredetű árukra a legmagasabb vámtételek kiszabásával fenyegetőzött, sőt egy időben közel állottunk ahhoz, hogy Franciaország és a monarchia közt kiüt a vámháboru. Három évnél hosszabb ideig tartott a tárgyalás a két kormány között, mely végre a napokban oly módon nyert megoldást, hogy új szerződés kötött, a melyben Franciaország lemond azon követeléről, hogy az Olaszországgal kötött szerződés borvám-záradéka francia eredetű borokra is alkalmaztassék, míg a monarchia feladja azon jogokat, melyek közte és Tunis közt létre jött szerződésből származnak; beleegyeznek abba, hogy Tunis kereskedelmi politikai szempontból francia territóriumnak tekintessék s a Tuniszszal fennálló kereskedelmi szerződésünk legtöbb kedvezményezési jogát igénybe nem vesszük. E szerződés után nyert jogokról lemondás folytán a monarchia évenként mintegy 163.000 frtot veszít, viszont ezzel szemben nyeri azt, hogy Franciaország donga- és juhkivitelünk elé nem fog magas váموkat gördíteni. A szerződés 1904-ben jár le. Annak daczára, hogy egy tekintélyes összeget veszítünk az új szerződés következtében, mégis örvedetesnek kell tartanunk a francia borvámkérdés illetén megoldását, miután ha a francia borokat is az olasz borokhoz hasonló olesó vámtétel mellett bocsájtottuk volna be határunkon, ez kiszámíthatatlan károkat okozott volna szőlőtermelésünkre.

Gyümölcs- és szőlőkiállítás. Az időleges kiállítási csarnokban október hó 1-én nyílt meg a gyümölcs- és szőlőkiállítás, mely izléses rendezése és a bemutatott anyag kiválósága által tünik ki. A kiállítást déli 12 órakor Darányi földmivélségi miniszter nyitotta meg. A megnyitáson jelen voltak: Bedő Albert államtitkár, Máday Izidor, Tormay Béla, dr. Hagara Viktor, Krisztinkovich Ede, dr. Marton Odön, Jókai Mór, Tisza László, Rohonczy Gida, Emich Gusztáv, báró Láphtay Béla, Fekete József, Rakovszky Géza, Kodolányi Antal, Tóth Lőrincz, Hajós József, Molnár István, Vásárhelyi Béla. A földmivélségi miniszter a hozzá intézett beszédre kifejti a gyümölcs- és szőlőtermelés kiváló nemzetgazdasági fontosságát, felhívja a jelenlevőket, hogy buzdulva Franciaország példáján, mely évenként több száz milliót vesz be gyümölcsből és szőlőből, kövessenek el mindent a nemzetgazdaság két ágának minél nagyobb terjesztésére. Ő maga szintén kiváló súlyt helyez és gondot fordít erre s e célból szakértők által készített arról kimutatást, hogy az ország mely vidékén milyen gyümölcs alkalmas a nagyban való termesztésre. Kijelentette a miniszter, hogy a földmivélségi miniszteriumban egy

külön osztályt létesít a gyümölcsészet és szőlőszet számára, melynek vezetésével Molnár Istvánt bizta meg, a ki eddigi működésével és szakképzettségével a reá ruházott feladatoknak legjobban fog megfelelni. — Beszédének befejeztével a miniszter megnyitottnak jelentette ki a kiállítást, s körutra indult kíséretével.

VII. (őszi) luxus-lóvásár a Tattersallban. Az állami ménesekből kikerült számeletti és kisorolt anyakanczák, valamint herélteknek őszi árverése után közvetlenül: október 4-én nyílik meg a Tattersall telepen, a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság által rendezett VII. (őszi) luxus-lóvásár. Elővásárra mintegy 250 drb magántenyésztőtől származó luxus-ló van bejelentve, melyek között több négyes fogat van. A luxus-lóvásár iránt immár sikerült a külföld nagyobb mértékű érdeklődését is felkeltetni, a mit legjobban bizonyít az, hogy a Tattersallhoz már eddig is számosan fordultak katalogusért. Ezek a következő külföldiek: Carl Bör Prag (Csehország), Koechlin R. A. Basel (Schweiz), Löffler Rittm. Rauden (Poroszo.), Adolf Aust Wien, Erik von Merizzi Wien, Otto Riechtele Kempten (Bajoro.), Josef Vollonscheg Cilli, Jarb Pannes Cöln, G. Giebs Berlin, Pfizmann & Co. Leipzig, Keszling Rittm. Schonesberg, Haasche A. Ferencz Swojanow (Cseho.) Eduard Pessi Görtz, Georg Dormus Wien, G. Gassebner Kalksburg, Labensky Rittm. Warschau, De Walberg Paris, Leopold Hayek Brünn, Karl Schmidt Prag, J. Mahler Augsburg, A. Bittner Prag, Philipp Poth Mannheim, Graf Woracziezky Finkenegg, Georg Grosinger Wien, Paul Zürer Zürich, Jan Kosminski Paradys (Lengyelo.) Eduard von Egan Slozewe (Poroszo.), Anton Vigl Reichenhall (Bajoro.), Gunnar Philipson Gnesta (Svéd.), Paul Meske Ozarov (Szilézia), Th. Voigt Kopenhaga, Otto von Mettal Unterkraupen (Cseho.), A. Bouquet Marne (Franciaország), Freiherr von Feilitzsch München, T. Sponagel Zürich, Carl Fränkel München, von Grimmer Ibs (Ausztria), O. Nagel Rittm. Reilsberg (Poroszo.), Nik. Tukusiewicz Kolomea, Baron Locatel i Raabs (Ausztria) Ferdinand Meissner Wien, Theodor Kohn Wien, Allani de Keramier Landerneau (Franciaország), Francis H. Potts Birmingham (Angolország), A. du Bourg Nievre (Franciaország), Zimpelmann Prmlent Nürnberg, Oberlaender Rittm. Wiederan (Németo.), Galland Paris (Franciaország), Franz Dertina Wien, Wlad von Labecki Warschau, Rudolf Hoffmann Witkovitz, Adolf Müller Wien, Andor von Jalic Rohatyn (Galiezia), Kamil von Haimhausen Haimhausen (Bajoro.), Major von Kemnitz Breslau, Gustav Schmidt Elberfeld, Luis Noel à Houlouse (Haut Garonne) France. A luxuslóvásár katalogusa a „Budapesti Tattersall Értéktőző“-nek f. évi 7. számában jelent meg, melyet kívánatra bárkinek megküldenek.

Az elemi károk megállapítása. Lukács László pénzügyminiszter a folyó évben az ország számos vidékén előfordult jégverés által okozott elemi károk mikénti megállapítása tárgyában valamennyi kir. pénzügyigazgatósághoz és a fő- és székvárosi kir. adófelügyelőkhöz a következő körrendelet intézte: „A folyó évben az ország számos vidékén előfordult jégverés által okozott elemi károk után kért adóelengedések megállapításának gyorsítása céljából a folyó évben kivételesen megengedem, hogy a jégverés által a kizárólag szőlőkben és gyümölcsösökben okozott elemi károkra vonatkozó s a 8 napi határidőn túl elkészen történt vagy történendő bejelentéseket, az elkészés czimén leendő visszautasítás és az igazolási kérelem* fölterjesztésének mellőzésével saját hatáskörében szabályszerűen tárgyalhassa.“

Magyarország szesztermelése. Magyarország szesztermeléséről és szeszadó-bevéte-

lérő
júli
a ve
los
jűk:
dék
tett
fok
1896
2. A
a te
júli
szak
taná
ból,
letér
fogy
hóra
4,79
lefize
több
júli
szak
adóv
ország
terül
hóra
1,046
kivit
idősz
adóm
tol. te
(6. a)
szesz
gyasz
forint
b) a
hóra
1,375
hóra:
27,81

gyors
azon
szüks
be F
nál. I

S

kai
kon
ma
delm

meg
vasá

„E

éves

„Ma
lésé
czim
ára
albu
tárg
80 r

A „

Előf
félév

léről 1895. évi szeptember hó 1-től 1896. évi július hó végéig és 1896. évi július havában a végleges leszámolás eredményét a hivatalos kimutatás alapján a következőkben közöljük: 1. A fogyasztási adó alá eső szeszfőzésekben hivatalos megállapítás szerint termelt 1896. évi július hóra 5.840.900 hektoliter-fok tiszta alkohol, 1895. évi szeptember 1-től 1896. évi július végéig 88.492.692 hektoliter; 2. A termelési adó alá eső szeszfőzésekben a termelési adó befizetése mellett termeltetett július hóra 175.603 hektoliter; a fenti időszakra 3.929.230 hektoliter; 3. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokból, valamint Bosznia és Hercegovina területéről szeszfinomítóba és szabadraktárakba fogyasztási adóval terhelten behozatott július hóra 243.380 hektoliter; a fenti időszakra 4.790.031 hektoliter; 4. A fogyasztási adó befizetése mellett szeszfőzésekben szeszfinomítókból és szabadraktárakból elszállított július hóra 7.489.408 hektoliter, a fenti időszakra 75.537.374 hektoliter. 5. Fogyasztási adóval terhelten elszállított és pedig a) a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, valamint Bosznia és Hercegovina területén fekvő vállalatok részére július hóra 180.202 hektoliter, a fenti időszakra 1.046.037 hektoliter, b) a vámvonalon át való kivitelre július 681.831 hektoliter, a fenti időszakra 4.492.366 hektoliter, c) másnemű adómentes ezélokra július hóra 581.327 hektoliter, a fenti időszakra 6.113.062 hektoliter. 6. a) az adó befizetése mellett elszállított fogyasztási adó összege július hóra 2.621.303,20 forint, a fenti időszakra 26.442.445,70 forint b) a termelési adó összege (2. pont) július hóra 61.461,05 forint, a fenti időszakra 1.375.230,50 forint. Összes szeszadó július hóra: 2.682.764,35 forint, a fenti időszakra 27.817.676,20 forint.

Szecsavágók, repavágók, darálógépek, gyors takarmányfűlesztők stb., szóval mindazon gépek, a melyek a gazdaságban télire szükségeltetnek, igen jutányosan szerezhetők be **Friedländer József** jó hírnevű gépgyárosnál. Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17.

Szőlőtermelők figyelmébe!

Legyen az **hegyi szőlő** (amerikai fajtára ojtott) vagy **futó homokon** való **uj, szakértő** műveléssel hajtma csak a gazdának a szőlő jövedelmét.

Erre a szakértő művelésre tanít meg mindenkit a **28 év óta minden vasárnap megjelenő**

„Borászati Lapok“ (szerkeszti Baross Károly).

Tessék olvasni. Legalább fél-éves új előfizetők ingyen kapják a „Magyarország szőlő termelésének multja és jelene“ ezimű milleniumi diszművet (Bolti ára 3 frt), mely feloleli és **264 nagy albumalaku oldalon 360 ábrával tárgyalja a szőlőművelést és leír 80 magán szőlőtelepet.**

A „Borászati Lapok“ kiadóhivatala
Budapest,

VIII. kerület, Üllői-ut 24. szám.

**Előfizetési ára: egész évre 5 frt.,
félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr.**

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1896. október 2

Készbuza ma jól volt kinalva, a malmok jó vételkedvet mutattak és szilárd iránynál körülbelül 45000 mm. vettek 2 1/2 krig magasabb árak mellett.

Eladatott:

Tiszavidéki:	300 mm. 81 kg. á 7-50	frt 3 hóra	
500	80	7-57 1/2	
200	81	7-50	
450	80	7-50	
400	80	7-57 1/2	
600	80	7-57 1/2	
390	80	7-57 1/2	
500 mm. 80 kg. á 7-57 1/2			
100	80	7-55	
360	80	7-55	
100	79	7-50	
100	79	7-50	
100	79	7-40	
200	79	7-45	
200	79	7-45	
200	78	7-45	
1000	77	7-10	
Pestvidéki:	1200	80	7-52 1/2
100	80	7-52 1/2	
100	79	7-30	
200	77	7-15	
Fehérmegyei:	2000	75	7-17 1/2
1400	74	7-10	
5000	76	7-55	
Bácskai:	5000	77	7-40
Bécskeréki:	4300	77	7-45
Bánsági:	1860	75	7-15
Dunavidéki:	400	80	7-45
F.-Tiszai:	400	79	7-45
600	79	7-45	
100	76	7-05	
100	75	6-80	
100	75	6-80	
Szerbiai:	4300	76	6-35
3000	76	6-25	

Készrozs szintén szilárd árak mellett kelt el, jó rozsért 6-20—25-ig Pest par. tással fizettek.

Tengeri csekély forgalmu.

Zab jobb fajtákban szilárd.

Határidők szilárdan indultak, később azonban realizálásokra ellanyhultak.

Következő kötések történtek:

	Kötött.	Déli zárlat
Tavaszi buza	7-58—7-52	7-52—53
Őszi buza	7-37—7-29—7-35—7-31	7-31—32
Uj tengeri 1897-re	4-05—3-99	4—01
Tavaszi rozs	6-51—6-47	6-47—49
Őszi rozs	6-32—6-27	6-28—29
Őszi zab	5-65—5-60	5-60—62
Tavaszi zab	5-84—5-81	5-81—25
Uj repceze 1897-re		10-55—60

Hosszabb szünet után tudósításaink fonalat ismét felvére, a piac jelenlegi helyzetéről és az ideai termésről, eddig beérkezett hírek alapján, következőkben referálunk.

Vöröshere. (Löhre.) Mint mindig az idény kezdetén, úgy jelenleg is a termelők, valamint a kereskedők figyelme majd kizárólag ezen czikk felé fordul, annál is inkább, mert az összes termelő országokból eddig beérkezett tudósítások olyanok, hogy nem lehet rajtuk — természetüknél fogva — megbízhatóan eligazodni. Franciaország, Olaszország gyenge termésről panaszkodnak, de mégis alig mulik el nap, hogy ajánlatok ne érkeznének. Csehországban állítólag sok esőzés károsította a termést. Hazánk heretermelő vidékéről folyton csak gyenge termést jelentenek. A bevetett területek jóval nagyobbak, mint tavaly, továbbá meglehetősen készletek maradtak ugyancsak mult évről, de mindazonáltal szilárd az irányzat, úgy, hogy jelenleg nagyszemű áru, mely — mellesleg megjegyezve — eddig kis mennyiségben lett ajánlva, 45—50 frtjával lett fizetve, középminőség vagyis átlagáru 40—44 frtjával.

Luczerna. Milyen a termés, arról eddig nem rendelkezünk még a kellő adatokkal, úgy látszik a kedvezőtlen időjárás itt is kárt tett. Minőség szerint 40—50 frtjával fizetik.

Fehérhere eddig kevés érdeket keltett, mert kereskedőknél tavalyról nagy készletek maradtak. **Mezei komocsin,** mint hallatszik meglehetősen termést szolgáltatott, de jobbadán megázott, vagyis esőverte, meg nem ázott áru, aránylag magas áron, 26—28 frt kel.

Baltacim tiszta mag (p'pinellamentes) 9—9 1/2 forint.

Mütrágyák. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek“ részére.)

Áraink:

Thomassalak teljes kocsirakományokban 18—20% 80% ciztrátold. foszforavartalommal mmként 2-80—3-40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16—18% vízben oldható foszforavartalommal kilóperczentenként 23—25 kr., mi 3-70—4-10 frtnyi mmázsánkénti árak felel meg.

Chilialétrum 15% légenyavartalommal a szállítási idő szerint mmként 12—12-25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káliartalommal métermázsánként 11-50—12 forint.

Trágyafosz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0-50—1-10 forint.

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szilárd bécsi jegyzések és a kontingens hiánya Ausztriában, e héten sem bírtak vonzeróval budapesti szeszüzletre és így a szeszárak e héten is változatlanul lanyhán jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten gyéren volt kinalva és minthogy a készletek is csekélyek, úgy a piacra került e héteny tétel 15.25 frton kelt e. azonnali szállításra.

Galicziából kontingens nyersszesz azonnali szállításra szilárd irányzat mellett 15 frton kelt el.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15—15.25 frt.

Bécsi jegyzés 16.—16.30 frt kontingens nyersszesért.

Prágai jegyzés 50.80—51.— adózott burgonya-szeszért.

Brünni jegyzés 10.75—11.— frt exkontingens szeszért.

Lembergii jegyzés 15.—15.25 frt kont. finom. szeszért.

A budapesti piacon korlátolt forgalom mellett finomított szesz 51.25 frt, élesztőszesz 51.75 frt, nyersszesz adózva 50.50 frt, adózatlan exkontingens) 12.25 frt, denaturált szesz 17—17.52 frton nagyban kelt el. Kicsinyben az árak 25 krral drágábbak.

A kivitei a héten 415 q finomított szeszt vásárolt, mely Fiuméba és onnan tovább lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51-25—51-50 frt, élesztőszesz 51.50—51.75 frt, nyersszesz adózva 50.25—50.50 frt, nyersszesz adózatlan 12.—12.25 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt. Kontingens nyersszesz ———.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmiczikkék a budapesti hetivásáron. 1896. év október 2-án. A székesfővárosi vásárgazdaság jelentése.

Halvásár a haltéren. A fővámteri, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 17 helybeli halász és halkereskedő által 56 q és vidéki kocsinok 28 q, összesen 84 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként 2—5 frtalt csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át nagy 615 100—120, nem 615 60—70, közép nagy 615 60—80, nem 615 50—60, apró 615 25—35, nem 615 12—18 frt.

Vad. Hozatott a fővámterre vaspályán 200 db, hajón 50 db, kocsin 300 db, gyalogosok által 100 db, összesen 650 db; a forgalom élénk volt. Nyul 130—180, Vadlud ———, Vadréce 60—80, Fácány ———, Szalonka erdei ———, Fogoly 50—70, Fűrj ———, Fenyőmadár ——— kr.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 24000 db, hajón kb 2000 db, — kocsin kb. 8000 db, helybeli árusoktól kb. 3000 darab, összesen kb. 28000 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronkint: tyuk 120—130, csirke 65—120, (idei kiv. —), kappan hizott ———, kappan sovány 120—140, réce hizott ———, (idei —) lud öreg h ——— lud (liba) uj hiz. 400—700, uj lud sovány 230—320, öreg ———, pulyka hizott idei ———, sovány. 250—300, gyöngytyuk 120—120, galamb pecsényének 40—60 krig.

Az **István-téri élelmi piacra élő baromfi** helybeli és vidéki árusok által kb. 1000 pár hozatott fel, árak a következők: páronkint tyuk 120—150, csirke idei 70—140, kappan hizott 160—200, sovány 120—140, réce hizott 180—200, sovány 120—140, hizott lud 500—600, sovány 300—400, pulyka hizott ———, sovány 250—300 krig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi, helybeli és vidéki árusok által kb. 800 db: forgalom élénk. Árak: Jérece 80—100, csirke 35—70, kappan hizott ———, réce hizott 100—120, réce félkövére 90—100, lud (liba) hizott 250—300, lud liba félkövére 200—220 pulyka, hizott 250—300, pulyka félkövére 160—180, Galamb ———, ludmáj hizott 20—100 krig.

Az **ujvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 2500 db, kocsin 2880 db, összesen 7580 db baromfi.** A forgalom élénk. Az árak páronkint következők: tyuk 130—140, csirke 70—140, idei ———, hizott kappan 150—170, sovány 120—130, hizott réce 280—300, sovány réce 120—130, hizott lud (liba) 500—700, sovány lud 300—320, hizott pulyka 350—400, sovány pulyka 250—280, gyöngytyuk ———, galamb pecsényének ——— krig.

Tojás. Hozatott a fővámterre vasp. kb. 60,000 db, hajón kb. 5,000 darab, 25 kocsin kb. 25,000 db

helybeli árusoktól 30000, db, összesen kb. 126,000, db. A vásár élénk. Nagybani árak: 1 láda friss (1440 db) 3400-3400 kr., 100 db 260-280 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) k., 210 db kr., 1° db — krig.

Zöldség. Hozatott a *Ferenz József-rakpartra* va p. 800 q, hajón 120 q, kocsin 2500 q, helyb. árusok kb. 1600 q, össz. kb. 4220 q vegyes zöldség. A vásár és Nagy. árak sárgarépa 100 k. 40-400, 1 q —, zeller petrezselyem 100 cs. 50-500, 1 q —, zeller 100 db 50-120, karalábé 100 db 60-120, vöröshagyma 100 db 50-200, 1 q 250-400, fokhagyma 100 f. 300-1000, 1 q 800-1000, fehérrépa 100 darab 180-200 fejeskáposzta 1 q 250 500 krajczárig, vörösrépa 100 darab 50-100 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 20-500, kelkáposzta 100 db 60-150, vörösrépa 100 db 300-650, fejes saláta 100 db 90-150, kötött saláta 100 db —, burg. belföldi 1 q 180-240, külföldi —, fekete retek 100 db 70-200, hónapos retek 100 csomó —, Ugorka s. való 100 db 30-80, ugorka savanyu 100 db 70-120, zöldpaprika 100 db 8-50, tök 100 db 200-500, paradicsom 1 kg. 30-130, zöldbab 1 l. 6-12, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejettl. 1. 60-100 krig. Zöldtengeri 100 cs 70-100 krig.

Felhozott az úrvásártéri piacra a szokott községek kb. 1980 q, gyalog és helyb. árusok által 330 q, vasp. — q, összesen mintegy 2310 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Buzgonya 1 zsák 45-90, uj 1 q 140-170, fejeskáposzta 100 db 150-600, vörösrépa 100 db 300-1000, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db 20-60, 1 puttony 16-20, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, ugorka savanyitani való 100 db 30-40, ugorka savanyu 100 db 30-60, zöld paprika 100 db 8-20, zöldbab hüvelyes 1 kg. 7-8, 1 zsák 30-60, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejettl. 1 liter — krajczárig.

Gyümölcs. Hozatott a *Ferenz József-rakparti* piacra vaspályán kb. 1200 q, hajón kb. 500 q, kocsin 50 q, helybeli árusok által kb. 500 q, összesen kb. 2250 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagybani árak: Fajalma 1 q 1200-1700, köz. alma 1 q 700-1200, fajkörte 1 q 1400-2400, közönséges körte 1 q 800-1400, köz. dió 1 q 1700-2600, szilva magvaváló 1 q 700-1200, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q füge 1 kg. —, mogoró 1 q —, gesztenye belföldi 1 q —, gesztenye olasz 1 q —, citrom 1 láda 350 450, 6si barack 100 db 200-400, szőlő közönséges 1 q 1200-2400, szőlő csemege 1 kg. 260-3500 krig, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 1.0 db —, sárga faj 100 db —, dinnye sárga közönséges 100 db — frt.

Az úrvásártéri piacra felhozott a szokott községek vaspályán kb. 50 q, kocsin kb. 630 q, gyalog és helybeli árusok 80 q, összesen 760 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 140-400, 1 kg. 15-20, 1 db 2-5, közönséges alma 100 db 80-150, 1 kg. 12-15, 1 db 1/2-2, köz. alma 1 put. 120-250, körte, faj 100 db 140-400, körte faj 1 kg. 20-25, körte faj 1 db 2-5, szőlő csemege 1 kg. 30-45, szőlő köz. 1 kg. 16-20 kr, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög nagy 1 db 15-20, dinnye görög kicsiny 100 db —, dinnye görög kicsiny 1 db 4-10, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 30-45, szőlő közönséges kg. 14-18 krajczárig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. október 2. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községek 118 szekér réti széna 95 szekér muhar, 34 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 900 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak a következők: réti széna 200-280, muhar új 180-230, zsupszalma 160-180, alomszalma 125-150, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár luczerna — sarju 210-260, szalmaszecska 200-215, új széna —, zabosbüköny —. Összes kocsiszám 264 súly 214.000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896 október hó 1-én. (A budapesti köztérközvetítő és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 378 drb. ugymint: jármos ökör elsőminőségű — db, közép 170 db, alárendelt — drb. Fejőstehén: fehér 2 drb, tarka 138 drb, bonyhádi, 64 drb, tarka ökör 2 drb, tenyészbika — drb, fehér bizlalni való — db, üsző — db, jármosbivaly 4 db, bizlalni való tinó 2 db.

A fejőstehénvásár nagyobb tejjelgazdálkodással foglalkozóknak megjelenése folytán meglehetősen élénk hangulat mellett folyt le. A gazdasági marhavásáron csakis jó minőségű jármos ökrök voltak eladhatók, a tarka marha és súlyosabb min. ökröket nem igen keresték. Az egyes vevők közül említhetők: Selwarz és tsá P.-Szt-János 18, Bauer Mór Démsöd 10, Rosen-

feld H. Bicske 18 drb fejőstehén. Kovács Zs. Eszék 20, Halász Elemér Dabas 60, Havranek János Sz.-Fehérvár 60 db jármosökör.

Következő árak jegyzetelték: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör 320-336, alárendelt minőségű jármos ökör —, bizlalni való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör 23-25, tarka bekötötti való ökör — frtlig páronkint. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —-64, tarka, kevert származású tehén 60-145, bonyhádi tehén 100-160 frtlig, bika — frtlig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. október hó 1-én. (A budapesti köztérközvetítő és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3452 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 675 drb magyar és tarka ökör, 923 drb magyar és tarka tehén, 1510 drb szerbiai ökör, 48 drb boszniai ökör, 173 drb szerbiai tehén, 39 drb bika és 94 drb bivaly.

Minőség szerint: 345 drb elsőrendű hizott bika, 2791 drb középminőségű bika és 316 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. A mai vágómarhavásárra igen sok szerb marhát hoztak fel. Ezen nagy felhajtás mellett a váár természetesen igen laza hangulat mellett folyt le, mivel kivételre nem vásároltak, a kontumáczi vásáron pedig egész héten lehetett helybeli fogyasztásra marhákat venni. Az árak 1-2 frttal csökkentek.

Következő árak jegyzetelték: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 23-31,75, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25-27-1, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20-24-1, jobb minőségű tarka tehén 26-31-1 frtlig, ki ötlelesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 20-25-1, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 26-30-1, kivételesen —, szerbiai ökör középminőségű 17-25-1, szerbiai bika 20-30-1, szerbiai bivaly 15-18-1 kivételesen — frtlig métermázsánkint élőszulban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. okt. 24. A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár középnagy felhajtás mellett élénk hangulatban folyt le, a kereslet túlnyomóan közép minőségű lovakra irányult, a hol az árak némi emelkedést értek el.

Felhajtott össz. 706 drb. Eladatott 350 drb Jobb minőségű lovakból háttas 10 db, eladatott 2 db 125-200 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 40 db, eladatott 24 db 90-180 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 70 db, eladatott 40 db 75-130 frtért, igaz kocsiló (nehéz nyugoti faj) 50 drb, eladatott 16 drb 80-160 frtért, ponny 6 db, eladatott 2 db, 30-58 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros lo stb.) 100 db, eladatott 60 db 60-110 frtért, könnyebb félék (parasztló, stb.) 160 db, eladatott 75 db, 45-80 frtért; alárendelt minőségű lovakból 270 db, eladatott 181 db, 10-25 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 57 db, — frt, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 3 db, — frt, tulajdonjogra gyanus lo lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus lo lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gypemesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. okt. 3. (Első magy. sertésüzemelő-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet élénk. Heti átlagárak: Magyar válogatott 320-380 kg, nehéz 52-53 kr, 280-300 kg, nehéz — kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 52-54 — kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. ételsúlylevonás és 4° engedmény szokásos. — **Eleség-árak:** Tengeri új 4-20 — frt, árpa 5-20 frt Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** szept. hó 25. maradt 6804 drb. **Felhajtás:** belföldről — drb, Szerbiából 2167 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen 8956 db. **Főösszeg** — db. **Állomány és felhajtás együtt** — darab. **Felhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1627 darab, belföldre Bpest környékére 406 db, Bécsbe 820 db, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 1027 db. Német birodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 20 drb, összesen 3900 drb. Maradt állomány 5076 drb. A részv.-szállásokban 4752 db van elhelyezve. Az egészségi és transzitszállásokban maradt 5550 db. **Felhajtás:** Szerbiából 2167 darab, románból — drb, összesen 7717 drb. **Elhajtás:** 3831 db, maradt állomány 3886 drb és pedig 3886 drb szerb és — drb román. Az egészségi szemlélet jan. 1-től máig 105 drb a fogyasztás alól kivonott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Budapesti szurómarhavásár. Okt. hó 1-én A székes fővárosi köztérközvetítő és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 534 drb belföldi, — drb galicizai, — drb tiroli, 142 drb növendék élő borju, — drb élő bárány: 5 drb belföldi, — db galicizai, — drb tiroli, 40 drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — db élő kecske.

A borjuvásár vontatott lefolyású volt. Árak a következők. Élő borjuk: belföldi — frtlig, kivételesen — frtlig dbonkint, 32-48 frtlig. kivételesen 51 frtlig sulyra, növendék borju 13-32 frtlig, kivételesen — frtlig drbonkint, 18-20 frtlig sulyra. Öltött borju: belföldi 65-68 tiroli — frtlig, galicizai — frtlig, növendék borju — frtlig dbonkint, bárány — frtlig, bécsi 68-70 frtlig sulyra élő bárány — forintig páronkint. Élő kecske — frtlig páronkint, kivételesen — frtlig.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Okt. 6	Bpesti kir. törvényszék	Ujpest közs.-ház	Grünfeld Károly örökösei	35611
Okt. 9	Nagyvárad kir. tvszék	árverező helyiség	Balogh Imre	30350
Okt. 13	Soproni kir. törvényszék	árverező helyiség	Thierring Lajos	27682
Okt. 10	Verseczi kir. járásbírótság	árverési szoba	Lazarovits Mihály	108939
Okt. 12	N.-tapolcsányi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ordódy Mórné	39887
Okt. 14	Szepesváraljai kir. jbiróság	Pongrácz falu községi háza	Jekelfalussy Tamásné	24707
Okt. 15	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Kertész Józsefné	52114
Okt. 17	Bpesti kir. törvényszék	árverező helyiség	Gruber Vilmos	29639
Okt. 20	M.-turi kir. járásbírótság	a tkvi hatóság	Schwarz Ignác	24082
Okt. 22	Beregszászi kir. tvszék	árverező terem és áruakat.	„Gőzmalom és áruakat.”	103018 28566
Okt. 26	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Soldos Pál	24199
Okt. 26	Békés-csabai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Herczeg József	23161
Nov. 16	Gy.-fehérvári kir. tvszék	Tartaria közs.-ház	Barcsay Miklós	32000
Decz. 16	Kecskeméti kir. tvszék	telekkvi helyiség	Kovács Antal	21900

Szerkesztői üzenetek.

N. V. N.-Magyar. Az állami lovak árverése október 2-3-án folyik a Tattersall telepen. Ezt követi a luxusló-árverés, mely igen látogatottnak ígérkezik. J. J. Jászapati. Méltóztatassék kérdésével a vásárcsarnok-ellátók szövetkezetéhez fordulni, a mely ily vételek közvetítésével foglalkozik.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedül

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzank fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN.

Czímre ügyelni tessék!

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: TELEKI Géza gróf. Alelnökök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY Géza gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, KOMJÁTHY Béla, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK Gyula, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezetőigazgató: SZÓNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vitva ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béléssel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltetebbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatl terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

A balaton-almádi-i első amerikai szőlőtelepen nagymennyiségű gyökeres fásojtvány, továbbá feltétlenül fajtisza Rupestris Monticola, Solonis, Riparia Portalis és Selecta sima és gyökeres vessző kerül eladásra. Ugyanott talajok mézstartalmának megvizsgálása pontosan eszközöltetik. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál a tulajdonos:

Suly László,

takarékpénztári pénztárnok Veszprémben. 1772

C. SCHLICKEYSEN, BERLIN.

TÉGLA, AGYAGCSŐ, FEDÉLCSERÉP, TŐZEG, HABARCS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU ÉS ÉRCZ-BRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

Simmenthali állatok, gyümölcs és díszfák, szőlővessző

eladók a

concóhái gazdaságban

és pedig:

Telivér simmenthali 1½—2 éves hágóképes **bikák**, behágotott **üszök**, fölös számú **tehének**.

Gyümölcsfák: alma, körte, sárga- és őszibarack, szilva, cseresznye nagy fajválasztékban, kívánatra erős példányokban.

Allecfák: jávor, erdei és zöld, kóris, rhus, bignonia, akác nagy levelű és gömb; **szeder**.

Díszcserjék nagy választékban; málna és ribiszke.

Szőlővessző legjobb európai bor- és csemefaják immunis talajról, **sima és gyökeres**.

Szent-Ivánrozs, őszi árpa, páduai korán érő fehér tengeri.

Kívánatra árjegyzék bérmentve küldetik.

Megrendelések és tudakozódások **Concóhái gazdaság** címére, u. p. **Ács** küldendők. 1749

1749

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legjutányosabban szállítunk, Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség, Kolozsvárt.

22310/III/896. sz.

Pályázat.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége alá tartozó bihar-püspök-predeáli fővonalon, valamint ennek beágazó mellékvonalain levő állomásokon, továbbá a kolozsvári üzletvezetőség, a nagyváradi üzletkezelőség, a brassói forgalmi főnökség, ugyszintén említett vonalak mentén létező osztálymérnökségek, fűtőházak, szertárak és műhelyek hivatalos helyiségeiben levő valamennyi, a m. kir. államvasutak, illetve a m. kir. államvasutak kezelése alatt levő helyi érdekű vasutak tulajdonát iképező órák (minden néven nevezendő zseborák kivételével) jókarban tartása, szabályozása és javítása iránt 1897. évi január hó 1-től kezdve, 3 egymásután következő évre, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak emélfogva mindazok, kik erre pályázni óhajtanak, hogy a szabályszerűen bélégezett és képességüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb folyó évi október hó 26-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címezve benyujtani, vagy oda beküldeni szíveskedjenek.

Az ajánlatok külön lepecsételt borítékban küldendők be és a boríték következő megjegyzéssel látandó el: „ajánlat a kolozsvári üzletvezetőség vonalain levő intézeti órák jó karban tartására.”

Az ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi október hó 26-án déli 12 óráig bántépénként 200 forintot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az árra — szabadon választhasson.

Kívánatos, hogy ajánlattevő kilométerenkénti egységért ajánljon fel, mely ezelőb tájékozás végett felemlítjük, hogy vonalunk hossza 1345,2 kilométert tesz ki, mely vonalon 230 állomás, 34 megállóhely, 581 pályaozráh, 9 osztálymérnökség, 5 fűtőház, egy fő, két fiók-műhely, egy szertár és 2 fiók szertár létezik.

A pályaozás teendőire vonatkozó közelebbi feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában (Emke-palota, I. em. 24. ajtó) tudhatók meg. Kolozsvár, 1896. szeptember hó 26-án.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Birtok haszonbérlet.

Biharmegye a nagyszalontai állomástól 5 kilométer távolságra, **286 hold** (1200 □ ölével számítva) szántó, kaszáló és legelőből álló birtok, cserepes gazdasági épületekkel, dohánytermeléssel, ujonan készült pajtával.

8—10 évre haszonbérbe kiadó,

vagy

örökáron eladó

1676

Értekezni lehet **CSETE MIHÁLY** tulajdonossal, Nagy-Szalontán. (Széles-utca.)

KÖSZÉN

Összes gazdasági, ipari és házi
célokra

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztraui Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száritására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

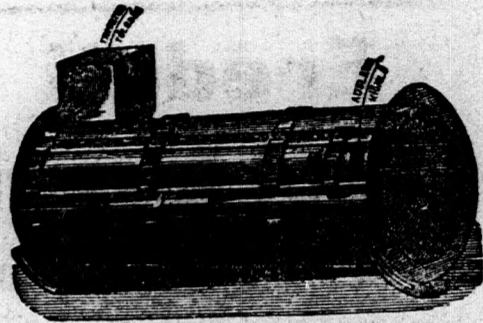
RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cseplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknel.
Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső váci-ut 46. sz.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árayékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Arjegyékek

kívánatra

bérmertesen

küldetnek.

Árak franco csomagolás, bécsi indóházba szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmertesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelencében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelencében 3 frt. Kaucsokkal ve gyítve kilónként 10 krral több. Vizmentes bórkenőcs vadászcizmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ

Pala és Bőr Ápolószér

4 Kilo tisztá súly bérmertesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECS

Szélrostákat,

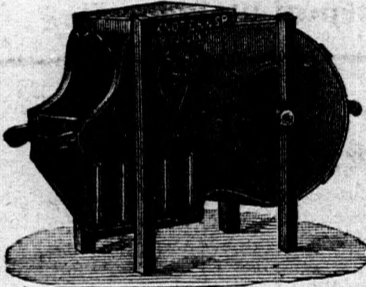
jávitott szerkezettel szita nélkül gyárt mint különlegességet KNOTEK Co. gazdasági gépgyár és vasöntőde Jicin-ben, Csehországban. Ezen szélrosták mindennemű, még a legapróbb magvak tisztítása és szortírozásában utóérhetlenek, mert azokat nagyság és súly szerint többféle minőségre szétosztják és belőlük a dudvát, lővismagot, konkolyt, vadzabot stb. eltávolítják.

Munkaképesség naponta 200 hl-terig.

Ára 24 frt a gyárból szállítva. Nélkülözhetlen valamennyi gazdaságnak, terménykereskedésnek és szeszfőzdeknak.

Több ezer darab alkalmazásban.

Elismert legjobb referenciák. 1773

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki KLEIN győgsz-féle Rattoxint patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadoboz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatok számára 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak KLEIN S., o. gyógyszerésznél, LUGOSON, 60 sz.

Gyönyörű nagy uri birtok eladó.

Néhai herceg Odescalchi Gyula hagyatéka csod-ügyében a tömeghez tartozó, Somogy megyében, Szigetvártól félóránnyira fekvő

Apátii uradalom

1896. évi október hó 19-én délután 4 órakor ajánlati tárgyalás után szabad kézből el fog adni. Az uradalom — az országnak egyik legszebb latifundiuma — Apátii és Viszló szomszédos községekben fekszik 2504 hold 76 öl a 1200 öl (ebben 1891 h. 786 öl szántó, 264 h. 871 öl erdő stb.) urilakkal és épületekkel, kitűnő földek, nagyon jól jövedelmez, szép vidéken és értéke bírói becsű útján 543.055 frt 02 kr.-ban állapított meg. Az ajánlati tárgyalás alulirt tömeggondnok irodájában (Budapest, VIII., József-körút 21. sz. a.) fog megtartani és venni szándékozik tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a becsár 5% -át, vagyis 27152 frt 75 kr-t tömeggondnoknál óvadékkul letenni. A birtokra vonatkozó közelebbi adatok, az ajánlati tárgyalás feltételei (előnyös fizetési feltételekkel, 365.000 frt jelzálog teher a birtokon maradhat és a vételárba beszámítható), a birtok szakértői leírása, a becslési jegyzőkönyv, a jelenlegi hasznobérlelvel fennálló szerződés és a birtok térképe tömeggondnoknál, valamint Apátii-ban a község házában megtekinthetők és tömeggondnok kívánatra az okmányok egy-egy példányát a jelentkezőknek átadja vagy postán megküldi. A fennálló hasznobérlet a vevő tetszése szerint felbontható vagy 1900 évi szeptember 30-ig fenttartható. A helyszínén Szeghő Gellért jószágfelügyelő (lakik Pusztahatvan, Apátii mellett) ad felvilágosítást. Kelt Budapesten, 1896. augusztus 25-én.

1709 Dr. Nagy Dezső, ügyvéd, tömeggondnok.

Lapunk bekötésitáblája

1 frt 36 krért

(portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Vincenz Oblack

cs. és kir. udvari szállító

Grác (Stájerország).

Első és legnagyobb eredeti stájer vadász-, hölgy és turista szövet különlegesség és kiviteli üzlet.

A minőség, választék, színvalódság és olcsóság tekintetében utóérhetlen.

Minták ingyen és bérmertve.

1764

Valódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főüzlet: Fióküzlet:

VII/2., Stiflgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10 sz.

Sürgőnyezim: GUMMISCHMEIDLER.

Egy kilogramm ára frt 10.40.

SZIVATTYÚK minden nemes házi és nyilvános célokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk

rozsdá ellen védve.

W. GARVENS Wien,

MÉRLEGEK, legújabb javított rendszerű tízedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek,

Commadit-társaság szivattyú-és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

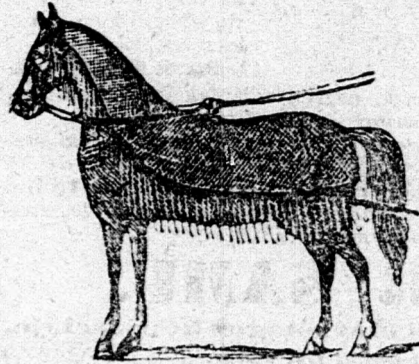
Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötőlműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körut 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy fele házban
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszárító kötelek,

Lóhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló gabonaszák, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-törők, hevederek, kender-köcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Videki megrendelések pontosan eszközöltek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,

FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

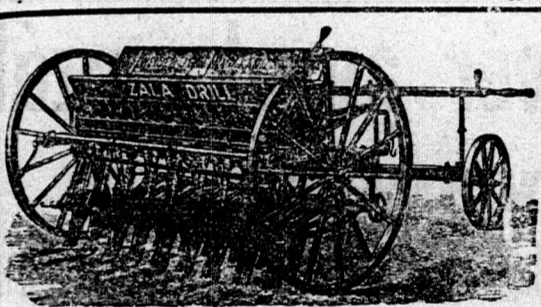
Ajánlja elismert hírű: 1148

szabadalm. „**PERFECTA**” meritő korongos sorvetőgépet.

Sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult

„**ZALA DRILL**” (szabad. Simplex) sorvetőgépet.

Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacitásokkal vannak ellátva. — Felülmulhatlan egyetemes egyes és kétvasu aczéleket és az egyetemes ekékhez való felszerelvényeit, valamint összes talajművelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.

A gépek bármikor megtekintetők az ezredéves kiállításán (9. csoport gépcsarnok) és helybeli raktár-helyiségben.

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára
(1856)

ajánlja 40 év óta általán elismert és több mint 17.000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT

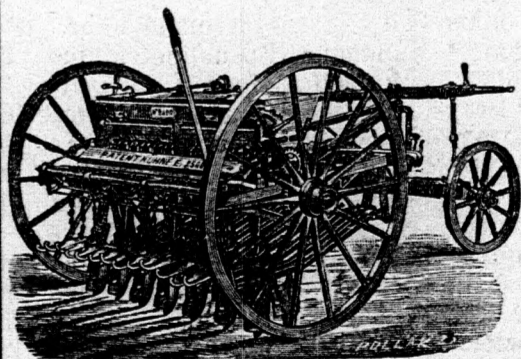
sík és hegyes talajra.

Egyedüli gyártása a szab. Laacke-féle szántóföld és rét boronálóknak (25 féle nagyságban.)

Ventzi-féle szab. takarmányfűlesztők.

Uj hengerek. Sack-féle ekék minuen nagyságban. 2, 3 és 4 vasu ekék, bármely talajviszonyokhoz. Rosták, (magtárrosta 33 frt.) Konkolyozók, morzsolók, szecsavágók stb.

Uj! Czirokeséplőgép. Uj!

OLCSÓ LÓHERE MAGFEJTŐ-GÉPEK.
Főraktár: BUDAPEST, Váci-körut 57/a.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönbön köszen-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését czélzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

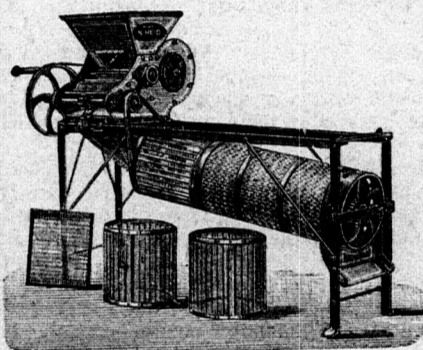
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű könyag-ösövek raktáron.

Cs. és kir. szab. trieur és perforirozó gyár.

NICOLAUS HEID

Stockerau-Wien.

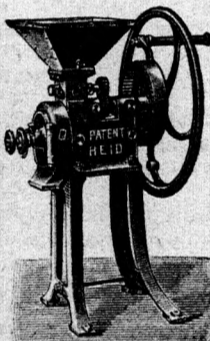

Trieurök s szortirozó gépek minden gabonanem tisztításához.

Különleges trieurök, lencse, borsó, bab, repce, lenmag, köles stb.-hez szab.

lyukasztott lemezekkel.

25%-al nagyobb munkaképesség, kifogástalan tisztítás, egészséges (magvak) szemek vesztesége nélkül.

Lóhere trieurök, a lóherének minden idegen és mégtisztításához.

Excelsior daráló-malmok,

HEID szabadalma, rozs, árpa, zab, tengeri, bab stb. zuzása és őrléséhez, kézi és erőhajtással.

Nagyon könnyű kezelés, nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély kopás.

60 első díj!

Prospectusok ingyen és bérmentve.

1640

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% oltráiban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatású az összes gabonaneműk, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmúlja az öss. e; superfoszfátot a.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Aránlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője

a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34.

Hirdetmény.

Méltóságos gróf Andrássy Géza parnói uradalma Vécse gazdaságában

október 12-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen

fog eladni:

- 57 drb kiselejtezett tehén,
- 10 drb 3 éves üzekedett számfelletti üsző,
- 5 drb 2 éves kiselejtezett üsző,

mindez simmenthali és simmenthali keresztezésből származó marha.

Árverés napján Tőke-Terebes állomáson a reggeli vonatnál urasági fogatok lesznek.

Vécse, 1896. szeptember 26.

Az igazgatóság.

1781

Magyar kir. államvasutak.

101.240/96. C/IV. sz

Hirdetmény.

(Legolcsóbb és legrövidebb utirány Olaszországba Fiume-Velenczén és Fiume-Anconán át.)
Fiume és Velence között „Dániel Ernő” nevű új elegáns termes gőzhajó közlekedik, mely úgy oda, mint vissza Pirano érintése nélkül, 10 órai időtartam alatt, tehát az eddigi menettartamnál 4 órával rövidebben teszi meg útját.

A legnagyobb kényelemmel berendezett ezen hajó az I. helyen kívül még külön luxus osztályllyal is bír, mely külön elegáns teremmel, sétatfedélzettel, kitűnő ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzó teremmel, villanyos világítással és gőzfűtéssel van ellátva.

A fiume-anconei vonalon hasonló fényűzéssel berendezett „Villám” nevű gőzhajó közlekedik, mely az I. helyen kívül szintén még külön elegáns termet és kabinokat tartalmazó luxus osztályllyal van ellátva, azonkívül még egy kisebb 4 hálóhelyllyel ellátott elegáns külön családi teremmel is bír, mely négy hálóhely megfizetése mellett kibérelhető.

Mindkét termes gőzhajó jól berendezett és olcsó vendéglőkkel van ellátva.

Ezen termes gőzhajók közlekedésével kapcsolatba az eddigi gyors és személyvonatokon kívül 1896. évi június hó 15-től kezdve Budapest és Fiume között csupán első oszt. kocikkal berendezett luxusvonatok közlekednek, melyek az utat 11 3/4 óra alatt teszik meg.

Ezen luxusvonatok menetrendje kapcsolattal a gőzhajójáratokkal a következő:

Indulás Budapestről minden szombaton és kedden 1 óra 15 perckor reggel; érkezés Fiuméba 7 órakor este. Tovább utazás Fiuméből Velenczébe, valamint Anconába gőzhajón 8 órakor este; érkezés Velenczébe 6 órakor reggel és Anconába 5 1/2 órakor reggel.

Velenczéből, valamint Anconából indulás minden vasárnapon és csütörtökön 9 órakor este; érkezés Fiuméba más napon reggel. Tovább utazás Fiuméből hétfőn és pénteken a luxusvonattal Budapestre 8 óra 30 perckor reggel; érkezés Budapestre ugyanazon napon 8 óra 25 perckor este.

A luxusvonatok Fiumében a gőzhajók kikötő helyéig közlekednek; hasonlóképen Anconában is úgy, hogy az utasok a kikötő helytől közvetlenül a vasútra vagy viszont szállhatnak, megjegyezvén, hogy Ancona kikötő és Róma között mindkét irányban I/II. oszt. közvetlen kocsik közlekedik.

A menetrend akként állapított meg, hogy az Olaszországba utazók az egész utazás alatt csak egy éjjelt töltenek, még pedig a gőzhajón, hol kitűnő ágyak állanak rendelkezésre.

A luxusvonatok használatáért a gőzhajó-menetdíjjal együtt fizetendő:

Luxusvonatért és luxusosztályért a gőzhajón ágygyal együtt Velence, illetve Anconáig 23 frt.

Luxusvonaton az I. helyen a gőzhajón ágygyal együtt Velence, illetve Anconáig 21 „

Csak luxusvonatok hajó nélkül 15 „

A tengeri utért a gőzhajón a luxuságygyal együtt 8 frt és az I. osztályért ágygyal együtt 6 frt fizetendő.

A fentebbi utirányok át közvetlen menetjegyek adatnak ki, következő áron:

Budapest—Florenz	I. oszt. 72:55 frcs. II. oszt. 53:20 frcs. III. oszt. 30— frcs.
„ Genua	„ „ 87:90 „ „ „ 64:05 „ „ „ 36:35 „
„ Milano	„ „ 69:05 „ „ „ 50:8 „ „ „ 28:60 „
„ Turin	„ „ 87:70 „ „ „ 63:90 „ „ „ 36:25 „
Bpest—Nápoly	„ „ 98:95 „ „ „ 71:65 „ „ „ 40:80 „
„ Róma	„ „ 72:80 „ „ „ 53:40 „ „ „ 30:15 „

Ezen jegyeken kívül Bari, Battaglia, Bologna, Livorus, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek, melyek Budapest k. p. u. állomáson a magy. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Hungária szálló) és a Cook-féle utazási irodában (József-tér 5.), nemkülönb. Arad, Pécs, Szabadka, Szeged, Temesvár és Zágráb állomásokon és a hasonló nevű menetjegyirodákban válthatók.

A közvetlen I. oszt. gyorsvonatu és I. oszt. körutazási jegyek az esedékes pótilleték mellett a luxus-hajóosztályon is érvényesek.

Budapest, 1896. szeptember 5.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Thost Ottó-féle

rostély-öntőde

Paris, Zwickau 1/3 Szent-Pétervár.

D. R. P. 56124

Vezérképviselő Budapesten:

KÜHNEL ADOLF

mérnök

Wesselényi-utca 36. földszint.

1448

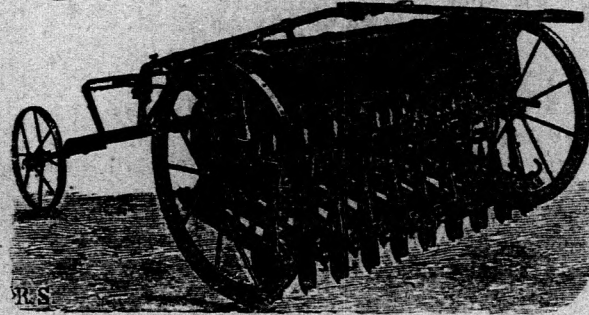
Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti.

Füstmentesítő tüzelés, nagy szénmegtakarítás, a legnagyobb tartósság.

A vetési időnyre ajánlom

SACK RUDOLF

legújabb rendszerű sorbavetőgépeit

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík, vagy dombos talajon minden magféléit tetszés szerinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene.

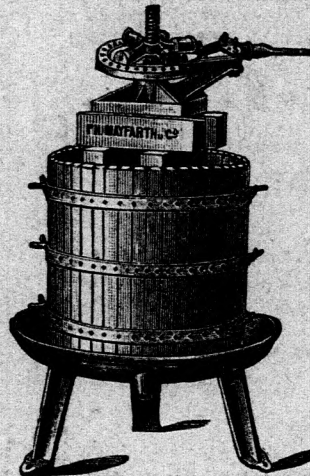
Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépeit felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve, igen tartósak és kívánatra előkormányal is kaphatók.

Mindennemű Sack eke, borona, szóravetőgép és talajmívelési eszközös választékban van raktáromon és eredeti minőségben az itt látható törvényes védjeggyel csak nálam szerzhető be. Legújabb árjegyzékem épen most jelent meg és kívánatra legszívesebben szolgálak azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője, Budapest, V., Váci-körút 52. szám.

Gyümölcs- és szőlő-bor készítő gépek.

Gyümölcs- és szőlő-sajtók,

foltyonosan ható kettős emeltyű-szerkezettel, és nyomoró szabályzóval. A munka-képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő- és gyümölcs-zúzó és boggyó-morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő- és gyümölcs-örölők, Assaló-készülékek gyümölcs és fűzelék eszalásra, gyümölcsvágó- és hámozógépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző-permetezők, gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

es. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor, BECS, II., Taborstrasse 76. — Kitiintetve 390 arany-érmével és bronz-éremmel. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselők és viszontárústitok felvételnék.

Angol telivér anyakanczák árverése.

1896. október 3., esetleg 4-én Budapesten a „Tattersallban” következő

angol telivér anyakanczák kerülnek árverésre magántulajdonosok méneseiből.

Szám	A ló neve	Kora	Színe	Apja	Anyja	Fedeztetett		
						mely	mén	átal
1	Madame du Barry	21	pej	Favonius	Strategy	Gourmand	Márcz.	17
2	Summer Breese	19	sárga	Favonius	Tit	Gourmand	Febr.	16
3	Thoughtless	21	pej	Hermit	Salamanca	Beauminet	Május	2
4	Winifred	16	pej	Broomelaw	Lampon	Morgan	Április	3
5	Polyobion	15	pej	Syr Bevys	Mithology	Gourmand	Márcz.	16
6	Caltha	15	sárga	Lammermoor	Marybud	Beauminet	Febr.	15
7	Water Rose	13	pej	Resicrucian	Apollinaris	Jack o Lantern	Május	1
8	Miss Bessie	11	szürke	Mereworth	Stracharron	Beauminet	Márcz.	4
9	Bonchirosa	9	pej	Bálvány	Broomieknowe	—	—	—
10	Camilla	8	sárga	Stronzian	Camelia	Morgan	Márcz.	14
11	Egyszeregy	6	pej	Camballo	Eccentricity	Morgan	Május	28
12	Gurul	5	sárga	Craig Millar	Veilchen	Gourmand	Május	25
13	Pántlika	5	sárga	Pásztor	Vanity	Morgan	Április	18
14	Salamanca	20	pej	Hermit	Salamanca	Jack o Lantern	—	—

Gazdasági nyomtatványaink

Kivonat

árjegyzékéből:

Szegődségi (conventios) levél. (A szükséges házi törvényekkel ellátva.) Erős merített papíron

200 ívnek egyszerre rendelése esetén az illető gazdaság vagy uradalom neve a czímlapra díjtalanul nyomtatatik.

1 iv 3 kr., 100 iv 2 frt 50 kr.

Cselédkönyv (A szegődségi levéllel azonos beosztással)

Magtári havi kimutatás
Magtári napló (Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, stb. szőlő bevétele és kiadás-rovatokkal)

Szeszgyári főkönyv (Kimutatás a feldolgozott és elhasznált terményről, valamint a termelt szesz eredményéről és áráról)

1 iv	100 iv	Vászonkötés				Félibőrkötés	
		50 ivből	100 ivből	100 ivből	100 ivből	100 ivből	100 ivből
kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt
—	—	2	20	3	50	5	—
4	3 60	3	50	5	20	6	50
4	3 60	3	50	5	20	6	50
5	4 50	4	—	6	—	7	50

Szegődségi cselédkönyv

tetszetős kiállítása, de főleg **ezélszerű beosztásánál** fogva már is nagy népszerűségnek örvend. A szegődségi levélnek megfelelő beosztással s a szükséges házi-törvényekkel ellátva, 8-adrétű alakban

**lánykötésben 1 darab 5 kr., 100 darab 4 frt 50 kr.,
keménykötésben 1 darab 8 kr., 100 darab 7 frt 20 kr.**

Dohányos kertész szegődségi könyv

Tartalmazza a dohánytermelési hárszabályokat (illetve dohánykertészszel való egyezséget) s a következő rovatokat illetőleg lapokat: „Törés fűzés”, „Simitás”, „Dohányszállítás és végszámadás” stb. könyveknek megfelelő 8-rétű alakban.)

**lánykötésben 1 darab 6 kr., 100 darab 5 frt 50 kr.,
keménykötésben 1 darab 8 kr., 100 darab 7 frt 20 kr.**

A „Szegődségi cselédkönyv” vagy „Dohányos kertész szegődségi könyv”-re — ha egyszerre **legalább 100 példányra történik rendelés** — az illető uradalom vagy gazdaság neve **díjtalanul nyomtatik a czímlapra.**

2 frtnyi összegnek előleges beküldése után nyomtatványainak egy teljes minta-gyűjteménye portómentesen küldetik meg.

LÁSZLÓ ALBERT

gazdasági nyomtatványok nagy-raktára
Debreczenben. 1785

Kwizda-féle Restitutionsfluid

cs. és k. kiz. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal frt 1.40 o. é. több mint 30 év óta udvari istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is. használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá fizamodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

Cs. és k. oszt.-magy. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerárban. Korneuburg, Bécs mellett.

0 cs. és kir. apost. Felsője legmagasabb elismerése.

Nagy arany-érem, valamennyi világtkiállításon.

paraffin-, Ceresin-, stearingyertyák és zsiradékára-gyár Gust. Wagenmann, Wien.

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett,

ajánl elismert kitűnő minőségben legolcsóbb gyári áron: ásvány-, gépkenő-olajat és zsiradékot. Orosz ásvány-kenőolajat (Bakusine, Oleonaphta) legjobb fagymentes gép-kenőolajat, olivajolajt, faolajt, ásvány-gépolajat mezőgazdasági gépekhez; Wagenmann-féle hengerolajat és hengerzsirt a gőzhengerek kenéséhez; szabad. kocsikenőcs. fekete, sárga, kék, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szolid gyártmányok legolcsóbb gyári áron, teherkocsi és hegyitargonczák stb. kenéséhez. Ásvány világító olajok: petroleum stand. white. Gyári petroleum veszélytelen, csak 40° C-nél gyújtható; salon petroleum, császárólaj egészen fehér és veszélytelen.

Stearingyertyák. Bécsi stearingyertya, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. Austria gyertya I. minőségű, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás, Ceresin (ásványviasz), templomi gyertyák minden vallásfelekezetenek.

Brilliant paraffin diszgyertyák, sárga pinzgyertyák.

N.B. Mintákat gyártmányainkból ingyen küldök.

Magyar kir. államvasutak.
118119/C.IV. sz.

Hirdetmény.

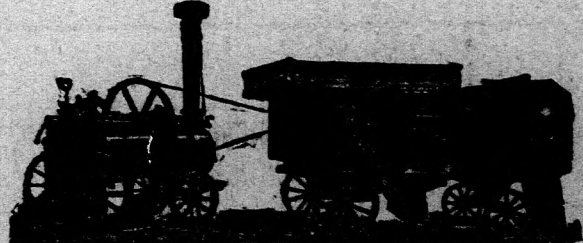
(Zónarendszerű személy- és podgyászdijszabás életbelépése a kecskemét-tiszaughi h. é. vasuton).

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a kecskemét-tiszaughi h. é. vasuton a megnyitás napjával zónarendszerű személy- és podgyászdijszabás lép életbe. Ezen dijszabás a magy. kir. államvasutak dijszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 kr-ért kapható.

Bpest, 1896. szept. hó.

Az igazgatóság.

(Utány. nem díjaztatik.)

Gőzcsepplő-készletek.

saját gyártmány legkiválóbb kivitelben 4 lóerőig, a magyar gazdasági viszonyokkal alaposan meggyező. Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

Lanz Henrik özégtől Manheimből.

Németország elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyára gőzmozgony és gőzcsepplőkészletekben, legkülönbözőbb nagyságban, valamint önműködő etetővel és anélkül határozottan előnybe részesülő gépeivel.

Fővilágosítással, tanácssal, képes árjegyzékkel, kedvező fizetési feltételekkel készségesen szolgál:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépjárá, vas- és árczintődjő

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Alapított 1866.

Szolid képviselőségek mindenhol felállíthatnak.

A gödre-szt.-mártoni uradalomban

jól beérett, ép és fajtiszta R. Monticola, Aramon Rupestris Gausin No. 1. és No. 2., Vitis Solonis, Portális, Gros kalmár Rupestris és egy magról nevelt Solonis levelű Rupestris szőlőfajokból mintegy 50,000 sima, 20,000 gyökeres

I-ső osztályu vessző kerül eladásra.

A Monticola és Gausin simavesszőnek ezre 15 frt, többi simavesszők ezre 10 frt, gyökereseké 24 frt. Megrendelés esetén az ár 25%-ának beküldése kéretik. Bővebb felvilágosítással szolgál

Vásárhelyi Gerő uradalmi ispán,

Gödre-Szent-Márton, Baranyamegye. 1798

Most jelent meg

„Köztelek Zsebnaptár”

1897-dik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.
az Orsz. Magy. Gazd. Egylet titkárjai.

A „ZSEBNAPTÁR” praktikus új beosztással, gazdag tartalommal s terjedelmes könyvviteli részszel és jegyzékuaplóval jelenik meg.

Posta díj 10 kr. **Előfizetési ára 1 frt 20 kr.** Bolti ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

ÁR- ÉS NÉVJEGYZÉK

Budapest székesfőváros szőlő- és gyümölcsfatelepeiről az 1896/97. évben eladásra kerülő

szőlővesszők-, ojtványok- és gyümölcsfacsemetékről.

Összeállította **Deák Tamás** székesfővárosi szőlő- és gyümölcs gazdagsági intéző.

I. Szőlővesszők és ojtványok.

Sor-szám	A faj megnevezése.	1000 db sima vessző frt	Jegyzet	Sor-szám	A faj megnevezése.	1000 db sima vessző frt	Jegyzet	
I. Európai fajok.				3. Ojtványok.				
a) Borfajok.				a) Vörös borfajok.				
1	Kadarka (vörös borfaj)	3	I. osztályu, 60 centiméter hosszú, ojtásra alkalmas, válogatott sima vesszők	38	Riparia portalis	12	Az ojtványok jól gyökerezettek, Riparia portalis, tomentoux, Rupestris Monticola és Solonice-ba vannak angol párosításal ojtva. Ingyenes kiosztás miatt ez évben csak mérsékelt mennyiségben és első sorban a helybelieknek adatnak ki. Ez knek kiosztása lehetőleg 1. (1896.) év őszén történik.	
2	Nagy burgundi (vörös borfaj)	3		39	„ tomentoux	12		
3	Cabernet franc	3		40	Solonis	12		
4	Merlot	3		41	Rupestris (válogatott)	12		
5	Szt. Lőrinczi	3						
6	Opportó	3		42	Kadarka	100		
7	Teroldega	3		43	Nagy burgundi	100		
8	Sauvignon blanc (fehér borfaj)	3		44	Cabernet franc	100		
9	Slankamenta	3		45	„ sauvignon	100		
10	Rajnai rizling	3		46	Oportó	100		
11	Olasz	3		47	Merlot	100		
12	Mézes fehér	3						
13	Sylváni zöld	3						
14	Ezerjó	3		48	Rakszőlő	100		
15	Hosszúnyelű	3		49	Mézes fehér	100		
16	Semillon	3		50	Ezerjó	100		
17	Veltelini zöld	3		51	Vörös dinka	100		
18	„ piros	3		52	Olasz rizling	100		
19	Rakszőlő	3		53	Rajnai	100		
20	Vörös dinka	3		54	Piros veltelini	100		
			55	Zöld	100			
			56	Slankamenka	100			
			57	Hosszúnyelű	100			
			58	Zöld sylváni	100			
b) Csemegefajok.				c) Csemegefajok.				
21	Chasselas rouge	8	I. osztályu, 60 centiméter hosszú, ojtásra alkalmas sima vesszők.	59	Chasselas rouge	100		Vörös gyümölcs.
22	„ croquant	8		60	„ croquant	100		fehér
23	„ Thomery	10		61	„ de Thomery	100		vörös
24	„ Angevine	10		62	„ Negropont	100		fehér
25	„ Negropont	10		63	„ Angevine	100		vörös
26	„ rose de Faloux	10		64	„ rose de Faloux	100		fehér
27	„ Tokaj Angevine	10		65	„ Tokaj Angevine	100		fehér
28	Muscat lunel	8		66	Muscat lunel	100		fehér
29	„ croquant	10		67	„ croquant	100		fehér
30	„ Alexander	10		68	„ Alexander	100		fehér
31	„ chasselas de Nantes	10		69	„ Frontignan	100		fehér
32	„ „ Vray	10		70	„ chasselas de Nantes	100		fehér
33	„ Frontignan	10		71	„ „ Vray	100		fehér
34	Madelaine Angevine	10		72	Kék kecskecsőcs	100		fehér
35	Kék kecskecsőcs	10		73	Madelaine angevine	100		fehér
2. Amerikai fajok.								
36	Othello (direct termő)	6	I. oszt. beajt. v.					
37	Jaques	3	„ „ „ „					

Tudnivalók.

1. A sima vesszők szabályszerű 60 cm. hosszúak, épek, háromszor permezettek és **teljesen peronospora mentesek.**
2. A csomagolásért (munka, anyag) minden 1000 drb. sima vessző után 50 kr, ojtványok után 80 kr, számítatik.
3. Minden megrendelés **Deák Tamás székes fővárosi szőlő- és gyümölcs gazdagsági intézőhöz** (posta: Budapest, X. ker., Kőbánya küldendő. (Lakás: a székes fővárosi minta (homok)-szőlőtelepen.)
4. Megrendelés ojtványokra **csakis 1896. év november hó 1-éig**, sima európai és amerika vesszőkre pedig **1896. év december hó 31-éig** fogadtatik el s ugyanezen időn belül lesz értesítve minden egyes megrendelő, vajjon megrendelése — a készlethez képest — mennyiben teljesíthető.

5. A megrendelésknél a helybelieknek elsőbbség adatik; a többi megrendeléseknek pedig — a mennyiben a készlet engedi — a beérkezés sorrendjének szigorú betartása mellett lesz elég téve. Megjegyeztetik azonban, hogy egyetlen megrendelő sem kaphat 3000 (háromezer) darab ojtványnál többet.
6. A vesszők ára az intéző által kiállított utalvány alapján az illető kerületi előljárásság pénztáránál fizetendő le, miért is a vesszők csakis a fizetés megtörténtéről szóló ottani pénztári nyugta előmutatása mellett adatnak ki.
7. Vidéki megrendelések az ár és költségek utánvételezése mellett teljesítettek. A vidéki megrendelők által a megrendeléssel egyidejűleg a megrendelt vesszők árának 10%-a postautalványon a szőlő- és gyümölcs gazdagsági intézőhöz megküldendő.

Sor-szám

1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93

M
intézőhöz
küldendő
A
bármely
B

II. Gyümölcsfacsémek.

Sor-szám	A faj megnevezése.	Készlet darabszám	Jegyzet.	Sor-szám	A faj megnevezése.	Készlet darabszám	Jegyzet.
Alma.							
1—3 éves nemesítés, félmagas és törpe. Ára darabonként 20 kr.							
1-	Angol arany parmen	730		23	Török Bálint	125	
2	Ananász renet	100		24	Téli fehér calville	25	
3	Asztrakáni vörös	100		25	Nyári piros calville	20	
4	fehér	150		26	Sikulai	40	
5	Bataul	290		27	Sándor ezár	150	
6	Fontos nyári	150		28	Cseresznye-alma	20	
7	Gásdonki renet	30		Körte.			
8	Gravensteini	30		1—3 éves nemesítés, félmagas és törpe. Ára darabonként 20 kr.			
9	Kevi izletes	50		29	Angoulemei herczegnő	65	
10	Kanadai renet	200		30	Erdei vajonc	85	
11	Londoni pepin	200		31	Isambert	40	
12	Masanszky	160		32	Kálmánkörte	35	
13	Mihályfi pepinje	90		33	Clapp kedvence	50	
14	Muskotályos renet	25		34	Kürje-körte	330	
15	Orleansi renet	40		35	Liegel téli vajoncza	570	
16	Őszi kormos renet	15		36	Ferdinánd koronaörökös (Hardepont vajonc)	75	
17	Pojnik	300		37	Cserlelelű	40	
18	Parker kormos	120		38	Vörösbélű nyári körte	20	
19	Ripstón pepinje	20		39	Téli esperes	90	
20	Rozmari piros	25		Kajszi baraczk.			
21	Sóvári nemes	15		1—3 évesek. Ára darabonként 20 kr.			
22	Szeresika (szabadkai)	170		40	Nagyszombati	20	
42	Magyar nagy	100		41	Ananász	70	
43	Pirosfófas	53		Meggy.			
44	Bredai	40		1—3 éves nemesítés. Ára darabonként 20 kr.			
45	Hollandi muskátoly	40		94	Váltva erő	125	
Őszi baraczk.				95	Spanyol meggy	50	
1—3 éves, törpe. Ára darabonként 20 kr.				96	Amarella királyi	275	
46	Arkansas	225		97	Montmorenci kurta száru	155	
47	Willemor	18		98	Amarella francia édes	85	
48	Olga királynő	75		99	Eugenia hólyagos meggy	170	
49	Precoce d'Alexander	90		Szilva.			
50	de Harper	35		1—3 éves. Ára darabonként 20 kr.			
51	" Montagne	80		100	Besztercei	15	
52	Rivers korai	300		101	Piros tojás szilva	65	
53	Korai Sándor	170		102	Dániel szilvája	45	
54	Brugnon grand Royal	125		103	Maisvi-i korai	70	
55	Nectarine advance	45		104	Sárga uri szilva	35	
56	Dorring	245		105	Engelbert herczeg	150	
57	Precoce de Halles	315		106	Althman szilvája	50	
58	Beatrix	115		107	Viola kék ringló	40	
59	Incomperable	140		108	Maylandi császár szilva	35	
60	Bondin	215		109	Sötétkék tojás szilva	35	
61	Csodaszép	145		110	Löweni szép	50	
62	Precoce de Canada	145		111	Gondini szilva (vörös levelű)	40	
63	Badeni szép	150		112	Fehér viasz szilva	35	
64	Waterloo	20		113	Schiesberger korai	15	
65	Clemens Szaure	80		114	Prunus triloga (diszfa)	65	
66	Nerwington	80		Szeder (eper).			
67	Precoce de St. Anile	50		1—3 éves nemesítés. Ára darabonként 20 kr.			
68	Weathland	95		115	Savanyu szeder	25	
69	Venus emlője	325		116	Fakó szeder, édes	55	
70	Suttems te ad	75		117	Rózsaszínű, édes	8	
71	Badacsonyi duranci	175		118	Fehér " "	65	
72	Amsden	140		119	Szomorú szeder	10	
73	Württemberg királya	170		Dió.			
74	Aehrental báró	175		2 éves. Ára darabonként 15 kr.			
75	Auvergnei baraczkja	—		120	Papírhéju	50	
76	Belle moussense	35		Ribiszke.			
77	Beaulin zöld baraczkja	30		Ára darabonként 5 kr.			
78	Dr. Hoog	65		121	Nagy gyümölcsű vörös	600	
79	Fehér violány	80		Birsalma.			
80	Honeivell	55		Ára darabonként 20 kr.			
81	Oldmiron frestone	120		122	Konstantinápolyi	45	
82	Piros kopasz muscat	30		Málna.			
83	Plate de Chime	20		Ára darabonként 5 kr.			
84	Vörös levelű	175		123	Málna, vörös, nagy	2000	
Cseresznye.				Naspolya.			
1—3 éves nemesítés. Ára darabonként 20 kr.				Ára darabonként 20 kr.			
85	Prágai muskotályos	10		124	Ára darabonként 20 kr.	130	
86	Monstreuse de Bavay (savanyu)	125		Berkenye.			
87	Fekete ropogós	25		Ára darabonként 20 kr.			
88	Hólyagos piros	—		125	Ára darabonként 20 kr.	40	
89	Badacsonyi óriás	12		Szamócza (földi eper).			
90	Köburgi fekete ropogós	60		Ára 1000 darabonként 50 kr.			
91	Cinboneria	8					
92	Balatonmelléki	65					
93	Baltavári piros ropogós	45					

Tudnivalók.

Minden megrendelés Deák Tamás székes fővárosi szőlő- és gyümölcsüzemének intézőhöz (posta: Budapest, X., Kőbánya, lakása: a fővárosi minta-szőlőtelepen) küldendő.

A csemek ára az intéző által kiállított utalvány alapján a székes fővárosi bármely kerületi előjárásnál fizetendő le, miért is a csemek csakis a fizetés

Budapest, 1896. évi szeptember hó 3-án.

megtörténtéről a kerületi előjárások által kiállított nyugta előmutatása mellett adatnak ki.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett szállítanak, mely esetben csomagolás és a feladási vasut- vagy hajó-állomáshoz való szállítás költsége fejében 100 drb csemek után 60 kr. számítatik.

A székesfőváros tanácsa.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A
mezőgazdaságról

és
mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvények,
a végrehajtására vonatkozó
miniszteri rendelet,
magyarázatokkal ei-
látva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár

nagy negyedalak, 36 ív terjedelemben.
Tartalmazza az összes

gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok,
uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek,
erdészek

pontos és legmegbízhatóbb czimeit.

Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos
megjelölésével benyújtatik,

a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.
Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása

és

hizlalása
gazdak és hizlalók hasz-
nátára.

Irta:

K. Ruffy Pál

uradalmi főtit. s.

Ára portómentes küldéssel
1 frt 10 kr.

A
mesterséges borok

készítésének

forgalomba hozatalának
tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarázó jegyzetekkel el-
látta: Dr. Lónyay Ferencz.
Ára 80 kr.

Igen érdekes regények leszállított áron:

NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.

AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Theurriet Andréől. Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.

BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

MI A SZERELEM? Arab regény, irta: F. Marion Cawford, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Sudermann. Ára: portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.

ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Helén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-czikk alapján összeállított:

I.
Káté községi mező- és hegyőrök számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

II.
Káté az uradalmi csőszők számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.
Összeállította: dr. BALKAY BÉLA.
Mindkettő csinos zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

1618

Carbolineum.

Cs. és kir. szabadalom. — Német birodalmi szabadalom.

Több mint 20 éve bevált óvószer a fa-rothadása és tapló ellen, továbbá nedves falak ellen. Jótállás mellett biztos hatásu. Egyszerű alkalmazás, olcsó árak mellett és a fának szép dió barna színt kölcsönöz. Több száz elismerő irat gazdasági üzemektől rendelkezésre áll.

A „Carbolineum“ név törvényesen védve van.

Csak oly edények tartalmazznak valódit, melyeken a „Carbolineum“ név áll.

Carbolineum

utánzatoktól mindenkit óvunk!

5 kgros posta-csomagok frt 1.60 franco.

Avenarius R., Carbolineum-gyár

AMSTETTEN, BÉCS, BUDAPEST.

Iroda: Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 16. szám.

Sorvetőgépek,

melyekről minden tartózkodás nélkül állitható, hogy a jelenkor legtökéletesebb e szakbeli gépei, mentve az utóbbi években rendkívül felszaporodott, „új rendszerű“ vetőgépek minden hibáitól,

sehol olyan olcsón be nem szerezhetők

mint:

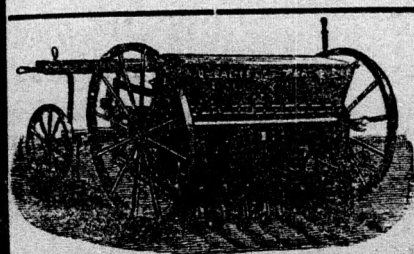
Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapesten,

Váci-körut 60-ik sz.

Ugyanott egyetemes aczélekék, többvasu ekék, boronák, hengerek és az összes talajmivelő eszközök, kipróbált tartós szerkezetben, a legjutányosabb áron.

Árjegyzék a gépek kimerítő ismertetésével kívánatra készséggel küldetik.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Felkötetnek mindazok, kik valamely jelgés hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Betöltendő állás.

Nagyobb gazdaságba azonnal belépésre kerestetik gazdasági iskolát végzett, a gazdasági könyvvitelben is jártas izr. fiatal ember, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek visza nem küldetnek „Jó jövő” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1619

Magángyakornok kerestetik belterjes gazdaságban október 1-től egy évre, ki a magyar-óvári akadémiára készül, oly tiszt mellé, ki szakképzettségénél fogva az illetőt a gyakorlati gazdaságba bevezetni képes. Cím a kiadóhivatalban. 1793

Kerestetik egy gyakorlott, erélyes, szorgalmas s teljesen megbízható gazdaságtiszt egy 800 holdas gazdaságba, ki önállóan is képes működni; nötlenekek előny adatik. Fizetés 200 forint, állattartás, teljes ellátás s perzentuáció. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők. 1792

1897. január 1-ére belépéssel keresek keresztény, egészséges, erélyes ispánt, ki a magyar és tót nyelvet szóval és írásban teljesen bírja, a gazdaság minden ágában, (mint szőlőkultúra, cukorrépa-termesztés, tehenészet, lónevelés, falkola-kultúra, növénytermelés, állattenyésztés), teljesen jártas, azonkívül a kettős könyvelés ismerete kívánatos. Csakis kiválóan megfelelő pályázanak. Fizetés megegyezés szerint. Bizonyítványmásolatokkal — melyek nem küldetnek vissza — felszerelt ajánlatok Bauer Antal földbirtokoshoz lhaszi puzta, u. p. Pápa intézendők. 1804

Kerestetik a vas megyeri gazdaságba (u. p. Kemece, Szabolcs m.) megbízható irnok. Megkivántatik a magyar és tót nyelvnek ismerete, valamely földmives iskola végzése. Előnyben részesül, ki katona kötelezettségének eleget tett. 1801

Pályázat.

Egy gazdasági segédet keresek. — Javadalmazása: 500 frt készpénz: — lakás, fűtés, világítás. — Csak keresztény, nötlén, a magyar és tót nyelvben jártas, felső gazdasági intézetet végzett és néhány évi gyakorlati bíró fiatal gazdaszok nyujtsák be ajánlataikat okmányok másolataival együtt a birtokoshoz „D. M.” jelge alatt e lap kiadóhivatalába. Az állás azonnal elfoglalható. 1803

Kezelőtiszt egy felvidéki 800 holdas intenzív bér-gazdaság számára kerestetik október 20 ára, jó bizonyítványok és ajánlatok nélkül kár jelentkezni. Az ajánlat bizonyítványmásolatokkal együtt „G. S.” alatt nyujtandó be e lap kiadóhivatalához. 1800

Kulcsári állás azonnal betöltendő; olyan egyének, kik már gazdaságban alkalmazva voltak s tisztességes, becsületes előélettel bírnak, ajánlatokat **Auspitz Ignác Szolgaegyháza** (Fejér megye) cím alatt beküldhetik. 1806

Ellenőri állás október 15-éig betöltendő. Pályázóktól kívántatik, hogy felsőbb gazd. tanintézetet végzett 3—4 évi gyakorlattal bírnak, magyar nyelven kívül németül is beszéljenek. Próba év kitöltése után az illető véglegesen alkalmaztatik. Évi fizetés 360 forint. Elelmezésre, takarításra 320 forint. Pályázók bizonyítványmásolatokkal, keresztlevelel, fényképpel ellátott okmányokat küldjék be: **Gróf Wenckheim Géza csorvási uradalmának intézőjéhez Csorvárra, Békésmegye.** 1805

Egy nagyobb alföldi uradalomba **kerestetik** olyan gazdasági **segédőt**, aki a gazdasági gépészet, mezőgazdasági ipar vasutak berendezésében elméleti s különösen gyakorlati jártassággal bír s így gazdasági ipartelepek, műhelyek vezetése, mezőgazd. iparvasuti szekrények felügyelése, kezelésére képes. Előnyben részesülnek a gazdasági tanintézetet is végzettek, mert géptechnikai képzettségén kívül gazdasági ismeretek is kívántatnak. Csak nötlének pályázzanak, díjazás megállapodás szerint. Ajánlatok „A” jely alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1807

Földműves iskolát végzett, katonamentes és igen szép írással bíró gazdasági **irnok kerestetik** azonnali belépésre. Evi fizetés 180 frt és mosáson kívül teljes folyamodványok **Beőkönyi Viktor** földbirtokoshoz intézendők **Ludas-ra, Heves-megyébe** küldendők. 1808

Állást keresők.

Ügyes gazda kis családdal, ki a gazdaság minden ágában gyakorolt, ugyszinte a cukorrépa termelésben is jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, beszél és ír magyarul, bérsgazda, magtárgazda, sörésgazda vagy tejkezelő állást keres. Címe: **Fodor Ferencz Felső-Zsolca, Borsod-megye.** 1812

Okl. gépész-kovács, ki egy cséplő, mint az összes gazdasági gépek kezelését, javítását, továbbá a lóvasalást tökéletesen érti, több évről szóló jó bizonyítványai vannak s jelenleg is uradalomban van, január 1-re állását változtatni óhajlja. Cím a kiadóhivatalban. 1779

Gazdatiszt, 28 éves, izr., 10 évi gyakorlati előkelő uradalmakban töltötte, 3 év óta nagyobb uradalmi 2400 holdas gazdaságban nötlén kezelőtiszt állásban működik, nős kezelőtiszt állást keres. Jártassága: külső gazdaság kezelése, szőlőművelés, irdai teendők, állattenyésztés, hizlalás és tehenészet. Állását csakis felmondási idejével hagyhatja el. Szíves megkeresések **Gy. jel** alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1788

Kertész, nős, ki a kertészet minden ágában jártas, jó bizonyítványokkal, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1787

Nötlén gazdatiszt, ki nagyobb gazdaságban mint intéző tiszt több éven át alkalmazva volt, hasonló minőségben alkalmazást keres. Állását bármikor elfoglalhatja. Cím a kiadóhivatalban. 1755

Kulcsárnői vagy házvezetőnői állást keres, a háztartás minden ágazatában rendkívüli jártassággal bíró intelligens fiatal hölgy. Szíves megkeresések „Szeregy” jelge alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1700/a

Ispáni állást keres, 26 éves, izr. fiatal ember szerény feltételek alatt. Szíves megkeresések „Gazdálkodó” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1701/b

Gazdatiszt ki praxis utján szerzett gazdasági ismereteket, nagyobb gazdaságot vezetett, szerény feltételek mellett állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1810

Egy 29 éves, róm. kath. okl. gazdatiszt, jártas az állattenyésztés, cukorrépa termelés, szeszgyártás és malomiparban, a kettős könyvezetésben, beszél a magyar, német és szláv nyelveket, a két előbbi írásban is bírja, jelenleg egy intenzív kezelt béruradalomban van alkalmazásban, intéző tiszt állást keres. Ajánlatok **A. M. E.** alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1809

Erdővéd, (német) ki magyarul, németül s keveset tótul is beszél, ki egy erdőszelvényben, mint a vadászban és kutya idomításban teljesen jártas, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1777

Állatok.

100 drb

3—4 éves tinót,

kitűnő minőségű tavaszi szalma és polyva, ugyzöldes tengeriszárral való

kiteleltetésre

elválal

a **Hypolitai bérsgazdaság.**

Bővebb felvilágosítást nyujt az **ottani intézőség**, u. p. **Szolgaegyháza, Fejér-megye.** 1782

Eladó

100 db másfél éves erdélyi tinó.

Uradalmi czélokra kiválóan alkalmas. 1796

Bővebb értesítést ad:

Kenéz Zoltán

földbirtokos,

Turkeve,

(Jász Nagy-Kun-Szolnok m.)

Vegyesek.

Magyar kincs burgonya 150 m. mázsa eladó. Tíz mm. ára 15 frt zsák nélkül. Megrendelés október közepéig **Szalay Alajos plébánoshoz** intézendő **Döbrököz-re.** 1797

A magyar gazdatisztok és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlo uraknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőszelvény foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőszelvény és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelőcsébb díjtelekkel, mert nem nyereszkesedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: **Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz. alatt.**

Egy intelligens fővárosi családdhoz kerestetik

teljes ellátásra — 20 frt havi fizetésért — egy 13—15 éves fiu, ki lehetőleg reális iskolát látogatná és a család gyermekével együtt tanulhatna. — Megkeresések e lap kiadóhivatalához **K. K.** jelge alatt küldendők, mire bővebb felvilágosítás nyujtatik. 1637

Kerestetik uritak kerttel, 150—250 hold szántófölddel, vasúthoz nem messze. Cím a kiadóhivatalban. 1789

FISCHER J.

zsák gyári raktárában **BUDAPEST**

Nagy-korona-utca 18. sz., vízmentes ponyvák kölcsönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák **jelentősen** kaphatók. **Repczeponyvák** darabonként **3** forinttól feljebb. 1116

Minden fajta erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olesó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor, bükk, fehérjuharszilfa, nyírfa tölgy- és akáczfákat, csipke és bodzafacsemetéket ajánl a tavaszi telepítésre **Guts-Verwaltung Borowna** posta **Bochnia, Galiczia.** Árjegyzék kívánatra bérmentve. Az erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven. 1522

Eladó

jutányos áron bérlet megszüntés folytán egy modern, teljesen jókarban levő, eddig is üzemben volt

mezőgazdasági szeszgyárberendezés.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1601

Őszi vetésre

szállit
Luczernamagot 60 frtért
Baltaczimot 10 „
Korán érő búzát 7 „
Őszi borsót 7 „

ab Alvincz zsákostól mérve a vételár beküldése után

Gróf Teleki Arvéd

drassói 1790
uradalmi intézősége
u. p. **Koncza.**

Jegenyefa eladás. 4000 drb Populus simonii (gyors fejlődésű, új fajta), 4000 drb Populus canadensis és 3000 drb Populus piramidalis. A fák szállítása Tolna-Mörsi vasut, vagy Tolna-Dombori hajóállomáshoz történhetik. Bővebb értesítés ifj. Pleszki Antal gazdatisztánál szerezhető, posta Fadd. 1783

Magy. kir. államvasutak. 118508/96. CIV.

Menetdíjleszállítás Fiume és Delince állomások között. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. é. október 1-től kezdve Fiume és Delince állomások közti forgalomban a távolsági forgalom IV. vonalszakaszának megfelelő menetdíjak helyett a III. távolsági vonalszakaszú díjak lesznek fizetendők. Bpest, 1896. szept. 11.

Az igazgatóság. (Utány. nem díjazatik.)

Hadviger Albert
uj szabadalmazott

„Millenium”
kazalvágó
kése

e nemben legkiválóbb eszköznek bizonyult rendkívüli munkaképessége és könnyű kezelhetőségével.

Elismert nyilatkozatok, ajánlatok tekintélyes gazdaságokból kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Ára 1 drbnak 7 frt 50 kr.

Megrendelhető utánvétellel, mint 5 kgrt meg nem haladó postacsomag.

Hadviger Albert

urad. tisztartónál **Küküllővár** (Erdély) és **Kühne E.**

gépgyárosnál, **Budapest, Váci-körút 57a szám.** 1790

Minden drbn „Hadviger Albert esz. és kir. szabadalma” jelzés látható!

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legnagyobb kölcsön a valódi becsérték alapján 50-60 év közt 1000 kézpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzügyintézet nem mondhat fel. Csak a kamattal törlesztetik. Lebonnyítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költés. Minden felvilágosítás díjmentes. Beküldendő csak a telekterületi kivonat, kataszterív. Konverziós költség és illetékmentes. Cím:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és logikailag legelőnyösebb földbirtokoktól ajánlja van.

Magyar kir. államvasutak. 112116. C/II.

Hirdetmény. Osztrák-magyar-svájci-vasuti kötelek.

(A gyümölcs kivételes díjszabás érvényen kívül helyezése.)

A „Vasuti és Közlekedési Közlöny” f. évi augusztus 23-iki 102. számában 112., 116. sz. a. közzétett hirdetmény értelmében f. évi szeptember 30-vel hatályon kívül helyezett kivételes díjszabás csak folyó évi október hó 31-vel lép érvényen kívül.

A helyébe lépő új kivételes díjszabás, mely díjfelmentéseket tartalmaz, 1896. évi november 1-én lép érvénybe.

Bpest, 1896. szept. 14-én. **A m. kir. államvasutak igazgatósága**, a részleges vasutak nevében is.

(Utány. nem díjazatik.)

Kiadóhivatalban kapható:

Homokszőlő telepítése.

Irtá

Rács Sándor.

Ára 1 forint 50 kr.

Budapest-Kelenföldi

új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről

ÁLLANDÓ KIÁLLITÁST

tartunk.

Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pályaudvarokról könnyen elérhető.

JOHN FOWLER & Co.

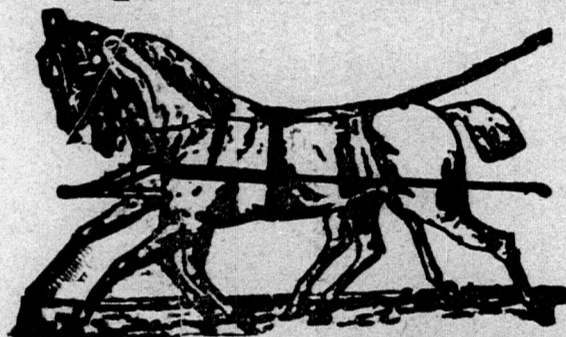
Budapest—Kelenföld, a vasulállomással szemben.

ALAPITTATOTT 1848-ÉVBEN.

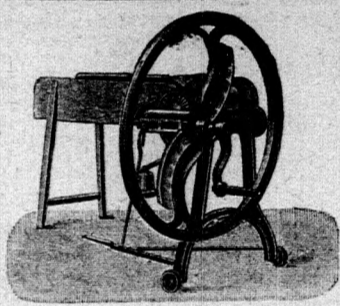
Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, szil- és bőröndárú gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, osterok, szabiák, lópokrócsok, lónyíró ellők s utasó oszkekben, legjobb minőségű vitelben jutányos árakon. Előírások nyeregcserelesek tényleges s tartákos tiszt urak részére legolcsóbb árakon. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Szecskaavágók

járgány- és kézhajtásra,

Répaavágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID“ darológépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben

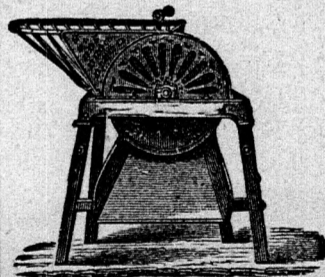
Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., kerepesi-ut 17. sz.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítására és

termőképessé tételére

kitűnőnek bizonyult az

4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az

EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

KRAMER J.,

BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

LESZIH MIKSA utódai

Szilági és Diskant, gazdasági gépgyára és gépraktára

MISKOLCZON, Zsolcai-kapu, Leszih-féle ház.

(Alapított 1863. évben.)

Ajánlja különféle nagyságu m. kir. szabadalmazott

LESZIH-féle

„VICTORIA“

terményrostált

kombinálva szákoló készülékkel vagy anélkül, kitűnő cséplőgépeit, vetőgép, szecskaavágó, repavágó, kukoriczamorzsoló, konkoly választó, egyszerű, valamint könyökszerkezetű borsajtót, kútszivattyút stb.

Szakszerű külföldi s hazai jeles telepeken szerzett tapasztalataink folytán s közvetlen saját vezetésünk alatt készítünk és elvállalunk mindennemű gyári berendezést, mű- és simaörlésű malmok felszerelését, hengerek, turbinák, gőzgépek, petroleum, gőz- és gázmotorok, villanyvilágítás, erőátvitel, telefon, szobacsengő, villámhárító, gőz- és kádfürdők, vízvezeték s angol closetek berendezését, tűzmentes pénzszekrények készítését és javítását, amerikai northon kutak leverését, malomhengerek rovákolását stb.

Raktáron tartunk különféle géprezeket, gépszíjakat, gépolajat, parkétviaszot stb. garantirozott minőségben. — Ugy az építő s építész uraknak ajánljuk raktárunkon levő Dunkel V. K. kassai m. kir. szab. parquettgyár s a Felsőmagyarországi épít. részv. társ. kassai keramitgyár készítményeit kitűnő minőségben. — Számos megrendelést kérünk s árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

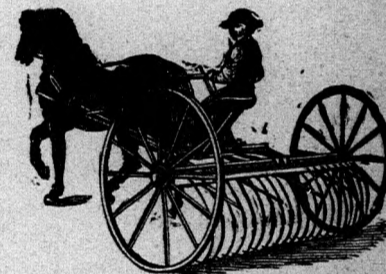
1722

Leszih Miksa utódai

Szilági és Diskant

gazd. gépgyára és gépraktára.

Egészesen fiuk, jó családból tanonczul felvétetnek.

MELOCCO PÉTER

BUDAPEST

VI. Dévai utca 21.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nárvány-mozsaiklap, céméntárnyagár és betonipari vállalat.

Céméntövek minden nagyságban.

Elvállalunk városi csatornázásokat, szilip- és vízipitványokat, céméntövek büköléseket, gépalapozásokat stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajat,

u. m.: valódi, tiszta oliva-olajat, elsőrendű, savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb.

Olasz saponáriát

tisztán vastag gyökerekből örölve. Takaró-és szekérponyvákat.

Fertőtlenítő szereket,

u. m.: karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálcz stb.

carbolenumot, rézgálczot, keserűsöt csudasót, kocsikenőt, petroleumot.

Zsákokat és ponyvákat kátrányfestékeket, fedéllakokat,

műtrágyát.

sállít

A cséplőidényre

gépolajat, szalonnát

és a szükséges egyéb cikkeket, előjegyzésbe véve, a megrendelő tetszése szerinti időben és részletekben szállítom.

Luczernát! Lóherét! Fűmagvakat minden célra és minden egyéb gazdasági vetőmagvakat és gazdasági cikkeket és vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Sürgöny-czim: „CERES“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

(Utánnomás nem díjazott.)

Az ország

Egész év

AZ OM

Az O sület, az vesiskolai lyázatot:

1. A elsősorban részére; é

2. Ba borsodmeg évi ösztön

Pályá magyar ho évüket be igazolandó

nyal igazo irni és olv

testalkatu, róság által

továbbá m már felvet

földmivesis ják. Kellő telen kérve

1-éig az Or sület igazg lek) nyujta

A szől

A ma óhaja ment

mivélésügyi pusztított s ról szóló 18

iránt intéz rendeletét a

MA

A szövet tites gazdas czikkek bes

termények III. Hitelnyu

Tűz é közvetítése. Sürgönyc

Mezőgazdák Hivatal Arúraktár M. A. V. ny